

РАЛНА ВЕРЗИЈА

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА НОВА ЦРЊА**

**ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА
2022 – 2026**

РАДНА ВЕРЗИЈА

САДРЖАЈ

Уводна реч председника општине.....	4
УВОД	5
Савет за здравље.....	9
Радна група за израду Плана јавног здравља.....	10
Методологија израде плана јавног здравља општине Нова Црња.....	11
ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ	12
ВИЗИЈА	14
МИСИЈА	14
ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	14
ОПШТИ ЦИЉ	14
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	14
ЗДРАВСТВЕНИ ПРОФИЛ/СЛИКА ЗДРАВЉА	15
1. Подаци о територији града.....	15
2. Витални и демографски показатељи.....	21
3. Здравствени показатељи.....	25
3.1 Индикатори доступности здравствене заштите ЈЛС/ЛС.....	25
3.2 Индикатори ефикасности здравствене заштите ЈЛС/ЛС.....	26
3.3 Индикатори квалитета здравствене заштите ЈЛС/ЛС.....	30
3.4 Индикатори здравственог стања становништва.....	31
3.5 Индикатори детерминанти здравља.....	37
4. Показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести.....	40
5. Социоекономски услови.....	41
6. Показатељи стања животне средине.....	47
6.1. Квалитет ваздуха.....	47
6.2 Квалитет површинских и подземних вода, вода за пиће и вода за спорт и рекреацију.....	48
6.3. Управљање отпадом.....	52
6.4. Квалитет отпадних вода.....	52
6.5. Присуство и бројност инсеката и глодара.....	52
6.6. Безбедност хране.....	52
6.7. Бука у животној средини.....	53
6.8. Ниво радијације.....	54
7. Урбани дизајн града.....	55
8. Организација заједнице.....	56
8.1 Локална самоуправа.....	56
8.2. Систем здравствене заштите.....	62
8.2.1 Здравствено осигурање становништва.....	65

РАДНА ВЕРЗИЈА

8.3. Образовни систем.....	67
8.3.1 Образовни статус становништва.....	71
8.4. Социјална заштита на локалном нивоу.....	72
8.4.1. Установе социјалне заштите.....	72
8.4.2. Услуге социјалне заштите на локалном нивоу.....	72
8.4.3. Корисници социјалне заштите.....	72
9. Рањиве групе.....	75
9.1 Деца: рани развој као императив.....	76
9.2 Млади као рањива група.....	76
9.3 Старији као рањива група.....	76
10. Безбедност у заједници.....	77
10.1. Малолетничка делинквенција.....	79
11. Рекреација и спорт.....	80
11.1. Спортски клубови , удружења и објекти.....	80
11.2. Школски и рекреативни спорт.....	81
12. Култура.....	82
13. Медији.....	85
14. Верске заједнице.....	85
15. Удружења грађана.....	87
16. Финансирање здравља на локалном нивоу.....	88
АКЦИОНИ ПЛАН.....	92
ИЗВЕШТАВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ.....	96

РАДНА ВЕРЗИЈА

Уводна реч председника општине

Здравље је највреднији ресурс сваког појединца, породице, друштва и најсигурнија инвестиција за будућност. Јавно здравље подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне средине, побољшања социјалних, економских, културних и других фактора здравља. Здравствени проблеми у оквиру јавног здравља у нашој земљи решавају се на свим нивоима, али се свакако најефикасије решавање проблема може постићи у јединицама локалне самоуправе. Овај документ представља планиране будуће кораке и улагања, како би се оснажио и унапредио систем јавног здравља који има велики значај за унапређење и развој друштва у целини. План јавног здравља општине Нова Црња (у даљем тексту: План) подржава унапређење здравља, спречавање болести и продужење квалитетног живота становништва. Добро здравље је од суштинског значаја за одрживи економски и друштвени развој и основна брига у животу сваке особе, свих породица и заједнице.

Свакако да нам је основни циљ да сваком грађанину општине Нова Црња омогућимо да води социјално и економски продуктиван живот, како би се здравље препознало као врхунска вредност, потенцијал и предуслов за развој заједнице.

План јавног здравља идентификује проблеме, појашњава циљеве, дефинише основне активности и одговорности свих релевантних партнера у области јавног здравља, односно План је оквир у коме ће сви актери и читаво друштво улагати у оно што је највредније, а то је здравље јер „здравље није све, али без здравља све је ништа“.

Председник општине Нова Црња
Владимир Бракус

РАДНА ВЕРЗИЈА

УВОД

План јавног здравља Општине Нова Црња је локални стратешки документ јавног здравља уведен као обавеза Законом о јавном здрављу (2016) који предлаже Савет за здравље и усваја га Скупштина ЈЛС. План јавног здравља општине Нова Црња се доноси први пут. План се заснива на промоцији здравља и примарној превенцији, а циљеви се остварују кроз све облике партнерства за здравље и наглашавање значаја свеобухватног приступа путем интердисциплинарности и мултисекторске сарадње.

Позитивном законском регулативом у Републици Србији, која је усклађена са законима ЕУ, створили су се потребни правни оквири да јединице локалне самоуправе у складу са специфичностима у својој средини, приступе решавању проблема карактеристичних за своју територију.

План идентификује приоритетна подручја где је унапређење здравља и квалитета живота могуће, разлаже циљеве на основне активности и одговорности свих актера у области јавног здравља.

План је документ који утврђује оквир за деловање и идентификује даље правце, остављајући простор за решавање старих и нових изазова.

Вредносни принципи на којима почива систем јавног здравља у Републици Србији јесу:

- одговорност државе и друштва за здравље,
- развој свих облика партнерства за унапређење здравља,
- усмеравање на популацију и друштвене групе,
- оријентација ка локалној самоуправи,
- интерсекторски и мултидисциплинарни рад,
- предузимање акција за социјалне одреднице, факторе ризика и смањивање неједнакости у здрављу.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ, ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР БИТАН ЗА ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Устав Републике Србије даје широко право на здравље и здравствену заштиту сваком грађанину. Кровни закон у овој области је Закон о јавном здрављу, а Национална стратегија јавног здравља је основни стратешки документ на који се ослања план јавног здравља наше општине.

Закон о локалној самоуправи¹ у члану 20. регулише надлежности општине као јединице локалне самоуправе, Локалне самоуправе у Србији преузеле су на себе нове одговорности у очувању и унапређењу здравља људи на својим територијама. Брига за јавно здравље постаје заједнички циљ и обавеза управе али и читаве заједнице. Активан избор програма и успостављање приоритета на локалном нивоу јесу одговорност, изазов али и велика шанса локалним самоуправама да ће се нешто суштински побољшати када је у питању јавно здравље у њиховим срединама. Закон о здравственој заштити² уређује надлежности јединица локалне самоуправе у здравственој заштити тако што их дефинише као друштвену бригу за здравље, па у члану 13. дефинише мере из надлежности локалне самоуправе, а у члану 17. општи интерес у здравственој заштити грађана. Закон о правима пацијената³ дефинише права и одговорности пацијента у здравственом систему Републике Србије, а уводи и институт заштите права пацијената и то тако што прописује да је обезбеђује јединица локалне самоуправе одређивањем лица које обавља послове саветника за заштиту права пацијената и образовањем Савета за здравље. Закон у члану 42. утврђује делокруг рада Савета и његов састав, као и обавезу ЈЛС да Статутом утврди задатке Савета.

Закон о јавном здрављу⁴ дефинише сва кључна питања у вези са јавним здрављем, систем јавног здравља у РС, носиоце послова, учеснике у области јавног здравља, као и области ЈЗ и на крају врсте докумената, начин њиховог доношења и садржај докумената јавног здравља на нивоу ЈЛС. Нарочито дефинише да у састав Савета за здравље обавезно улази и представник надлежног Завода односно Института за јавно здравље. Задатак локалне самоуправе је спровођење друштвене бриге за јавно здравље на локалном нивоу. Друштвена брига за јавно здравље на нивоу локалне самоуправе (ЗЈЗ, члан 14) представља *мере за обезбеђивање и спровођење активности у областима деловања јавног здравља, у оквиру посебних програма из области јавног здравља, од интереса за становништво на територији јединице локалне самоуправе, и то: међусекторску*

¹ „Сл. гласник РС“ бр. 129/07, 83/14- и др. закон, 101/2016- и др. закон и 47/2018).

² „Сл. гласник РС“ бр. 25/19.

³ Закон о правима пацијената "Службени гласник РС", бр. 45 од 22. маја 2013, 25 од 3. априла 2019 - др. Закон.

⁴ Закон о јавном здрављу. "Службени гласник РС", број 15 од 25. фебруара 2016.

РАДНА ВЕРЗИЈА

сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у областима јавног здравља која се остварује заједничком активношћу органа јединица локалне самоуправе, носилаца и учесника у области јавног здравља; праћење здравственог стања становништва и рада здравствене службе, као и предлагање и предузимање мера за њихово унапређење; промоцију здравља и спровођење мера за очување и унапређење здравља и животне средине и радне околине, епидемиолошки надзор, спречавање и сузбијање заразних и незаразних болести, повреда и фактора ризика; обезбеђивање услова за обављање делатности здравствених установа, планирање и остваривање програма у области јавног здравља; обезбеђивање услова за брзо реаговање у кризним и ванредним ситуацијама у складу са мерама Владе; обезбеђивање услова за праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) и утицаја фактора животне средине и радне околине на здравље; обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине; обезбеђивање услова за обављање активности из области епидемиолошког надзора; јачање капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља; обавештавање надлежних државних органа и јавности о свим ризицима и другим јавноздравственим проблемима који могу имати негативне последице по здравље становништва; подршку раду и развоју носилаца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији

Сем наведених, ту су и законски прописи који упућују на јавно здравље по областима јавног здравља.

У области ФИЗИЧКО, МЕНТАЛНО И СОЦИЈАЛНО ЗДРАВЉЕ законска регулатива за области спорта, културе, уметности, социјалне политике, заштите права нарочито осетљивих група, становања, рада и остваривања права грађана, чини корпус прописа који детерминишу одреднице физичког, менталног и социјалног здравља становништва.

ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ као област јавног здравља обухвата законске прописе из свих области здравствене заштите, стандарде у области здравствене заштите, прописе о заштити становништва од заразних болести и прописе који реферирају на хроничне незаразне болести, а нарочито законске и подзаконске акте који се односе на превенцију обољевања и активности које подстиичу превентивно деловање.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЖИВОТНА СРЕДИНА И ЗДРАВЉЕ СТАНОВНИШТВА као област јавног здравља обухватају законску регулативу у области заштите животне средине, урбанизма, грађевине, заштите природе, саобраћаја, становања, комуналних делатности, грађевине итд.

РАДНА ОКОЛИНА И ЗДРАВЉЕ СТАНОВНИШТВА подразумевају деловање на основу прописа о безбедности и здрављу на раду и прописа о заштити животне средине.

ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ЗДРАВСТВЕНОГ СИСТЕМА реферирају на законска и подзаконска акта из области здравствене заштите и осигурања, права пацијената и стандарда услуга у области здравствене заштите и прописи који ближе одређују наведене области.

КРИЗНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ су област јавног здравља директно везана за прописе о ванредним ситуацијама, прописе о заштити становништва од заразних болести, о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама природних катастрофа итд.

Национална Стратегија јавног здравља РС „Здрави људи, здравље у свим политикама“ (2017–2025)⁵ подржава испуњавање друштвене бриге за здравље људи и подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне и радне средине. Стратегија се заснива на промоцији здравља и примарној превенцији, а циљеви се остварују кроз све облике партнерства за здравље и наглашавање значаја свеобухватног приступа путем интердисциплинарности и мултисекторске сарадње.

Кључне области у радној верзији Стратегије јавног здравља РС јесу: промоција здравља, превенција болести, повреда и ризика по здравље, организација са менаџментом здравствене службе, функционисање друштвених система повезаних са здрављем, стално унапређење квалитета и мерење исхода свих активности у вези са очувањем и унапређењем здравља становништва.

Национални планови и програми који су од важности за План:

1. Национални програм кардиолошке здравствене заштите
2. План за борбу против дрога у Републици Србији

---

⁵ "Службени гласник РС", број 61 од 8. августа 2018.

РАДНА ВЕРЗИЈА

3. План развоја здравља младих у Републици Србији
4. План контроле дувана
5. План развоја заштите менталног здравља
6. Национална План за борбу против ХИВ/АИДС-
  1. Национални програм Србија против рака
  2. Национални програм за превенцију колоректалног карцинома
  3. Национални програм за превенцију рака дојке
  4. Национални програм превенције и ране детекције типа два дијабетеса
  5. Национални програм за превенцију рака грлића материце
  6. Национални програм превентивне стоматолошке заштите.

Донета су и подзаконски акти којима се ближе уређује деловање локалне самоуправе у областима јавног здравља, и то два Правилника. Правилник о ближим условима и обавезама за деловање у области јавног здравља ⁶ дефинише обавезе учесника јавног здравља, а нарочито носиоца активности јавног здравља. Правилник о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва⁷ мултисекторским приступом уређује специфична питања здравља у животној средини у односу на све аспекте јавних политика које је дефинишу.

Савет за здравље

Носилац послова друштвене бриге за здравље на нивоу ЈЛС јесте Савет за здравље (у даљем тексту: Савет). Савет за здравље се формира одлуком јединице локалне самоуправе. Рад Савета је уређен пословником који усваја Скупштина. Састав Савета је обавезан и прописан Законом о правима пацијената⁸ У складу са чланом 49. Закона о правима пацијената и чланом 15. Закона о јавном здрављу, Скупштина општине Нова Црња дана 03.02.2021.године донела је Решење о именовању чланова Савета за здравље општине Нова Црња број II-06-02/21-9.

Чланови Савета за здравље су:

1. **Жвиждак Александар**, представник Центра за социјални рад-Председник;
2. **Васић Бојана**, представник РФЗО-члан;
3. **Др Даница Ђукин Вучуревић**, представник Дома здравља Српска Црња-члан;
4. **Мишкељин Тијана**, представник Дома здравља Српска Црња-члан;
5. **Поповић Невенка**, представник Општине Нова Црња-члан;

⁶ Службени гласник РС", број 94 од 27. децембра 2019.

⁷ "Службени гласник РС", број 34 од 17. маја 2019.

⁸ Закон о правима пацијената, „Службени гласник РС“, бр. 45/13.

РАДНА ВЕРЗИЈА

6. **Будовић Неда**, представник Дома здравља-члан;
7. **Тот Ласло**, представник удружења грађана-члан;
8. **Др Милош Нађа**, представник Завода за јавно здравље Зрењанин-члан;
9. **Равић Вања**, саветник за заштиту права пацијената у Општини Нова Црња-члан;
10. **Томин Јасмина**, представник Дома здравља Српска Црња-члан
11. **Ђого Светлана**, секретар Савета за здравље

Савет за здравље образован од стране јединице локалне самоуправе, у складу са Законом о јавном здрављу, члан 15, поред задатака утврђених актом надлежног органа, односно одлуком јединице локалне самоуправе, као и законом којим се уређује област права пацијената, обавља и одређене послове из области деловања јавног здравља, и то:

1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у области деловања јавног здравља на локалном нивоу, заједничком активношћу са органом аутономне покрајине, јединицом локалне самоуправе, носиоцима активности и другим учесницима у систему јавног здравља;

2) прати извештаје института и завода за јавно здравље о анализи здравственог стања становништва на територији јединице локалне самоуправе која за то наменски определи средства у оквиру посебних програма из области јавног здравља из члана 14. овог закона, као и предлаже мере за њихово унапређење, укључујући мере за развој интегрисаних услуга у локалној самоуправи;

3) доноси предлог плана јавног здравља на локалном нивоу, који усваја скупштина јединице локалне самоуправе и прати његово спровођење кроз посебне програме из области јавног здравља;

4) иницира и прати спровођење активности промоције здравља и спровођења мера за очување и унапређење здравља, спречавања и сузбијања заразних и хроничних незаразних болести, повреда и фактора ризика на територији јединице локалне самоуправе кроз посебне програме из области јавног здравља;

5) даје мишљења на извештај о остваривању посебног програма у области јавног здравља, које доноси јединица локалне самоуправе;

6) учествује у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама из члана 11. овог закона;

7) јача капацитете носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља;

8) обавештава јавност о свом раду;

РАДНА ВЕРЗИЈА

9) даје подршку раду и развоју носиоца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији, у складу са законом;

10) извештава јединицу локалне самоуправе и завод односно институт за јавно здравље о свом раду у областима деловања јавног здравља.

Пословник о раду Савета за здравље општине Нова Црња регулише рад Савета за здравље и посебно поступак по пригосумпордиоксидавору о повреди појединачних права пацијената; разматрање извештаја саветника за заштиту права пацијената; и извештавање о раду Савета за здравље, а посебно у области заштите права пацијената.

Радна група за израду Плана јавног здравља

Општинско веће општине Нова Црња дана 16.09.2021. године донело је Решење о образовању Радне групе за израду Плана јавног здравља општине Нова Црња за период 2022-2026 година број I-06-28/21-3. Чланови Радне групе су:

1. Жвиждак Александар, Председник Савета – представник Центра за социјални рад
2. Васић Бојана, представник РФЗО- члан
3. Ђукин-Вучуревић др Даница, представник Дома здравља – члан
4. Мишкељин Тијана, представник Дома здравља - члан
5. Поповић Невенка, представник локалне самоуправе – члан
6. Будовић Неда, представник локалне самоуправе- члан
7. Тот Ласло, представник удружења грађана - члан
8. Милош др Нађа, спец. социјалне медицине, представник Завода за јавно здравље Зрењанин – члан
9. Ревећ Вања, саветник за заштиту права пацијената у општини Нова Црња – члан
10. Томин Јасмина, дипл. правник, Дом здравља Српска Црња – члан, и
11. Ђого Светлана – секретар Савета

У процесу израде, активно су учествовали и следећи актери јавног здравља на нивоу града/општине: Општинска управа општине Нова Црња, Дом Здравља Српска Црња, Центар за социјални рад општине Нова Црња, образовне установе (средња и основне школе), Народна библиотека „Ђура Јакшић“ Српска Црња, ЈКП „8. Август“ Српска Црња, Интерресорна комисија општине Нова Црња, Завод за јавно здравље Зрењанин, РФЗО Филијала Зрењанин.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Методологија израде плана јавног здравља општине Нова Црња

План јавног здравља обухвата период од 2022. до 2026. године и сама израда је прошла кроз следеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља: подршка Сталне конференције градова и општина (даље: СКГО) у изради Плана, формирање радне групе за израду Плана ЈЗ, одређивање координатора РГ за сарадњу са СКГО и вођење процеса израде документа
1. Израда здравственог профила/слике здравља града: 3 радионице
2. Стратешко и акционо планирање: 3 радионице
3. Процес јавне расправе
4. Усвајање стратешког документа од стране Скупштине града

Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља

Први корак у процесу израде Плана је било формирање Радне групе за израду и дефинисање динамике будућих активности како би финални стратешки документ био усвојен на седници Скупштине града у текућој години, уз пружање подршке од стране СКГО. У припремној фази договорено је да План јавног здравља буде стратешки документ који планира активности за период од 5 година (2022-2026.) уз детаљан акциони план. Такође је договорено да ће у свакој наредној години коју обухвата План бити спроведен процес процене постигнутих резултата у претходној години (ревизија), што ће уз стратешке правце из Плана бити основа за креирање програма за наредну годину.

Јавности је представљен улазак у процес израде Плана, његова важност за нашу заједницу и сви су позвани да учествују у предстојећој процени јавноздравствених потреба и приоритета.

Израда здравственог профила /слике здравља је један је од кључних корака у процесу израде Плана јавног здравља. Подаци који су прикупљени подељени су у следеће категорије: географски, демографски и витални показатељи; здравствени показатељи; показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести; показатељи стања животне средине; урбани дизајн града; организација заједнице; безбедност у заједници; рекреација, спорт и култура, медији, верске заједнице и организације, ставови и јавноздравствене потребе становништва и заједнице, финансирање и SWOT анализа.

Наведени показатељи су прикупљени кроз различите базе података, анализу показатеља здравственог стања становништва града, испитивањем потреба становништва методом брзе процене и анкетама у широком консултативном процесу. Одржане су три радионице на теме:

- I: Представљање методологије процеса, тренутног стања и изазова у процесу планирања ЈЗ; припрема упитника за процену јавноздравствених потреба

РАДНА ВЕРЗИЈА

становника града/општине и испитивање јавноздравствених потреба становника;

II: Припрема за израду слике здравља: представљање фолдера са подацима и питања којима се ЈЛС руководе у изради слике здравља

III: Довршавање слике здравља – представљање слике здравља: анализе стања, јавноздравствених потреба становника, израда SWOT анализе, дефиниција приоритета. Слика здравља и анализа потреба су објављене на сајту града/општине.

Временски период: јул-септембар 2021.

Стратешко и акционо планирање – на основу прикупљених података кроз реализацију 3 радионице:

I – Представљање разрађеног модела СКГО акционог плана ЈЗ, анализа и избор активности методом елиминације, одређивање визије, мисије, општег и специфичних циљева.

II- Измене и допуне предложених активности и прецизирање почетних и жељених вредности индикатора у активностима.

III- финално представљање Плана јавног здравља са акционим планом пред Саветом за здравље и разговор о потенцијалним програмима јавног здравља за наредну годину, што уједно представља и предлог буџетског оквира за прву годину акционог плана.

Временски оквир: септембар-октобар 2021.

Савет за здравље је усвојио нацрт Плана јавног здравља са акционим планом и проследио га Општинском већу општине Нова Црња дана 10.10.2022. године. Општинско веће је упутило Јавни позив за учешће у јавној расправи нацрта Плана јавног здравља општине Нова Црња за период 2022-2026. године у трајању од 20 дана. Након периода јавне расправе, (на којој је било/није било коментара; ако је било коментара, они су образложени и потпуно/делимично усвојени) коначни предлог Плана јавног здравља са акционим планом је упућен Скупштини општине Нова Црња на усвајање. План је усвојен на седници Скупштине општине .....

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Јавно здравље је шири концепт од здравствене заштите. Јавним здрављем се унапређује како здравље појединца, тако и читаве популације или заједнице као и животне средине. Начин и услови живота највише утичу на здравље, те је неопходно радити на њиховом побољшању и то кроз координисане активности свих сектора. Наведено чини да јавно здравље има изразито интерсекторски карактер. Суштина је да

РАДНА ВЕРЗИЈА

се све политике које град/општина спроводе и планирају, базирају на принципима унапређења здравља и превенције фактора ризика и болести.

Основни принципи на којима се заснива План јавног здравља су:

- **Поштовање и унапређивање основних људских права** - Неговање толеранције и разумевање различитости, одсуство сваке дискриминације засноване на постојању инвалидитета, полним, расним, језичким, верским, етничким и свим другим разликама и неговање и унапређивање међусобног разумевања и равноправности.
- **Принцип једнаких могућности** - Обезбедити могућност коришћења јавноздравствених ресурса и могућности за све грађане и све циљне групе истом доступношћу у свим сферама пружања услуга у јавном, приватном и невладином сектору и уз поштовање могућности избора.
- **Целовит приступ** - Неговање разноврсности и компатибилности услуга и ресурса из различитих области деловања јавног здравља и заједничког проактивног деловања
- **Партиципативност** - Обезбеђење учешћа актера јавног здравља на нивоу града/општине у доношењу и спровођењу јавноздравствених политика и о начину задовољавања јавноздравствених потреба становника и омогућавање одговорности за здраве личне изборе.
- **Транспарентност** - Увремењено, актуелно, отворено извештавање јавности, корисника и свих заинтересованих циљних група о могућностима, процесима или резултатима у свим областима деловања јавног здравља на нивоу локалне самоуправе.

Придржавајући се наведених принципа у процесу доношења Плана јавног здравља општине за период 2021-2026. године могуће је тежити вредностима као што су: **хуманост, одговорност, једнакост и правичност у здрављу, солидарност, заснованост на доказима, толеранција, укљученост.**

План јавног здравља представља основ друштвене бриге за јавно здравље наше општине и обезбеђивање услова у којима грађани могу да буду здрави. Она такође чини основу за доношење и спровођење програма јавног здравља, а све у циљу унапређења здравља и квалитета живота становника локалне заједнице. Цео овај процес доводи до преузимања одговорности за здравље на нивоу локалне заједнице и свих њених актера.

Циљ „Боље здравље за све, здравље у свим политикама“ достићи ћемо ако створимо друштвену климу у којој се здравље препознаје као врхунска вредност, потенцијал и предуслов за развој локалне заједнице и целе земље. Други велики задатак је јавноздравствена писменост и одговорност заједнице и појединца. Трећи услов је јачање јавноздравствених капацитета и компетенција свих актера посебно на нивоу

РАДНА ВЕРЗИЈА

локалне заједнице. И наравно, сарадња и повезивање свих актера враћају нас на почетак: **здравље у свим политикама.**

ВИЗИЈА

Општина Нова Црња је чиста, зелена, пуна деце и запослених младих родитеља, заједница у којој живе задовољни, здравствено информисани и здрави људи.

МИСИЈА

Унапређење здравља и квалитета живота грађанки и грађана општине кроз организовану мрежу јавно-здравствених услуга, једнако доступних у свим срединама, која у сарадњи са локалном самоуправом и другим институцијама у потпуности одговара на потребе грађана и грађанки.

ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ОПШТИ ЦИЉ

Боље и доступније здравље за све становнике.

У оквиру наведеног општег циља дефинисани су следећи

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

6 КЉУЧНИХ ОБЛАСТИ

1. Унапређење физичког, менталног и социјалног здравља становништва
2. Унапређена промоција здравља и превенција болести
3. Унапређење здравља становништва управљањем факторима ризика из животне средине
4. Стварање подстицајног окружења за безбедност и здравље на раду на локалном нивоу
5. Унапређење организације и функционисања здравственог система (Унапређење доступности, ефикасности и квалитета здравствене заштите)
6. Унапређење отпорности заједнице у кризним и ванредним ситуацијама у области јавног здравља

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЗДРАВСТВЕНИ ПРОФИЛ/СЛИКА ЗДРАВЉА

1. Подаци о територији града

1.1 Историјски подаци

Нова Црња припада групи старијих банатских села. Првобитно насеље почело је да се развија 2-3 километра југозападно од данашње локације, на делу пустаре Бузитово, када је велепоседник Чекоњић 1792. год. довео прву групу досељеника, коју су чинили кметови Мађари. Друга група населила се 1828. год. на месту где се сада налази Нова Црња. Они су склопили уговор са велепоседником о преузимању дела обрадивог земљишта на тридесетогодишњу отплату. Иако је заузета нова локација и даље је задржано има Бузитово. Након тога је, услед искључиво мађарског становништва, названо Мађар Црња и овај назив је задржан до 1922. год., када је након проширења насеље преименовано у Нова Црња. Још пре Првог светског рата село је добило жупу, вођена је матична књига рођених, саграђена је прва школска зграда, као и црква. Такође су изграђене две зграде општине, ископан је први атарски бунар, пуштена је у саобраћај железничка пруга, изграђен је и парни млин, били су формиран и ватрогасно друштво и кредитна банка. Овако успешан развој насеља прекинут је Првим светским ратом. После завршетка рата, аграрном реформом, становницима Нове Црње није додељено земљиште, а положај сиромашних радника постао је све тежи. Застој у развоју насеља и привреде траје и током Другог светског рата. Касније, почевши са аграрном реформом, следе значајне промене у пољопривреди и привреди у целини. Најзначајнији објекти изграђени у том периоду су: зграда Општинског суда, индустријски првенац – фабрика уља „Банат”, нова зграда Скупштине општине, Здравствена амбуланта, Дом омладине, Ловачки дом, фабрика шећера „Банаћанка“ и нова школска зграда

Насеље Српска Црња старо је више од 600 година и у својој дугој историји врло често је мењала становништво. У њој су од 1373. год. до данас, досељавали се, живели и одлазили Срби, Мађари, Румуни, Немци, Роми и други народи. Седам већих и три мање колонизације до сада само су допуњавале број становика јер се Српска Црња од свог постанка до данас, никада није расељавала. Највећа колонизација извршена је у Српској Црњи, децембра 1945. год. када је насељено 396 породица из Босанске Крајине. Крајишници потичу из околине Кључа, Мркоњићграда, Босанског Новог, Санског Моста, Босанске Дубице, Босанског Петровца и Бихаћа.

Према времену настанка **Александрово** припада групи новијих села у Војводини. Формирало га је колонизирано становништво након Првог светског рата. Пре тог периода на територији данашњих атара налазило се неколико мајура тј. мањих насеобина на којима су становали земљорадници. Сви су они били запослени на великом имању земљопоседника грофа Андрије Чекоњића, коме је касније одузета

РАДНА ВЕРЗИЈА

имовина. Године 1920. донета је Уредба на основу које је додељивано земљиште за насељавање добровољцима из Првог светског рата са подручја Лике и појединих банатских насеља. Услов је био да се насељавање и изградња стамбених објеката изврше у року од три године. Већ при одређивању тачне локације насеља дошло је до првих тежих несугласица колониста. Преовладало је мишљење да је најбоље да се насеље гради на рудини Јанушевац, крај саме железничке пруге и макадамског пута. Процес поделе грађевинског земљишта изазвао је нове неспоразуме међу досељеницима. Они из банатских насеља желели су да граде куће у делу поред железничке пруге и пута, а становништву из Лике требало је да припадне део удаљенијих од ових комуникација. Да би сви били задовољни одлучено је да се расподела парцела обави према азбучном редоследу презимена. Тако су породице чије презиме почиње словом „А“ добиле плацеве у северозападном, а оне са почетним словом „Ш“ у крајњем источном делу насеља. Нема тачних података колико је домаћинстава досељено у периоду 1921 – 1923. год., пре свега због стихијског досељавања оних који нису били предвиђени. Најближи реалности су подаци који говоре да их је било преко 1.000. Насеље је првобитно названо Александрово. Овај назив се задржао до завршетка Другог светског рата. После ослобођења становници су одлучили да га измене и дају му прикладније име. Одлучено је да то буду Велике Ливаде. Насеље је касније поново преименовано и врећен му је стари назив.

Насеље **Војвода Степа** настало је на експроприсаном имању грофа Чекоњића 1921. год. Почетком 1922. год. приспеле су прве породице досељеника. Најпре стиже око 40 херцеговачких породица, затим Личани, у трећој групи били су Црногорци и, на крају, долазе Банаћани. После наведених колониста у ово насеље досељавају се Личани, Херцеговци, Босанци и Делиблатинци који су овде имали неког од родбине. То су тзв. ауто- колонисти, који су на различите начине себи обезбедили обрадиво земљиште и простор за градњу стамбених објеката. Од државе су добили земљиште на двадесетогодишњу отплату, што им је било веома прихватљиво. Још једну категорију досељеника у новоформираном становништву чине оптанти, односно Срби који су до формирања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца живели у пограничним областима Мађарске и Румуније. Како су ове области, након утврђивања нових граница припале поменутиим земљама, они су се изјаснили за промену држављанства и повратак у матичну земљу. Карактеристично је да су бивши добровољци добијали пет хектара обрадивог земљишта, а остали катастарсако јутро по члану породице. С обзиром на релативно повољне услове за стицање поседа и изградњу кућа, допунска колонизација је трајала скоро до 1937. год. И у овом случају је око одређивања локације дошло до размимоилажења. Коначна одлука била је да то буде мајур Леоне. Тако је 1924. год. почела планска градња. На првом попису становништва у Војвода Степи је већ 1931. год. живело 2.838 становника у 570 домаћинстава.

Радојево спада у групу најстаријих насеља у Банату. Први пут се помиње још 1334. под именом Петерда, која се налазила два километра северно од данашње локације. Насеље је било окружено водом и у њега се могло ући само са северне стране. На

РАДНА ВЕРЗИЈА

основу имена и оскудних остатака насеља претпоставља је да је Петерда била српско насеље. Сановништо се бавило претежно сточарством и ловом. Каснијим исушивањем земљишта земљорадња је постала све важнија. Становништво је боравило у земуница делимично укопаном у земљу, где су владали изузетно лоши услови. Након повлачења Турака, Петерда улази у посед грофа Кларија, који досељава Србе и Румуне из Ђармате и околине. Досељеници су се одлучили за нову локацију, где се и данас налази село. Касније су им се придружили и староседеоци из Петерде. Свако домаћинство је за изградњу куће добило по једно катастарско јутро земље. Додељено им је и обрадиво земљиште. Сеоски пашњак био је заједнички. Нема поузданих података, али се може претпоставити да је досељавање новог становништва започето 1768., а да је ново насеље формирано 1770/71. год. Из поштовања према грофу, досељеници су насеље назвали Кларија. Своје садашње име село Радојево добило је после Другог светског рата, 1947. год. Почетком XIX века у овом селу живело је 1.500 становника. Овај број је интензивно растао. У том периоду тадашња Кларија улази у посед Загребачке бискупије и досељава се 20 племићких породица из Хрватске, којима се додељује око 5.500 катастарских јутара земље. Све ово је довеле до промене етничке структуре насеља.

По времену постанка **Српска Црња** припада групи најстаријих насеља у Војводини. Писани споменицима говоре да се ово насеље први пут помиње 1373. год. Најпре је са једне пустаре досељено 68 српских породица, а затим се насеље постепено проширивало. У великој бици, која је на овом простору вођена 1696. год. између аустроугарске војске и Турака, село је скоро потпуно уништено. За релативно кратко време ово насеље је поново обновљено српским живљем. У XVIII веку гроф Чекоњић је овде доселио Немце и у мањем броју Мађаре. Немци су формирали нови део насеља под називом Немачка Црња, а Мађари су се насељавали знатно јужније, формирајући насеље Мађарска Црња - садашња Нова Црња. Немци су се досељавали у два наврата и њихов број је знатно растао. Крајем Другог светског рата и после његовог завршетка дошло до значајних промена у саставу становништва. Немци су се иселили, а на њихово место дошло је наше становништво из Босанске Крајине. У својој прошлости насеље је неколико пута мењало назив. Прва насебина на локацији садашње Српске Црње звала се Старо Селиште, затим Черња, Црна Греда, па Олеш или Олаш, Српска Црња и, као што је већ поменуто, један део до завршетка Другог светског рата носио је назив Немачка Црња. Карактеристично је да ово насеље од свог зачетка до новије историје никада није било потпуно уништено. У тако отпорном и некада економски и културно безначајном пограничном месту родио се 1832. год. великан наше књижевност, сликар и изузетни родољуб Ђура Јакшић. Његова родна кућа данас је претворена у спомен-музеј, где се чувају сва прикупљена грађа и документација о животу и раду овог врсног писца. Чини се да ни један наш песник није тако срастао са својим завичајем као Ђура Јакшић. Поред свог књижевног стваралаштва, исказао се и као врсан сликар. Овај таленат посебно је испољио сликајући иконе, које и данас украшавају српску православну цркву у Српској Црњи. У знак поштовања и захвалности мештани су му подигли два споменика и његовим именом назвали бројне установе и институције. „Липарске вечери” су традиционална и најзначајнија културна манифестација у Српској

РАДНА ВЕРЗИЈА

Црњи и целој Општини. Одржавају се сваке године у знак сећања на Ђуру Јакшића. Из године у годину окупљају све већи број аматера и професионалаца, љубитеља књижевности, сликарства, музике и позоришта. У овом селу рођено је још неколико значајних људи: песник и приповедач Милета Јакшић, историчар Милан Јакшић, учитељица и једна од првих жена романописаца у Србији Драга Гавриловић, књижевници Момчило Миланков и Војислав Кузмановић и познати југословенски вајар Александар Зарин.

Према историјским подацима, **Тоба** је настала релативно касно, тачније у XVIII веку. Први засеоци старог насеља, изграђеног око пустаре Светог Хуберта, помињу се 1781. год. под називом Велика Тоба. У XVIII веку помиње се и Мала Тоба, која је касније добила име Хенријета мајур. Овако мала насеобина имала је свега неколико кућа. Када је ова територија постала посед грофа Зичија, услед потребе за радном снагом, нови власник великог имања доселио је становнике из околине Сегедина. Колонизација је вршена у два маха 1811. и 1813. год. Сваки досељеник добио је у закуп 10 катастарских јутара обрадивог земљишта, грађевинско земљиште и основни материјал за градњу кућа. Број становника нагло је почео да расте. Касније је овај посед неколико пута мења власника. Од зачетка првог насеља до 1848. год. читава територија чинила је велику самосталну пустару под називом Велика Тоба. Временом овом насељу се прикључују још четири околна мајура. Године 1869. насеље је припадало Торонталској жупанији, општини Жомбоља. Имала је 1.762 становника мађарске и немачке народности. Значајнији јавни објекти подигнути су у насељу од 1811. до 1928. год. Најстарија зграда је бивша зграда општинског одбора, сада месне канцеларије. Затим следи изградња католичке цркве. Сви остали јавни објекти подигнути су после Првог светског рата.

1.2 Географски подаци

Општина Нова Црња се налази се у север-североисточном делу Србије, односно источном делу Војводине уз границу са Румунијом, односно Европском Унијом, са којом је повезана међународним граничним прелазом Српска Црња. Административно припада средњобанатском округу и простире се на 273 km² на којој живи нешто више од 10.000 становника. Спада у ред мањих општина у Србији и Војводини, а граничи се са општином Кикинда на западу, општином Житиште на југу и делом на истоку, док је на западу и делом на северу, граница Општине истовремено и државна граница према Румунији.

Општина Нова Црња се налази у централно- источном делу Баната на географским координатама 45-43-21 север- 20-41-54 исток, на самој граници са Румунијом. Обухвата 6 насеља. Кроз 3 насеља пролази међународни пут М7 Зрењанин-Срп.Црња-Жомбољ (Румунија), као и регионални пут Р124 Кикинда-Војвода Степа. Захваљујући богатом историјском и културном наслеђу, као и марљивим људима који у њој живе, постала је препознатљива у ширем региону и изван граница наше земље.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Општину Нова Црња образује општински центар Нова Црња, и 5 насељених места: Александрово, Војвода Степа, Радојево, Српска Црња и Тоба. Главна одредница положаја је близина границе са Румунијом до које се са територије Општине стиже државним путем 1б реда.

Удаљеност Нове Црње од неких значајнијих центара је следећа:

- Темишвар (Румунија): 62 km
- Зрењанин: 44 km
- Нови Сад: 95 km
- Београд: 112 km

Табела 1: Општи подаци о Општини у поређењу са вишим територијалним јединицама

Територијална јединица	Површина (km^2)	Пољопривредна површина (%)	Број насеља	Становништво (на дан 30.06.2013.)		Катастарски општина	Регистрованих месних заједница
				укупно	на 1 km^2		
Општина Нова Црња	273	90,7	6	9.978	37	7	6
Удео у односу на Округ	8,38%	87,5	10,91 %	5,49 %	57	11,67 %	8,70 %
Удео у односу на АПВ	1,26%	82,4	1,28%	0,52 %	88	1,57 %	1,09 %
Удео у односу на РС	0,31%	65,8	0,10%	0,14 %	81	0,12 %	0,14 %

Извор: РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

Рељеф општине има изразито равничарско обележје. Разлика између највише и најниже тачке је свега у 5,5 *m*, а просечна надморска висина терена је 78 *m*. Општина својим највећим делом лежи у итебејској депресији, а мањим на вишим теренима лесне терасе.

За климу овог подручја се обично каже да је умерено-континентална са јасно израженим годишњим добима. Карактеристика климе је недовољна количина падавина, уз то неравномерно распоређених, посебно у периоду вегетације (април-октобар), затим високе температуре у вегетационом периоду и недостатак влаге у земљишту за време вегетације. Климатске карактеристике општине Нова Црња карактеристичне су за умерено континенталну област. Микроклиматске разлике су минималне. Просечна вредност средње годишње температуре ваздуха износи 10,9 °C. Најизразитији ветар је кошава, који има југоисточни правац и доноси ведро и суво време. Просечна годишња количина излученог воденог талога износи 558 *mm*.

Топографску површину општине Нова Црња чине земљишта настала распадањем седиментних стена, леса и алувијалних наноса. Према заступљености, највеће површине општинске територије прекривене су ритском црницом и њеним варијететима (бикарбонатна, карбонатна, смоница и тешка ритска црница). Од осталих, мање заступљених типова земљишта срећу се ливадска карбонатна црница и карбонатни чернозем.

Територија општине Нова Црња изразито је богата подземним, а сиромашна површинским воденим токовима. Фреатске воде су главни узрочници честих поплава. Због близине подземних вода, највиши део општине налази се на песковито-лесној греди на којој су позиционирана насеља Српска Црња, Војвода Степа, Нова Црња и Александрово. Насеља општине се снабдевају водом из артешких издани, нарочито из четвртог и петог хоризонта који се налазе на дубинама од 160 до 240 *m*. Зона храњења артешких вода се налази у планинским подручјима Карпата и Алпа. Површинске воде чине два значајна канала и неколико мањих бунара и вештачких језера. Најзначајнији канали који се протежу у оквиру општине и рачвају кроз атаре свих насеља су: канал Итебеј-Српска Црња, канал од Старог Бегеја и крак канала Нови Бечеј-Кикинда. Вештачко језеро у Александрову и Новој Црњи као и неколико мањих тзв. јамура по осталим насељима снабдевају се водом из артерских бунара.

Рељеф шире околине Српске Црње представља равничарски терен са незнатним висинским разликама као последица комбинованих флувијалних равни и барских процеса. У ужем смислу подручје Српске Црње припада флувио-барском дну Панонског басена. Насеље Српска Црња изграђено је на „Црњанској Греди“ релативне висине 4 *m*. Просечна апсолутна висина истражног простора износи 77-79 *m*. Дубина подземних вода, зависно од годишњег доба, варира од 1-35 *m* испод површине терена. На истражном простору, захваљујући повољним колекторским особинама у оквиру

РАДНА ВЕРЗИЈА

горње креде, а наручито неогена, регистроване су термоминералне воде на различитим дубинама.

Први хидрогеолошки систем – у статиграфском погледу обухвата седименте горњопонтијске, палудинске и квартарне старости, односно седиментни циклус од површине терена до максимално 1.800 *m* дубине. Систем је изграђен од глиновитих и песковитих седимената. Капацитет бушотина које каптирају колекторе овог система износи до 20 *l/s* самоизливањем.

Највише температуре воде на глави бушотине регистроване су на бушотини Цр-5 која је износила 75С. Објективно се из првог хидрогеолошког система може рачунати са максималним излазним температурама од 75-80 С.

Вегетација општине Нова Црња је разноврсна. Доминантне узгајане биљне културе су жита, индустријско биље, воће и поврће. Самониклу биљну вегетацију чине чичак, коприва, зубача, булка, хајдучка трава, трескот, паламида, камилица, ниске траве, коровске биљке и др.

Мањи делови шумских површина (470 *ha*) могу се наћи изван насеља Војвода Степа, Александова и Српске Црње.

Од дивљих животиња најзаступљеније су: срне, зечеви, лисице, патке, фазани, јаребице, вране, шакали и др. Сва природна добра општине заштићена су статусом Споменика природе.

Општина Нова Црња обилује обрадивом површином ораница што је и њен јазначајнији природни ресурс. Подземне воде и геотермални извори толе воде представљају све значајнији приподни ресурс.

Највећи бионергетски ресурс општине лежи у биомаси која остаје након производње у ратарству и потом се заорава или пали, или биомаси која се може наменски производити за бионергетику.

Закључак: У општини Нова Црња претежна делатност становништва је пољопривреда, а општина спада у ред мањих општина по површини као и по броју становника, како у Војводини, тако и у Србији. Општина је разуђена, са свега 37 становника на км².

2. Витални и демографски показатељи

2.1 Природно кретање становништва

Укупан број становника општине Нова Црња, по попису из 2011. год. износи 10.300, што је у односу на 2002. год. пад од 2.405 становника, односно 18,93%, што је више у

РАДНА ВЕРЗИЈА

поређењу са просеком на нивоу средњобанатске области (9,88%), а нарочито у поређењу са нивоом АП Војводине (4,87%) и просеком на нивоу Републике Србије (3,52%). Овај податак указује на забрињавајућу чињеницу о депопулацији Општине.

Према подацима за 2020. годину, у општини Нова Црња живи 9033 становника⁹. Општина Нова Црња се састоји од 6 насеља, 6 месних заједница. Седиште општине је насеље Нова Црња.

Табела 2: Основни подаци о становништву општине Нова Црња у 2020. години¹⁰

Површина (км ²)	273	(2020)
Број насеља	6	(2020)
Становништво — процена средином године	9033	(2020)
Густина насељености (број становника/км ²) ³	34	(2019)
Стопа живорођених	87	(2020)
Стопа умрлих	155	(2020)
Стопа природног прираштаја	-68	(2020)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година)	72	(2019)
Просечна старост (у годинама)	43	(2019)
Индекс старења (60+ год. / 0—19 год.)	143	(2019)
Просечан број чланова домаћинства	2,64	(2011)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо)	7891	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама)	7887	(2041)

Извор: Витална статистика, РЗС

Број становника у општини Нова Црња континуирано се смањује. Према подацима Виталне статистике, РЗС, број жена у 2019. је 4550, а број мушкараца 4599.

⁹ http://devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profill_Nova%20Crnja_EURSRB001002006003.pdf

¹⁰ Републички геодетски завод
Територијални регистар, РЗС
Витална статистика, РЗС
Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

Табела 3: Упоредни преглед кретања броја становника, према спроведеним пописима до 2011. год.

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Република Србија	5.794.837	6.162.321	6.678.247	7.202.915	7.729.246	7.576.837	7.498.001	7.234.099
АП Војводина	1.640.599	1.698.640	1.854.971	1.952.560	2.034.782	1.970.195	2.031.992	1.932.945
Средњобанатска област	218.821	221.667	229.812	231.486	230.962	216.754	208.456	187.860
Општина Нова Црња	23.169	23.382	21.580	18.298	16.270	14.252	12.705	10.272

Извор: РЗС, Становништво-упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991 и 2002. и Општине и региони у Републици Србији 2013.

Напомена: Број становника са 2011. год. је прерачуната вредност за дан 30.06.

У Општини Нова Црња према попису из 2011. укупан број становника је 10272, док је према процени из 2019. тај број 9149. Густина насељености је 34,0.¹¹

Старосну структуру становништва Средњебанатског округа, пратећи кретање по пописима, карактерише старење становништва, тј. стално смањење учешћа најмлађег становништва (добне групе 0-19 година) -14% и повећање учешћа старијег становништва (старијих од 65 година) - 17%. Просечни становник Средњебанатског округа стар је 42,8 година - мушкарац 39,4, а жена 44,1 године.

У 2019. години у Средњебанатском округу су умрле 2753 особе, а општа стопа морталитета, рачуната на процењени број становника, је 15,8%. Општа стопа морталитета у општини Нова Црња у 2019. години је 18,5%, што је релативно висока вредност, али је очекивана за области које имају старо становништво.

Природни прираштај представља исход природног кретања становништва и изражава се разликом између броја рођених и умрлих у току календарске године и у 2019. години износи -1205. Стопа природног прираштаја у Средњебанатском округу је од седамдесетих година негативна и показује тренд даљег повећања негативне вредности.

¹¹ https://www.zastitazdravlja.rs/docs/analize/AZSS_SBO/AZSS_2019.pdf

РАДНА ВЕРЗИЈА

2.2 Укупан број становника

Према попису из 2011. год., од укупног броја становника Општине, Срби чине око 67,39%, Мађари око 17,71%, Роми око 9,89%, док су остале националне припадности заступљене у знатно мањем проценту. Треба напоменути да је релативно значајан удео оних који се нису изјаснили (2,06%).

Детаљнији приказ структуре становништва у 2018-2019. години према полу и старосним групама дат је у наредној табели:

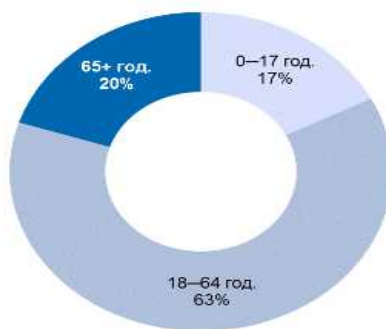
Табела 4: Становништво према старосним групама и према полу

Старосна група	2018		2019	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	303	307	314	313
Деца старости 7—14 година (узраст основне школе)	336	338	328	331
Деца старости 15—18 година (узраст средње школе)	211	202	210	205
Деца старости 0—17 година	796	803	797	797
Број младих (15—29 година)	817	928	800	895
Радни контингент становништва (15—64 година)	2937	3240	2878	3154
Укупан број становника	4608	4670	4550	4559

Извор: Витална статистика, РЗС

Становништво према старосним групама, 2019. приказано је на Графикону број 1.

Графикон 1.

Извор: Витална статистика, РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

У Табели испод приказано је кретање броја становника у Новој Црњи и насељеним местима општине.

Табела 5: Кретање броја становника у Новој Црњи и насељеним местима Општине, према спроведеним пописима до 2011. год.

Насеље	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Нова Црња	3.185	3.310	3.317	2.911	2.739	2.326	1.861	1.491
Александрово	4.564	4.615	4.034	3.406	3.061	2.870	2.665	2.124
Војвода Степа	2.832	3.076	2.857	2.518	2.032	1.812	1.720	1.366
Радојево	2.869	2.915	2.595	2.230	1.872	1.541	1.385	1.059
Српска Црња	8.220	7.977	7.376	6.001	5.467	4.885	4.383	3.664
Тоба	1.499	1.489	1.401	1.232	1.099	818	691	518

Извор: РЗС, Становништво-упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991 и 2002. и Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011: Први резултати

Напомене:

- Подаци за 1991. и 2002. год. су преузети на основу методологије из 2002. год.
- Подаци за 2011. год. су преузети из Првих резултата пописа становништва

Просечна старост становника у општини Нова Црња, према подацима за 2012. год. је виша у односу на ниво за средњобанатску област (42,44 године) и републички ниво (42,23 године), а значајно виша у односу на ниво покрајине (41,83 године) и износи 43,07 године. Међутим, индекс старења становништва у Општини је виши само у односу на АП Војводину (119,64), али је зато нижи у односу на Републику Србију (125,38) и средњобанатску област (125,87), а нарочито у односу и износи 124,92.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Табела 5: Просечна старост становништва Општине, према полу, и у односу на област, АПВ и РС и удео становништва преко 65 година старости

Територијална јединица	Пол	Година	Удео популације преко 65 год.	Удео популације преко 65 год.
		2011.	2002.	2011.
Општина Нова Црња	просек	43,0	19,67	18,01
	М	41,4		
	Ж	44,6		
Средњобанатска област	просек	42,4	16,43	17,11
	М	40,5		
	Ж	44,1		
АП Војводина	просек	41,8	15,51	16,39
	М	40,2		
	Ж	43,3		
Република Србија	просек	42,2	16,54	17,40
	М	40,9		
	Ж	43,6		

Извор: РЗС

Очекивано трајање живота деце рођене 2010-2012. год. у општини Нова Црња је у случају мушке деце 68,94 година, а женске 74,67, што је у оба случаја мање, него на нивоу средњобанатске области (мушка деца 70,72 а женска деца 76,01), на нивоу АП Војводине (мушка деца 71,15 а женска деца 76,64), док је ова разлика још већа на нивоу Републике Србије (мушка деца 72,22 а женска деца 77,29).

Закључак:

У општини Нова Црња изражена је депопулација, односно континуирано смањење становништва. Такође, примећује се да је становништво претежно старије, односно да је просечна старост становника општине већа, посебно у односу на републички просек и да износи 43,07 година.

РАДНА ВЕРЗИЈА

3. Здравствени показатељи

3.1 Индикатори доступности здравствене заштите ЈЛС/ЈС

- Обезбеђеност лекарима

Кадровским планом Министарства здравља, предвиђено је укупно 52 запослених на неодређено време, који обављају послове за потребе обавезног здравственог осигурања, од тога 48 у примарној здравственој заштити и 4 у стоматологији, са потребом тражења сагласности за пријем радника који се налазе на дужем боловању, запослене који одлазе у пензије, као и за запослене здравствене раднике са ВШС и ССС и немедицинске раднике-административне раднике. Према Кадровском плану укупан број запослених на неодређено и одређено време (замена запосленог због боловања, попуњавање упражњеног места, допунски рад и др.) за 2019.-ту годину износи 66. На специјализацији се налазе један доктор стоматологије из превентивне и дечје стоматологије.

Здравствену делатност у Дому здравља на дан 31.12.2019. године, обављало је 11 доктора медицине од којих су 3 доктора медицине - специјалиста. У стоматолошкој служби на неодређено време запослена су 2 стоматолога.

Табела 6: Основни подаци, 2019.

Број лекара	11
Број лекара на 1 000 становника	1,2
Лекари — здравствена заштита деце (на 1 000 становника)	1,6
Лекари — здравствена заштита школске деце и омладине (на 1 000 становника)	0,0
Лекари — здравствена заштита одраслог становништва (на 1 000 становника)	0,8
Стоматолози — стоматолошка заштита деце, школске деце и омладине (на 1 000 становника)	0,6
Лекари — здравствена заштита жена (на 1 000 становника)	0,26
Број оболелих од туберкулозе	0
Инциденција туберкулозе (на 100 000 становника)	0,0
Процент деце која су вакцинисана против дифтерије, тетануса и великог кашља у првој години живота (%)	100,0
Процент деце која су вакцинисана против малих богиња у првих 18 месеци живота (%)	100,0

Извор: Институт за јавно здравље Србије

РАДНА ВЕРЗИЈА

- Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом

У служби за здравствену заштиту жена Дома здравља Српска Црња регистровано је у току 2019. године 99 посета у току првог триместра трудноће. Укупан број обухваћених трудница био је 176 што представља обухват од 56,25 % у односу на укупан број трудница. Неке од трудница воде трудноћу у другим установама (друштвеним или приватним), па стога нису регистроване у Дому здравља Српска Црња.

Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом (%)	164,9
Обухват трудница патронажним посетама (број)	0,0

Извор: Институт за јавно здравље Србије

3.2 Индикатори ефикасности здравствене заштите ЈЛС/ЛС

Полазну основу за дефинисање врсте, садржаја и обима здравствених услуга у области здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања су одабрани циљеви у здравственој заштити корисника на дефинисаном подручју (регистрованих корисника код изабраног лекара), дефинисана популација односно осигурана лица и становништво у нашој општини и капацитети здравствене делатности, а у складу са:

- Правилником о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2019. годину (Службени гласник РС бр.12\16).

- Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Службени гласник РС бр. 43/06, 102/09, 50/10, 79/11, 10/12, 119/12 и 22/13).

- Правилником о номенклатури здравствених услуга на примарном нивоу здравствене заштите (Службени гласни РС бр. 17/13 и 32/15)

Кадровска обезбеђеност у Служби за здравствену заштиту предшколске и школске деце један тим здравствених радника (један лекар и једна медицинска сестра-техничар) обезбеђивао је здравствену заштиту за 573 деце предшколског узраста, и 942 деце школског узраста. У служби за здравствену заштиту жена један тим (један гинеколог и једна акушерска сестра) обезбеђивао је здравствену заштиту за 3846 жена док норматив предвиђа 6500 жена. У служби за здравствену заштиту одраслих Дом здравља Српска Црња обезбеђивао је здравствену заштиту за 7663 одраслих становника, а норматив предвиђа један тим на 1400 одраслих становника. Посматрано у целини План рада за период јануар-децембар 2019. године у области здравствене заштите одраслих становника је остварен успешно, међутим превентивне посете су испод нивоа планираног обима (реализација 83%). До неуспешне реализације Плана

РАДНА ВЕРЗИЈА

рада превентивних активности је дошло услед преоптерећености лекара куративним посетама. Наиме, у установи не постоји посебна служба кућног лечења, служба хитне медицинске помоћи као ни центар за превентивне здравствене услуге, те су ординирајући лекари у обавези да обављају и превентивне прегледе у склопу редовног радног времена које се обавља у три смене.

- Просечан број посета по изабраном лекару

У 2019. години је у установама примарне здравствене заштите Средњебанатског округа забележено 990975 посета, око 10% мање него у 2018. години, а број посета по становнику је готово исти и износи 6.

Одрасли становници су свог лекара посетили у просеку 6 пута у току године (5,5); готово свако дете је по двапут посетило свог лекара (1,6), свака друга жена (0,4) и сваки други становник је посетио стоматолога (0,4). Оптерећеност лекара/стоматолога посетама важан је показатељ коришћења здравствене заштите. Овај показатељ је приказан по службама. У 2019. години оптерећење лекара, тј, стоматолога: У служби за здравствену заштиту деце (норматив – 6000 посета годишње) оптерећење се кретало до 10756 посета у Српској Црњи по лекару. У службама за здравствену заштиту жена највеће просечно оптерећење лекара је у Дому здравља Српска Црња – 3719 и мање је од норматива (норматив – 6000 посета годишње).¹²

Највише посета оболелих грађана лекару забележено је, као и прошле године, у општинама Сечањ и Нова Црња – 8 посета по становнику- у општини Нова Црња у 2019. години је забележено 78.590 посете лекарима опште праксе, што је мање него у 2018. години.

Табела 7: Број посета у службама за здравствену заштиту по лекару и стоматологу у Средњебанатском округу у 2019. години

	Годишње				На дан*			На сат*				
	Предшколска и школска деца	Жене	Општа медицина	Стоматолози	Предшколска и школска деца	Жене	Општа медицина	Стоматолози	Предшколска и школска деца	Жене	Општа медицина	Стоматолози
Житиште	6048	3250	7754	2043	22,1	11,9	28,3	7,5	2,8	1,5	3,5	0,9
Зрењанин	6218	2654	6830	1658	22,7	9,7	24,9	6,1	2,8	1,2	3,1	0,8
Нова Црња	10756	3719	8872	2011	39,3	13,6	32,4	7,3	4,9	1,7	4,1	0,9
Нови Бечеј	4249	3711	6217	1628	15,5	13,5	22,7	5,9	1,9	1,7	2,8	0,7
Сечањ	7744	1593	10933	1551	28,3	5,8	39,9	5,7	3,5	0,7	5,0	0,7
ОКРУГ	5936	2805	7222	1695	21,7	10,2	26,4	6,2	2,7	1,3	3,3	0,8

¹² http://www.zastitazdravlja.rs/docs/analize/AZSS_SBO/AZSS_2019.pdf

РАДНА ВЕРЗИЈА

*Узето је да у години има 274 радна дана
Извор: Завод за јавно здравље Зрењанин*

Искоришћеност постеља у општој и плућној болници, посматрана кроз петогодишњи период, показује негативан тренд, што је и разумљиво јер је тежња стационара да што више обољења збрину амбулантно или кроз дневне болнице, због умањења трошкова. Специјална болница за рехабилитацију бележи пораст искоришћености постељног фонда. У 2019. години је у оквиру дневне болнице Опште болнице „Ђорђе Јоановић“, на 118 места (16 у сектору интернистичких грана, 9 у сектору продуженог лечења и неге (онкологија), 20 у сектору хируршких грана, 10 у служби педијатрије, 5 у служби гинекологије и акушерства, 30 психијатрија, 28 хемодијализа) лечено 5519 лица и извршено 30846 епизода лечења, без веће разлике у односу на претходну годину. Просечна дужина лечења је за 2 дана продужена у односу на претходну годину и износи 5,6 дана.

Овакав начин рада и слаба обезбеђеност домова здравља специјалистима – Зрењанин, Српска Црња и Сечањ немају специјалистичку службу уопште, Дом здравља Житиште има офталмолога, а само Дом здравља Нови Бечеј солидно развијену специјалистичку службу, резултирали су великим оптерећењем лекара опште болнице специјалистичким прегледима и извршењима која су некада и дупло већа од норматива.

У протеклој години у болници је извршено 253345 специјалистичких прегледа, по лекару специјалисти просечно 2184 прегледа. Када се зна да је норматив за интернистичке гране 1025, а за хируршке 2100 прегледа по лекару годишње, јасно се види њихова оптерећеност и потреба да се растерете.

У Средњебанатском округу делује Завод за јавно здравље Зрењанин, здравствена установа која пружа здравствену заштиту на примарном и секундарном нивоу. Завод за јавно здравље Зрењанин прати, истражује и проучава здравствено стање и здравствену културу становништва, стање и квалитет животне средине, здравствену исправност воде, хране и ваздуха, узроке, појаву и ширење заразних и других болести од социјално-медицинског значаја, утицаје еколошких фактора на здравље, као и организацију, рад и развој здравствене службе. Завод обавља послове који су од општег друштвеног значаја. Принципи рада се заснивају на прикупљању података од значаја, и њиховој анализи, извештавању, предлагању и предузимању мера за потребе и у сарадњи са локалном управом, Покрајином и Републиком.

У 2019. години у Заводу је извршено 23785 анализа – 39% више него у 2018. години. Извршено је 11113 микробиолошких (41% више), 12672 хемијских (37% више) и 74 анализа буке (14% мање). Поред тога, извршено 53826 анализа клиничке микробиологије (46% више) - 8076 анализа брисева, 3099 прегледа столица, 15141 уринокултура и 9594 серолошких анализа (8% мање).

РАДНА ВЕРЗИЈА

У Средњебанатском округу је у 2018. години било регистровано 20 лекарских ординација, 1 општа болница, 1 поликлиника и 31 стоматолошка ординација које достављају Извештаје о свом раду Заводу за јавно здравље.

- Здравствени трошкови и финансирање

Републички фонд за здравствено осигурање је у периоду од 2016. до 2020. године доделио следећа средства Дому здравља Српска Црња:

Табела 8: Износ средстава од РФЗО-а за Дом здравља Српска Црња

Година	Износ од РФЗО
2016	94.028.000,00
2017	95.458.000,00
2018	103.299.000,00
2019	105.195.000,00
2020	109.253.000,00

Из приложене табеле може се закључити да се сваке године издваја благо повишен износ средстава од стране РФЗО-а за Дом здравља Српска Црња. Највећи део средстава је утрошен на личне дохотке у примарној здравственој заштити, затим за лекове на рецепт, енергенте у примарној здравственој заштити и стоматолошке услуге на примарном нивоу.

Буџетом општине Нова Црња издвајају се средства за функционисање Дома здравља. У доњој табели приказани су износи средстава у периоду од 2016. до 2020. године.

Табела 9: Износ средстава од општине Нова Црња

Година	Износ од општине Нова Црња
2016	5.852.000,00
2017	9.427.000,00
2018	9.832.379,35
2019	10.891.039,00
2020	10.884.298,25

Дом здравља је у 2020-ој години ангажовао је доктора специјалисту кардиолога , ортопеда , ендокринолога, спец. трансфузиолога(за протромбинско време), радиолога –ултразвучна дијагностика, закључујући са истима уговор о допунском раду у складу

РАДНА ВЕРЗИЈА

са Законом о здравственој заштити .За допунски рад ових специјалиста из буџета Општине исплаћено је 1.792.971,57 динара. За читање ПАП теста исплаћено је 360.000,00 дин. Због повећаног обима посла –медицинско и немедицинско особље - 5.555.099,16. Путни трошак -567.217,12 динара. Услуге чишћења 893.495,40 динара. Трошкови безбедности на раду -336.000,00 динара. За поправку аутомобила, компјутера, набавка штампача - 379.515,00 динара.

Укупно из буџета Општине Нова Црња у 2020. години уплаћено је Дому здравља Српска Црња 9.884.298,25 динара.

3.3 Индикатори квалитета здравствене заштите ЈЛС/ЛС

У служби опште медицине Дома здравља Српска Црња, удео превентивних прегледа (1948) у укупном броју прегледа и посета код изабраног лекара (68236) износи 2,85 %. У служби за здравствену заштиту деце и омладине, удео превентивних прегледа (1300) у укупном броју прегледа и посета код изабраног лекара (12318) износи 10,55 %.

У служби за здравствену заштиту жена, удео превентивних прегледа (4072) у укупном броју прегледа и посета код изабраног лекара (10062) износи 39,68 %.

Удео превентивних прегледа у служби опште медицине се у периоду 2015-2019. године се смањио са 2780 на годишњем нивоу, односно 11 посета дневно у 2015. години и 1948 посета годишње, односно 8 посета дневно у 2019. години.

- Скрининг карцинома колона (дебелог црева)

С обзиром да Дом здравља Српска Црња није укључен у организован скрининг карцинома дебелог црева, у оквиру службе опште медицине изабрани лекари су обављали превентивне прегледе пацијентима који су под ризиком обољевања од ове болести и упућивали их на хемокулт тест. Процент регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на крвављење у столици (хемокулт тест) у 2019. износи 5,89 %. Процент је израчунат на основу броја регистрованих корисника старијих од 50 година којима је у претходној години урађен тест на крвављење у столици (181) у односу на укупан број регистрованих корисника старијих од 50 година (3073).

- Скрининг дијабетеса

Организован скрининг за дијабетес се не ради, али у оквиру службе опште медицине и педијатрије се обављају превентивни прегледи пацијената који су под ризиком оболевања од ове болести (наследно оптерећење, гојазност, друге болести које могу довести до дијабетеса). Процент оболелих од шећерне болести који су упућени на преглед очног дна, износи 65,87 %, док је проценат оболелих од шећерне болести код

РАДНА ВЕРЗИЈА

којих је бар једном одређена вредност гликолизираног хемоглобина (ХбА1ц) 90%. Проенти су израчунати на основу броја регистрованих корисника оболелих од шећерне болести који су у претходној години упућени на преглед очног дна (330), као и на основу броја регистрованих корисника оболелих од шећерне болести код којих је у претходној години бар једном одређена вредност гликолизираног хемоглобина НбА1с (450), у односу на укупан број регистрованих корисника оболелих од шећерне болести (501).

- Број откривене деце са сметњама у развоју

На основу података Интерресорне комисије, број деце са сметњама у развоју која су добила подршку Интрересорне комисије у 2017 години био је 14, 2018. године 8, 2019. године 6, а 2020. године 12.

3.4 Индикатори здравственог стања становништва

- Очекивано трајање живота

Очекивано трајање живота на рођењу је један од најбољих показатеља здравственог стања становништва. Општина Нова Црња, живорођене мушке деце 2016-2018. је 68,9, док је Очекивано трајање живота живорођене женске деце 2016-2018 75,6. Очекивано трајање живота жена је просечно за шест до седам година дуже у односу на мушкарце. Према подацима за 2010-2012 очекивано трајање живота у Србији износи 72,3 године за мушко и 77,3 године за женско становништво.

- Смртност одојчади, перинатална смртност

Редовно контролисање тока трудноће утиче на смањење броја трудноћа које ће имати за исход мртворођење. Смртност одојчади, односно смртност деце у првој години живота, представља један од најважнијих индикатора здравственог стања становништва. У 2019. години у Средњебанатском округу је умрло 8 одојчади. Од тог броја ни једно није из Општине Нова Црња. Деловање ендегених фактора - генетски, конгенитални поремећаји, недонесенст, мала порођајна тежина, може се пратити преко неонаталног морталитета (смртност одојчади од 0 до 27 дана живота). Утицај спољних фактора (социо-економски услови, здравствена и социјална заштита) може се сагледати праћењем постнеонаталног морталитета (од 28 дана до навршене године живота). Од укупног броја умрле одојчади, 4 одојчета су умрла у првих 6 дана живота, 3 7-27 дана, а 1 од 28 дана до навршене прве године. Стопе смртности одојчади прилично се колебају, али су ниске и сврставају Средњебанатски округ у подручје са ниском стопом морталитета одојчади (испод 18%). Показатељ показује тренд дискретног опадања.

Стопе смртности, 2017–2019. у Општини Нова Црња - деца млађа од годину дана (одојчад) и млађа од 7 дана

РАДНА ВЕРЗИЈА

	одојчад	< 7 дана
2017	10,8	31,3
2018	20,2	10,0
2019	0,0	0,0

Табела 10: Стопа неонаталне смртности према полу, 2017—2019. - у Општини Нова
Црња
(Умрли на 1000 живорођених)

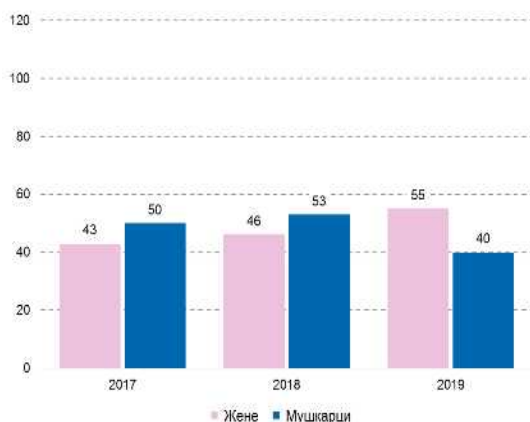
Циљеви одрживог развоја - индикатор 3.2.2

Извор: Витална статистика, РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

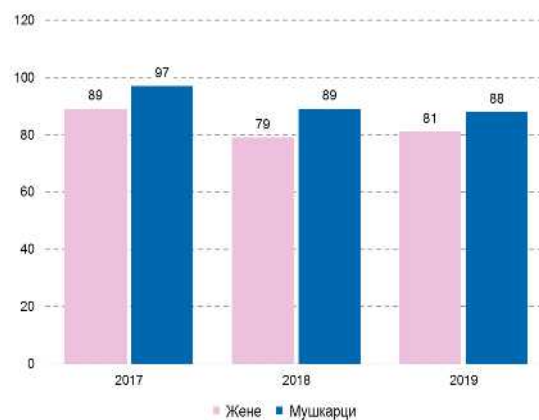
Графикон 3.

Живорођени према полу, 2017–2019.

Графикон 4.

Умрли према полу, 2017–2019.

Извор: Витална статистика, РЗС

- Специфичне стопе смртности (стандардизоване по узрасту)

Општа стопа морталитета у 2019. години у Средњебанатском кругу је, рачуната на процењени број становника, 15,8%, нешто нижа него прошле године. Највиша стопа морталитета у 2019. години је била у општини Житиште (19,4%), а најнижа у Новом Бечеју (14,6%). Општа стопа морталитета има релативно високу вредност, али је очекивана за области које имају старо становништво и показује тренд благог пада. Просечна старост умрлог лица на нивоу Средњебанатског округа у 2019. години је била 74 године. Најдуже су живели грађани општине Житиште – 75 година, а најкраће грађани општине Нова Црња – 72 године.

У односу на 2018. годину најчешћи узроци умирања становништва се нису битно променили у 2019. - половина становника Средњебанатског округа (49,5%) је умрла због болести крвотока, а други по реду узрок умирања су злоћудни тумори са готово сличним учешћем као претходне године (24%). У 2019. години су на трећем месту болести дисајних путева са учешћем од 7,5%, а на четвртном месту је група симптоми, знаци и патолошки налази са учешћем од 6,8%. На петом месту налазе се болести жлезда са унутрашњим лучењем са учешћем од 2,9% од свих узрока умирања. Ове групе обољења су у порасту у свим општинама. У Општини Нова Црња, у односу на Округ, тумори су, као узрок умирања најмање заступљени (20,7%).

РАДНА ВЕРЗИЈА

Табела 10: Узроци умирања у 2019.

Табела бр. 6 Узроци умирања у општини Нова Црња у 2019. години

Ранг	Група болести по МКБ-10	Број	Процентуал но учешће
I	Болести система крвотока	90	53,3
II	Злоћудни тумори	35	20,7
III	Болести система за дисање	13	7,7
IV	Болести система за варење	7	4,1
IV	Симптоми, знаци, патолошки клинички и лабораторијски налази	7	4,1
V	Инфективне и паразитарне болести	4	2,4
VI	Остале болести	13	7,7
Укупно		169	100,0

Извор: Републички завод за статистику

Графикон 5. Стопа смртности услед самоубиства, 2017–2019. (на 100,000 становника)

Циљеви одрживог развоја - индикатор 3.4.2

Извор: Витална статистика, РЗС

- Опажено здравље (самопроцена здравља)

Самопроцена здравља је значајан показатељ здравственог статуса и здравствених потреба становништва али не представља замену за објективније показатеље чији је извор података рутинска здравствена статистика. У Србији је 2019. године две трећине становништва (66,5%) проценило своје опште здравље као добро (значајно више у Београду – 72,8%) 22,8% становника је сматрало своје здравље просечним, док је сваки девети становник оценио своје здравље као лоше – 10,7% (значајно више у Јужној и Источној Србији – 13,5%). Мушкарци су имали позитивнију слику о сопственом здрављу него жене: 71,3% мушкараца оценило је своје опште здравствено стање као добро, док је међу женама тај проценат износио 62,1%. Такође, пронађене су значајне разлике у самопроцени здравственог стања (као доброг) између становника градских (70,1%) и осталих насеља (60,9%), становника у категорији најимућнијих (77,7%) и најсиромашнијих (55,7%), као и између најобразованијих (80,2%) и становника нижег образовања (45,1%). У складу са очекивањима, самопроцена

РАДНА ВЕРЗИЈА

здравља повезана је са узрастом појединца: што је особа старија, то је склонија лошијој оцени свог здравља.¹³

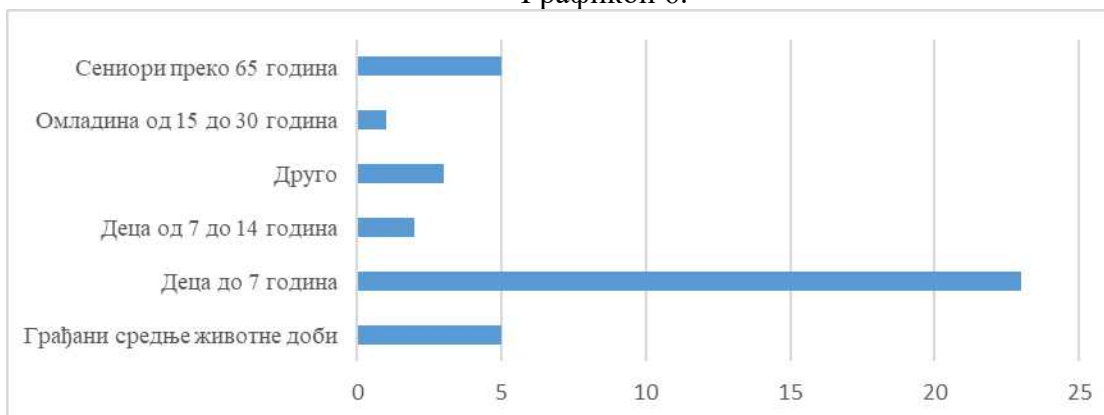
За потребе израде Плана јавног здравља општине Нова Црња за период 2021-2026 спроведена је анкета у циљу брзе процене здравствених потреба становника општине и оцене здравственог стања.

На анкету о о јавноздравственим потребама у нашој општини одговорило је укупно 39 грађана и грађанки: 26 жена и 13 мушкараца. Међу њима су њих 36 са високом стручном спремом, а 6 са средњом стручном спремом. Кад су у питању године старости, њих 5 је старости између 20 и 30 година, 24 испитаних је старости 30-50 година 10 њих је старости 50-65 година. Особа старих преко 65 година није било међу испитаницима.

Квалитет живота у општини Нова Црња грађани и грађанке оцењују средњом оценом 2,95.

Према одговорима који су дали грађани, може се видети да сматрају да су у општини Нова Црња **најзадовољнија деца најмлађег узраста, до 7 година**. Након тога следе **грађани средње животне доби и сениори**, али са значајном разликом у броју одговора – 23 одговора за децу и по 5 одговора за друге две групе.

Графикон 6.

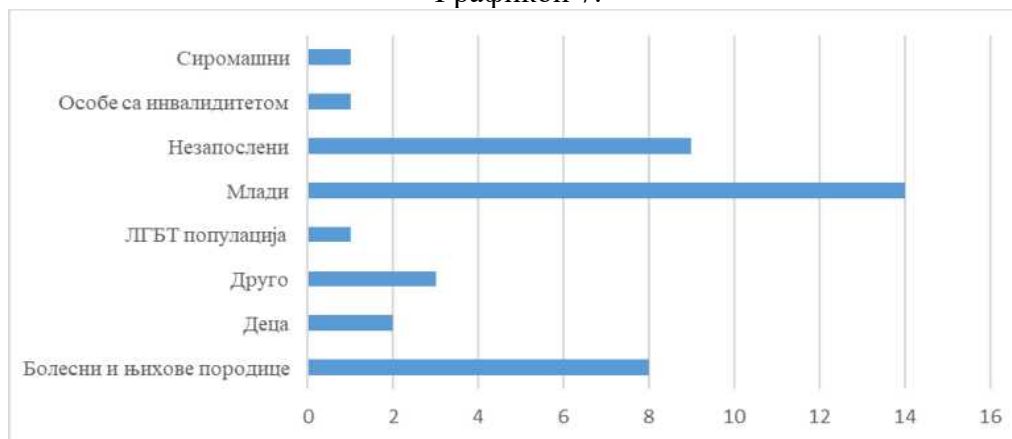

Кад су у питању групе за које грађани сматрају да су **најнезадовољније/најнесрећније**, највећи број испитаних сматра да су то **млади** (14 одговора), потом **незапослени** (9) а за њима следе остали. Под „друго“ су дата 2 одговора: „Сви“.

¹³ Истраживање здравља становништва Србије 2019. године, група аутора, Београд, 2021, ИЗЗЈЗ Србије „Др Милан Јовановић Батут“, <https://www.batut.org.rs/download/publikacije/ZdravljeStanovnistva2019.pdf>

РАДНА ВЕРЗИЈА

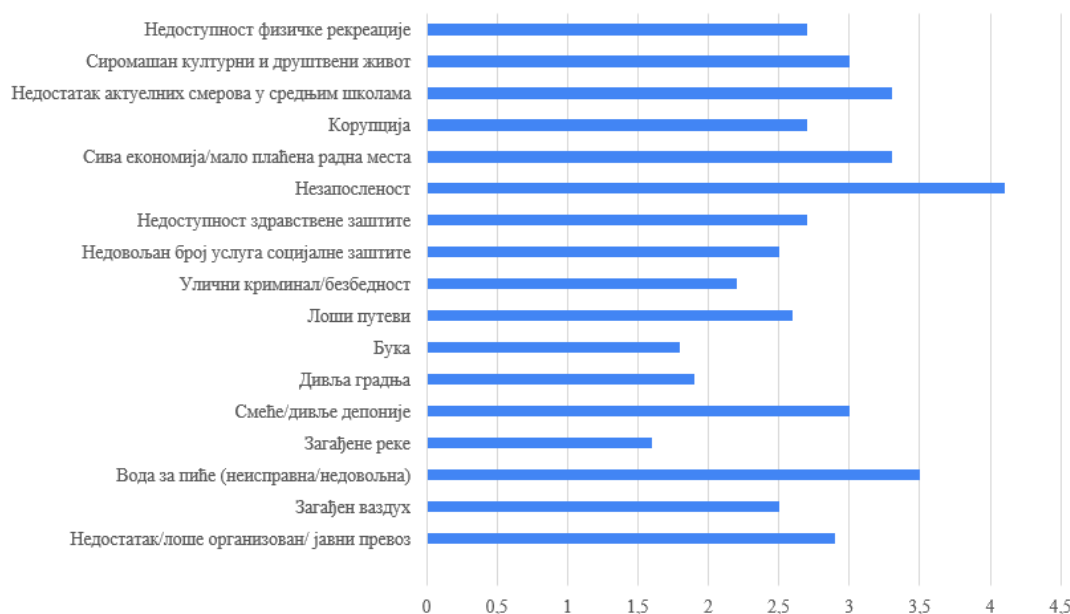
Графикон 7.

Фактори који по мишљењу грађана умањују квалитет живота у општини су највише незапосленост, неисправна/недовољна вода за пиће. Из Графикона 8 се види како су грађани даље рангирани утицај других фактора:

Графикон 8.

Утицај фактора који умањују квалитет живота у општини

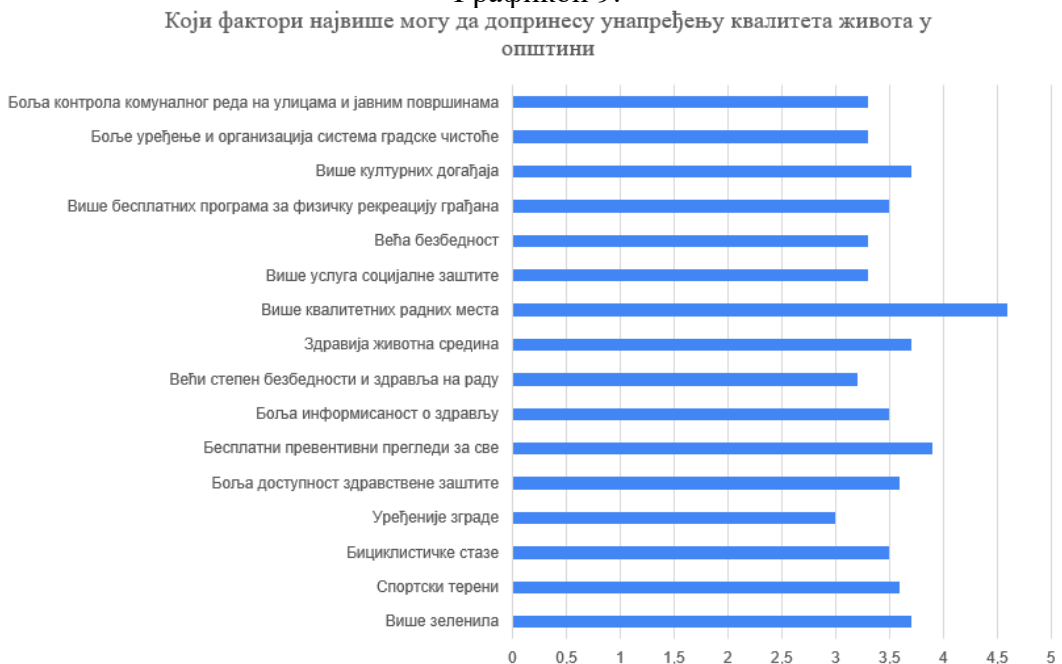

Фактори који по мишљењу грађана могу да допринесу унапређењу квалитета живота у општини су највише више доступних радних места, доступност превентивних здравствених прегледа, здравија животна средина, више културних догађаја. Из Графикона 9 се види како су грађани даље рангирани утицај других фактора:

РАДНА ВЕРЗИЈА

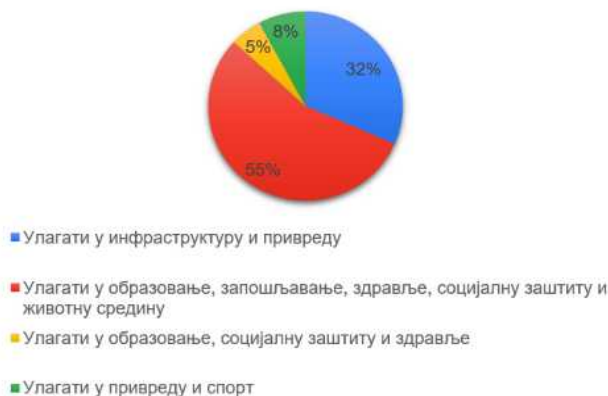
Графикон 9.

Који фактори највише могу да допринесу унапређењу квалитета живота у општини

На питање како би желели да изгледа заједница у будућности, највећи број њих (75% испитаних) је одговорило **Чиста, зелена, пуна деце и запослених младих родитеља.**

На питање „Шта по Вашем мишљењу треба учинити да се то оствари“, највећи број испитаних сматра да треба истовремено улагати у више области живота: образовање, запошљавање, здравље, социјалну заштиту и животну средину:

Графикон 10.

РАДНА ВЕРЗИЈА

3.5 Индикатори детерминанти здравља

- Преваленција пушења

Према извештају Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ који се односи на здравствено стање становништва Србије у 2019. години, у Србији због коришћења дувана годишње превремено умре 15.000 људи. Употреба дувана повезана је са повећаним ризиком оболевања и умирања од болести органа за дисање, болести срца и крвних судова, бројних малигних и других обољења. Зависност од дувана је призната као болест у Међународној класификацији болести СЗО (МКБ 10). Контрола дувана довела је до смањења учесталости пушења у многим земљама, али упркос томе у свету и даље пуши сваки пети (21%) одрасли становник. У претходним годинама, на тржишту су се појавили и нови дувански и никотински производи чија популарност расте. Загревани дувански производи и електронске цигарете, представљају нови изазов у глобалним напорима за заштиту становништва од последица употребе дувана и изложености дуванском диму.

У Србији је употреба дувана већ дуги низ година један од најзаступљенијих фактора ризика по здравље, што потврђују и резултати Истраживања из 2019. године. Истраживање 2019. године је показало да је распрострањеност навике пушења дуванских производа, укључујући и загреване дуванске производе (свакодневно или повремено) у популацији узраста 15 и више година износила 31,9%. Цигарете, цигаре или дуван за лулу (свакодневно или повремено) је користило 30,5% становника. Цигарете је пушило 24,8% (свакодневно или повремено), цигаре 6,6%, загреване дуванске производе 0,7%, наргиле/шише 0,5%, дуван за лулу 0,3% и друге дуванске производе 0,2%. Електронске цигарете или сличне електронске уређаје (свакодневно или повремено) је користило 3,3% становника. Као и до сада, већи проценат пушача дуванских производа је забележен код мушкараца (33,9%), него код жена (30,1%). У погледу географске распрострањености, регион Шумадије и Западне Србије се истиче по мањем проценту свакодневних пушача (23,9%), док је у Војводини и Јужној и Источној Србији већи проценат пушача који припадају узрасној групи од 15 до 19 година (21,4%, односно 17,5%). На територији оштине Нова Црња, до сада, није рађено истраживање о навизи употребе дуванских производа. При Заводу за јавно здравље Зрењанин функционише Саветовалиште за одвикавање од пушења.

- Укупно конзумирање алкохола

Употреба алкохола представља значајан здравствени, друштвени и економски проблем. Алкохолизам спада у најраспрострањеније болести зависности. Употреба алкохола је чест узрок саобраћајних и других несрећа, насиља, обољења јетре и других хроничних болести, а спада и у водеће факторе ризика за превремену смрт. Повезана је са три милиона смртних случајева годишње у свету, у старосној групи од 15 до 49 година узрок је 10% свих смртних случајева. Употреба алкохола оставља последице не само на особе које га пију него и на људе из њиховог ужег или ширег окружења.⁵⁵ На

РАДНА ВЕРЗИЈА

развој и настанак болести, као последица употребе алкохола, поред учесталости конзумирања, утиче и количина попијеног алкохола. Посебан ризик представља тзв. ексцесивно пијење, односно конзумирање великих количина алкохола (више од шест алкохолних пића) у једној прилици (binge drinking). Проучавање учесталости и образаца употребе алкохола је значајно за планирање и евалуацију имплементираних мера. Резултати Истраживања су показали да у Србији 50,7% становништва не конзумира алкохол (39,3% није никада пробало алкохол и 11,4% није конзумирало алкохол у претходних 12 месеци). У популацији младих од 15 до 19 година 52,7% није конзумирало алкохол, значајно више девојака (57,2%) него дечака (48,1%).

У години која је претходила истраживању Института Батут¹⁴ 49,3% становника је конзумирало алкохол. Свакодневно је пило 3,1% становништва што представља смањење у односу на 2013. (4,7%) и 2006. годину (3,4%). Становници Јужне и Источне Србије (4,0%), као и Војводине (3,9%), значајно више свакодневно конзумирају алкохол, за разлику од становника Шумадије и Западне Србије код којих је тај проценат најмањи (2,1%). Мушкарци у Србији у већем проценту свакодневно пију, чак осам пута више у односу на жене. Такође, навика свакодневног конзумирања алкохола је највише заступљена међу најниже образованим (3,4%) и ванградским становништвом (3,8%). Забрињава податак да је сваки шести (15,1%) адолесцент узраста од 15 до 19 година најмање једном месечно конзумирао више од шест алкохолних пића током једне прилике, без разлике у односу на пол.

Закључак:

Општина Нова Црња припада Средњебанатском управном округу, и дели следеће главне витално-демографске карактеристике са другим јединицама локалне самоуправе у овом округу:

- Број становника у Општини Нова Црња се видно смањује из године у годину, а највеће смањење је било забележено у периоду од 2002-2011 када је процентуално износило **-2,33 %** за сваку годину. Све ово указује да чињеницу да младо и радно способно становништво одлази у већа места ради запослења док у Општини Нова Црња остаје старије становништво, које неминовно за собом повлачи и већи број оболелих.
- Анализом података о стопи наталитета у Општини Нова Црња у дужем временском периоду запажен је тренд пада стопе, иако је, што се тиче Средњебанатског округа, највиша, према подацима из 2019.године, и износи 10,4‰. Стопа морталитета у Општини Нова Црња у 2019 години износила је 18,5 ‰ што је виша у односу на податке за Средњебанатски округ који износе 15,8‰ ,односно за Војводину 14,2‰. Број умрлих у Општини Нова црња се повећава с обзиром да у истој живи све више старачког становништва. Што се тиче природног прираштаја у Општини Нова Црња изузетно је низак и, према статистичким подацима из 2020. године износи -68.

¹⁴ Истраживање здравља становништва Србије 2019. године, група аутора, Београд, 2021, ИЗЗЈЗ Србије „Др Милан Јовановић Батут“, <https://www.batut.org.rs/download/publikacije/ZdravljeStanovnistva2019.pdf>

РАДНА ВЕРЗИЈА

Општи закључак што се тиче здравства на територији Општине Нова Црња јесте тај да се у овом планском периоду треба посебно посветити у изнајавењу начина обезбеђености лекарима, с обзиром на чињеницу да се млади лекари веома ретко опредељују за живот и рад у сеоским срединама. Чињеница је да је у Општини Нова Црња ниска стопа наталитета као и да је природни прираштај негативан. Да би се повећао природни прираштај неопходно је младе људе подстицати и едуковати за останак на село. У здравству радити на што већем броју превентивних прегледа у свим грана медицине, чиме би се благовремено болести откриле и на време лечиле. Превентивним прегледима и едукацијом становништва смањиће се број оболелих, па самим тим и повећати стопа природног прираштаја.

4. Показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести

У општини Нова Црња реализовано је истраживање „Ставови и навике родитеља у вези са оралним здрављем деце у месту Александрово“¹⁵, обављено у стоматолошкој амбуланти у Александрову, општина Нова Црња, уз помоћ васпитача и учитеља Основне школе “Бранко Радичевић”. Циљ истраживања је био да се упореде ставови и навике родитеља у вези са оралним здрављем деце и орално здравље њихове деце установљено стоматолошким прегледом. У истраживању је учествовало 125 парова родитеља и деце. Истраживање је спроведено у периоду од 1. до 30. марта 2021. године. Обухваћена су деца узраста од 5 до 12 година. Основни инструменти истраживања били су анонимна анкета за родитеље као и стоматолошка сонда и огледалце, којима је вршен стоматолошки преглед деце. Анкета за родитеље садржала је питања која се односе на информисаност родитеља, навике оралне хигијене детета, навике у исхрани детета као и навике посећивања стоматолога. Стоматолошким прегледом деце регистрован је број присутних зуба, број каријесних, пломбираних, екстрахованих зуба. Том приликом смо деци одржали кратко предавање о здравој исхрани и оралној хигијени уз демонстрацију на моделу.

Истраживање је потврдило да породица утиче на орално здравље својих чланова. Подстицање одређених образаца понашања код деце доводи до формирања навика и ставова у вези са општим здрављем, као и здрављем уста и зуба. Наше истраживање открило је да родитељи треба више да утичу на децу да перу зубе 2-3 пута дневно. Такође, треба да утичу на децу да више користе додатна средства за оралну хигијену, пре свега растворе за испирање уста, у свакодневној нези усне дупље. Веома битно је мотивисати родитеље да деци смање конзумирање слаткиша, грицкалица, сокова, као и да редовно воде децу на стоматолошки преглед. Истраживање је показало да родитељи нису довољно упознати са флуорпрофилактиком и значајем флуора у

¹⁵ Неда Будовић Стаменковић, Душка Благојевић, Исидора Нешковић Дом здравља Српска Црња, Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду, Клиника за стоматологију Војводине

РАДНА ВЕРЗИЈА

превенцији каријеса. Наше истраживање се у том погледу подудара са истраживањем Игић и сарадника, које је указало да родитељи и деца, посебно у руралним срединама, нису довољно упознати са мерама превенције оралних обољења, првенствено са значајем флуорпрофилактике. У Александрову дванаестогодишњаци имају просечно 3,8 зуба са КЕП-ом, што је близу просечне преваленције каријеса тог узраста у држави. У Србији 2011. године КИП дванаестогодишњака је био 3,6 ; док се у истом узрасту у економски развијеним земљама Запада, САД и Аустралије , он креће око 1 или чак испод 1.

Да би се унапредило орално здравље деце неопходно је здравствено-васпитним интервенцијама утицати на усвајање здравих облика понашања у погледу оралне хигијене, флуорпрофилактике, исхране и редовних одлазака на стоматолошки прегледе. Пре свега, родитеље треба мотивисати и адекватно информисати о могућностима превенције оралних обољења и узроцима болести уста и зуба. Систематична и континуирана промоција оралног здравља и повећање учешћа шире заједнице неопходни су како би се повећала свест о значају и ефикасности метода превенције оралних обољења.

Закључак:

Општина Нова Црња је мала општина у којој није до сад реализован велик број активности на унапређењу здравља становништва осим оних које се реализују кроз редовне делатности здравствених установа. Зато је потребно развијати превентивно здравствене активности пре свега у раду са младима и радити на развијању здравствене културе међу становништвом али и радити на улагањима у капацитет здравственог система како би одговорио на повећане потребе све старијег становништва за здравственом заштитом.

5. Социоекономски услови

Највећи допринос неједнакостима у здрављу приписује се социјално-економским одредницама здравља.

У општини ова Црња укупан број домаћинстава је 3886; највећи је број домаћинстава са једним чланом, потом следе двочлана домаћинства и тек на трећем месту су трочлана домаћинства.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Графикон 11. Домаћинства према броју чланова и типу насеља, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

Више од половине породица са децом су породице које имају само једно дете (51%), 39% породица са децом имају двоје деце, а 7% их има троје деце.

Графикон 12. Породице са децом према броју деце, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

Од укупно 3886 домаћинстава у општини, сва су прикључена на водоводну мрежу, док канализационе мреже у општини нема.

Табела 11.

Назив индикатора	Јединица мере	2019
Број домаћинстава	Број	3886
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу	Број	3886
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу, као % укупног броја домаћинстава	%	100
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу	Број	0
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу, као % укупног броја домаћинстава	%	0

РАДНА ВЕРЗИЈА

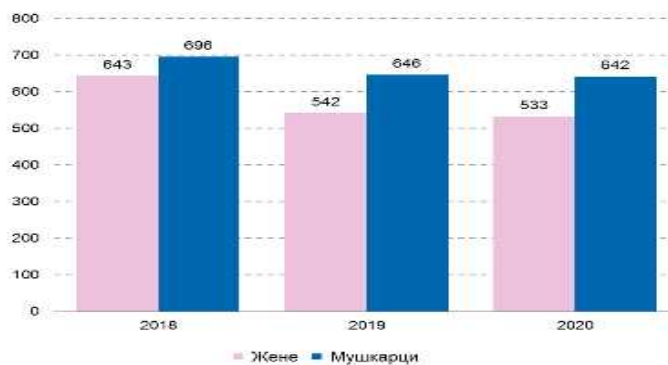
Извор: Републички секретаријат за јавне политике, Аналитички сервис ЈЛС
<https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis/>

Графикон 13. Регистровани запослени, 2017—2019.*

* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници
Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Графикон 14. Регистровани незапослени према полу, 2018—2020.*

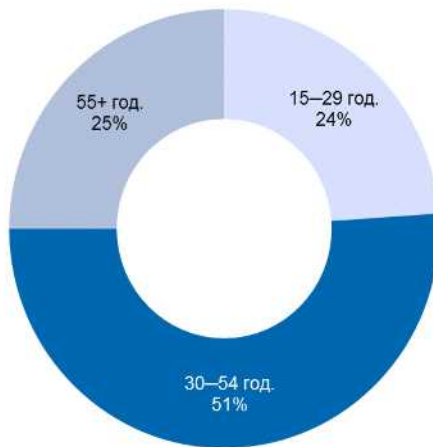
* стање на дан 31.12.

Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 15.

Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2020.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 16. Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених, 2020. (%)

Извор: Национална служба за запошљавање

РАДНА ВЕРЗИЈА

Табела 12. Оцене сиромаштва методом мапирања сиромаштва, 2013.

Стопа ризика од сиромаштва (%)	49,1
Стопа ризика од сиромаштва - ранг општина	150
Ћини коефицијент (интервал од 0 до 100)	37,3
Релативни јаз ризика од сиромаштва (%)	19,8

Извор: Светска банка и РЗС /ДевИнфо профил општине, април 2021

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. год., општина Нова Црња спада у **трећу групу**, коју чини 47 јединица локалне самоуправе на чијој територији се остварује БДП у распону 60-80% републичког просека.

Становништво општине Нова Црња претежно се бави пољопривредном делатношћу. Према заступљености издвајају се делатности везане за прерађивачку индустрију, трговину, оправку моторних возила, предмета за личну употребу и домаћинство, државну управу, обавезно социјално осигурање и образовање. Остале делатности су заступљене са испод 3%. Индустрију Општине представља већи број предузећа и занатских радњи од којих је најпознатија фабрика уља „Банат”.

Запажа се и пораст трговинских радњи и финансијских услуга. Као најзначајније, издвајају се три радне зоне:

- на територији некадашње фабрике шећера код Нове Црње;
- код дворца „Каштел” у Српској Црњи, у близини граничног прелаза са Румунијом;
- код некадашње фабрике лекова у Српској Црњи.

Тржиште рада и радне снаге приказано је посредством следећих табела.

Табела 13: Запосленост и незапосленост и просечна нето зарада у Општини

Регистровани запослени		
<i>према општини рада</i>	1482	(2019)
<i>према општини пребивалишта</i>	2185	(2019)
Регистровани запослени према општини пребивалишта у односу на број становника (%)	24	(2019)
Просечне зараде без пореза и доприноса (РСД)	51543	(2020)
Регистровани незапослени	1175	(2020)
Регистровани незапослени на 1 000 становника	130	(2019)

Извор: РЗС, ДевИнфо профил општине

РАДНА ВЕРЗИЈА

Табела 14:

Назив индикатора	Јединица мере	Вредност индикатора				
		2015	2016	2017	2018	2019
Незапослене жене, као % незапослених лица	%	46,8	47,2	46,2	48	45,6
Незапослена лица која први пут траже запослење, као % незапослених лица	%	39,4	41,3	42,7	42,8	48,7
Дугорочно незапослена лица, као % незапослених лица	%	60,6	65,1	68,2	70,1	62,8
Незапослени млади, као % незапослених лица	%	28,5	27,4	24,8	23,5	22,7
Незапослени старији, као % незапослених лица	%	28,8	30,5	34,6	37,2	38,7
Пријављене потребе за запошљавањем	Број	55	25	17	25	12
Корисници новчане накнаде, као % незапослених лица	%	3,1	1,6	1,4	2,6	2,6

Извор: Републички секретаријат за јавне политике, Аналитички сервис ЈЛС

<https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis/>

Графикон 16.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Закључак:

Уочава се велики број породица са једним детеом, што је негативно. Незапосленост је један од највећих проблема са којим се суочава ставништво ове општине. Пољопривредна делатност је претежна делатност становника ове општине, која је недовољно равојена са малим БДП-ом који је сврстава у трећу групу општина по критеријуму развијености чији је БДП у распону од 60-80% републичког просека.

Такође утврђен је висок ризици од сиромаштва становништва.

6. Показатељи стања животне средине

6.1. Квалитет ваздуха

Аерозагађење представља назначајнији ризик по глобално здравље пореклом из животног окружења. По проценама СЗО више од 6 милиона превремених узрока смрти последица је загађења ваздуха.

У циљу ефикасног управљања квалитетом ваздуха успоставља се јединствени функционални систем праћења и контроле степена загађења ваздуха и одржавања базе података о квалитету ваздуха - Мониторинг квалитета ваздуха. (Закон о заштити ваздуха, Сл. гласник РС 36/2009 и 10/2013)

Загађење ваздуха у урбаним срединама одликују дневне/недељне, односно сезонске варијације концентрација загађујућих материја. Највећи (потенцијални) загађивачи ваздуха су саобраћај, индустрија, термоенергетска постројења и домаћа ложишта. Деловање на здравље је акутно и хронично уз могућност директног и индиректног дејства.

Оцена квалитета ваздуха у 2019. години извршена је на основу средњих годишњих концентрација загађујућих материја добијених мониторингом квалитета ваздуха у државној мрежи и локалним мрежама за мониторинг ваздуха. Прву категорију, чист или незнатно загађен ваздух, има ваздух у коме нису прекорачене граничне вредности ни за једну загађујућу материју. Другу категорију - умерено загађен ваздух, има ваздух где су прекорачене граничне вредности азот-диоксида, али није прекорачена толерантна вредноста и нису прекорачене граничне вредности за остале загађујуће материје. Трећу категорију, прекомерно загађен ваздух, има ваздух у коме су прекорачене толерантне вредности за једну или више загађујућих материја.

Према Извештају о стању квалитета ваздуха у Републици Србији за 2019. годину Агенције за заштиту животне средине, у зонама Србија и Војводина квалитет ваздуха се није мењао у протеклих пет година и он је прве категорије тј. чист или незнатно загађен.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Током 2019. године Завод за јавно здравље Зрењанин вршио је праћење квалитета ваздуха у Зрењанину на три мерна места. Загађујуће материје које су предмет праћења:

Суспендоване честице су комплексне мешавине честица у ваздуху који удишемо. Оне представљају сложену мешавину органских и неорганских материја и могу имати различит хемијски састав, што зависи од извора емисије. Сва досадашња истраживања указују да суспендоване честице значајно делују на здравље, посебно на децу и старије особе и да није утврђена праг доза испод које се штетни ефекти не јављају. Хронична изложеност честицама доприноси повећању ризика за развој респираторних и кардиоваскуларних болести и карцинома плућа. Средње годишње вредности **суспендованих честица** величине 10 микрометара (**PM 10**), које су мерене на сва три мерна места, укупно 8 недеља (56 дана) у току године, биле су прилично уједначене ($32 \mu\text{g}/\text{m}^3$, $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$) и нису прелазиле максимално дозвољену средњу годишњу вредност ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), прописану Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл. Гласник РС 11/2010, 75/2010).

Сагоревањем органских материја (нпр. огрева током зимских месеци) настаје **чађ**. Различити угљоводоници у саставу чађи, (нпр. бензо-а-пирен) спадају у канцерогене материје. Дим цигарета такође представља значајан извор. Чађ може да се кондензује током зимских месеци са сумпорним, азотним једињењима и воденом паром, при чему настаје токсични смог. Ако су метеоролошки услови неодговарајући, нпр. повећана влажност, недовољно струјање ваздуха, повећан атмосферски притисак долази до нагомилавања штетних материја у урбаним срединама и последичног негативног утицаја на здравље. Средње годишње вредности чађи износиле су, на два мерна места на територији Града Зрењанина од 22 до $43 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и од 23 до $59 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Концентрације чађи су практично у оквиру препоручених годишњих вредности ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$), уз прекорачење дневних дозвољених вредности.

Измерене средње годишње вредности сумпордиоксида биле су врло уједначене и износиле су $61 \mu\text{g}/\text{m}^3$ на сва три мерна места. Веће су од дозвољених годишњих вредности прописаних Уредбом ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Иначе овај безбојни, реактивни гас настаје сагоревањем енергената који га природно садрже (нпр. угљ и нафта). Највиши нивои очекују се у близини енергана, рафинерија, парних котлова, генератора паре. Оболели од астме, физички активне особе нарочито су подложне утицају овог гаса. Дуготрајна изложеност код оболелих од других хроничних болести срца и плућа такође изазива штетне ефекте по здравље. У наведеном периоду нису забележене дневне 24-часовне вредности већа од дозвољене, која износи $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а која сме да се прекорачи највише 3 дана у току једне календарске године.

Средње годишње вредности азотдиоксида кретале су се од $17 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (м.м. Елемир) до $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (м.м. Бул.В.Влаховића), слично као и ранијих година, што је у оквиру прописаних норми на годишњем нивоу ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Моторна возила су главни извор азотних оксида, од

РАДНА ВЕРЗИЈА

којих највећи значај имају азот-моноксид и азот-диоксид, учествујући у формирању „фотохемијског смога“ који заједно са угљоводоницима ствара веома иритативна једињења.

Наведени подаци о квалитету ваздуха односе се на Град Зрењанин, јер у општини Нова Црња, до сада, није мерен квалитет амбијенталног ваздуха. Ова активност ће почети да се спроводи од 2022. године када ће бити дефинисани полазни индикатори. Планира се мерење квалитета амбијенталног ваздуха у Новој Црњи, на једном мерном месту (ЈНА 113, зграда МЗ), два пута годишње, у периоду од по месец дана и континуирано ће се вршити одређивање концентрације супордиоксида, азот диоксида и оксида азота и чађи у амбијенталном ваздуху. Такође ће се, два пута годишње, од по седам дана, вршити и одређивање садржаја суспендованих честица РМ 10, као и концентрације арсена, кадмијума, никла и олова у суспендованим честицама.

6.2 Квалитет површинских и подземних вода, вода за пиће и вода за спорт и рекреацију

Површинске воде чине два значајнија канала и неколико мањих бара и вештачких језера. Предратни канал Итебеј-Српска Црња је широк 3 m и има просечну дубину од 2 m. Својим рачвањем пролази кроз атаре свих насеља општине Нова Црња, осим Тобе. Други канал је прокопан од Старог Бегеја и правцем југозапад-североисток се протеже кроз атар Честерега, Банатског Карађорђевог и Александрово (Топографска карта, 1983 а,б,в,г). Он прихвата вишак воде поменутих насеља и Тобе. За водоснабдевање бивше фабрике шећера у Новој Црњи ископан је крак канала Нови Бечеј-Кикинда, који чини део Канала Дунав-Тиса-Дунав. Његове димензије су веће, ширина му је 12 m, а дубина 4 m. Он потенцијално може имати пловидбену функцију.

На месту некадашње „јамуре“, настале услед вађења земље за потребе изградње кућа, формирано је вештачко језеро код Александрова. Уређењем, порибљавањем и пошумљавањем околине, језеро је постало значајан рекреациони пункт у општини Нова Црња. Водом се снабдева из артешког бунара, те је њен квалитет адекватан за купање (Бајић, 1984).

Друга већа „јамура“ лоцирана је западно од Нове Црње. Њена дубина се креће од 2 до 5 m. И у другим насељима општине постоје „јамуре“, али су површински мање и садрже воду само током влажног периода.

Табела 15: Каналска мрежа на територији Општине

	Слив канал Српски Итебеј-Српска Црња	Слив канал Банатско Карађорђево-Молин
Главни канали (km)	85	35
Остали канали (km)	281	207
Канали за наводњавање који се користе и за наводњавање укупне каналске мреже (km)	79	18

Извор: Одељење за привреду општине Нова Црња

РАДНА ВЕРЗИЈА

Подземне воде су један од најзначајнијих ресурса општине. Из подземних аквифера водом за пиће снабдева се локално становништво, напајају се животиње, врши се наводњавање итд. Подземна вода се уједно користи и као вода за пиће и за техничку употребу. Последњих година подземна вода је лошег квалитета са физичко-хемијског становишта док се за задовољавајућу микробиолошку слику брину модерни системи за дезинфекцију. Дистрибутер воде за пиће је ЈКП „8. Август” из Српске Црње. Питање побољшања физичко-хемијских карактеристика подземне воде могуће је решити једино изградњом система за пречишћавање. Одредбама Правилника о хигијенској исправности воде за пиће (“Сл. гласник СРЈ”, бр. 42/98 и 44/99) дефинисана је обавеза праћења квалитета воде на извориштима и у самој водоводној мрежи. Одговорност и редовно праћење санитарно-хигијенске исправности воде за пиће директно су у спрези са квалитетом здравља људи којима се дистрибуира вода. Квалитет воде је задовољавајући, вода је микробиолошки исправна тј. одговара нормама Правилника о хигијенској исправности воде за пиће, док не задовољава критеријуме у погледу физичко-хемијских карактеристика. Карактеришу је измењене органолептичне особине (појачана боја), висок садржај амонијака, повећана количина оксидабилних органских материја као и оксидабилних неорганских компоненти попут једињења *N* (азота) и *P* (фосфора) што је последица карактеристика тла и интензивне пољопривредне делатности на овом подручју, а у неким местима прекорачена је МДК *As* (арсена). Према захтевима санитарне инспекција, имамо обавезу вршења редовних анализа “А” обима воде за пиће и воде у базену током сезоне купања, а од 2014. год. и периодичне анализе “Б” обима два пута годишње. Узорковање се обавља према унапред утврђеном плану тако да за свако насеље буду обухваћене три тачке, једно извориште и две тачке на мрежи. Редовне анализе воде “А” обима врши сваког месеца Завод за јавно здравље у Зрењанину, периодичне анализе воде “Б” обима које се спроводе једанпут годишње такође врши Завод за јавно здравље у Зрењанину. У плану су и анализе воде “В” обима које су неопходне за израду елабората о зонама санитарне заштите изворишта водоснабдевања и елабората о резервама подземних вода. Управљање водопривредним објектима је у надлежности државе.

Прикупљање и одвођење атмосферских вода врши се природним путем. Сав вишак воде одводи се путем добро израђене каналске мреже.

Основни проблем који се јавља у погледу неправилности квалитета воде за пиће јесте микробиолошка неисправност воде. Разлози за то огледају се у застарелој инфраструктури, кварови на хлорогенима али првенствено надолазак подземних вода (због обимних и непрекидних падавина) који је утицао да се излију септичке јаме и/или дође до пробоја филтрата у подземни аквифер из којег се захвата вода за снабдевање становништва. У неким узорцима констатован је повећан број колиформних бактерија фекалног порекла, аеробних мезофилних бактерија и стрептокока фекалног порекла, а изоловани су и неки ређи патогени. Пошто је физичко-хемијска неисправност воде последица карактеристика подручја, интензивне пољопривредне производње и састава подлоге, на поправљање таквих параметара

РАДНА ВЕРЗИЈА

нисмо у могућности да утичемо због недостатка постројења за припрему воде за пиће, канализационе мреже и система за пречишћавање отпадних вода. Јавно комунално предузеће „8. Август” једино може да утиче на микробиолошке параметре воде јер је једини степен обраде сирове воде дезинфекција употребом натријум хипохлорита који се аутоматски дозира помоћу уређаја хлорогена (произвођач је „Сигма” Кула). Такође, врши се испирање цеву система више пута у току месеца. У насталим условима микробиолошке неисправности воде, једине мере (препоручене од стране Института за јавно здравље Зрењанин и Института за јавно здравље Војводине) које технички можемо реализовати и које смо у више наврата спровели су испирање цевовода, појачана дезинфекција и поновна контрола исправности узорака.

Контролу квалитета воде на територији Општине Нова Црња редовно обавља надлежно комунално предузеће. Сваког месеца врши се анализа воде “А” обима са укупно 18 тачака узорковања (по три тачке у сваком насељу), док се периодичне сложене анализе “Б” обима обављају на сваких шест месеци. У плану су и анализе “В” обима које условљавају већа улагања. Захваљујући редовном увиду у квалитет воде, благовремено се реагује како би се параметри квалитета вратили у оптималне опсеге.

Изградњом фабрике воде физичко-хемијски параметри квалитета могли би се довести у жељене опсеге. Управљање водопривредним објектима је у надлежности државе.

Контрола квалитета површинских вода није рађена. Од површинских вода не постоје природни токови већ само вештачки рибњаци и каналска мрежа.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва. Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања. Ово се у првом реду односи на потребу увођења зона санитарне заштите и опште санитарно уређење изворишта, систематску контролу и адекватну службу за реализацију постављених циљева.

У циљу заштите вода и водних ресурса, забрањује се упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места, где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама.

За технолошке отпадне воде потребно је предвидети предtretман код сваког загађивача, као и пречишћавање на постројењу пре упуштања у реципијент, тако да упуштена вода задовољава II класу квалитета воде.

Ради заштите и коришћења подземних вода обавезно се прати стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих издани и дубоких подземних вода.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Стање нивоа и квалитета подземних вода прве (фреатске) издани, прати Републички хидрометеоролошки завод, а дубљих издани и дубоких подземних вода, предузеће, односно друго правно лице коме то повери министарство надлежно за геолошке послове.

Регулисање водног режима у земљишту ће се вршити изградњом и реконструкцијом постојећих хидротехничких мелиоративних система.

Заштита предметног простора од спољних и унутрашњих вода ће се обезбедити одржавањем и заштитом постојећих водопривредних објеката и реализацијом услова, уз обезбеђење њихове сигурности.

С обзиром на утврђено присуство термоминералних вода, које имају потенцијале за развој бањског туризма, потребно је створити услове за формирање бањског комплекса и његову афирмацију.

Негативан утицај на воду, који је примарно присутан услед елиминације отпадних фекалних вода у септичке јаме и упијајуће бунаре, индиректно услед неадекватног одлагања комуналног отпада и сточних лешева, као и услед интензивне примене хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи, биће смањен на прихватљив ниво применом следећих мера и решења:

- Мониторингом водних ресурса на планском подручју;
- Заштитом ресурса пијаће воде за водоснабдевање становништва;
- Применом мера развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања;
- Забраном упуштања било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места, где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама;
- Предтретманом технолошких отпадних вода код сваког загађивача, као и пречишћавањем на постројењу пре упуштања у реципијент;
- Праћењем стања нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих издани и дубоких подземних вода;
- Реконструкцијом постојећих хидротехничких мелиоративних система;
- Одржавањем и заштитом постојећих водопривредних објеката и реализацијом услова, уз обезбеђење њихове сигурности

6.3. Управљање отпадом

ЈКП “ 8.август “ врши редовно прикупљање комуналног отпада на територији Општине Нова Црња. Прикупљање отпада врши се континуирано по утврђеном распореду. Поред прикупљања комуналног отпада предузеће планира да врши и прикупљање и селекцију секундарних сировина, папира, пет амбалаже, метала, гума и

РАДНА ВЕРЗИЈА

слично, које би вршили плански, поделом пвц цакова у различитим бојама којима би грађани одвајали горе наведене секундарне сировине.

Домови здравља за сакупљање медицинског отпада имају уговором ангажованог оператера.

Санитарна депонија на територији општине Нова Црња не постоји, постоје не санитарне депоније – сметлишта које надлежно комунално предузеће користи за одлагање отпада и врши санацију истих. На територији општине један становник годишње генерише цца 200 кг отпада, а 100% становника обухваћено је услугом.

6.4. Квалитет отпадних вода

Отпадне воде могу контаминирати водоводни систем, воде које се користе у сврху спорта и рекреације, воде које се користе у пољопривредне сврхе итд. Ово посебно долази до изражаја у ванредним ситуацијама. У току поплавног таласа у мају 2014. године у Републици Србији је дошло до контаминације водоводних система у 22 града/општине, што је довело до неисправности воде за пиће.

На територији општине Нова Црња не постоји канализациона мрежа, самим тим не постоји ни погон за пречишћавање отпадних вода

6.5. Присуство и бројност инсеката и глодара

Инсекти и глодари су преносиоци многих заразних болести. Иако је маларија у нашој земљи искорењена 1964. године, наша земља је од стране СЗО означена пријемчивом за маларију; јер велики водени токови у нашој земљи погодују одржавању и размножавању комараца који преносе маларију. Још једна болест коју преносе комарци јесте грозница Западног Нила, од које је у периоду 2012–2015. године преминуло 56 особа. У Србији људи оболевају и од болести које се преносе крпељима (Лајмска болест и упала мозга). Присутна је и хеморагијска грозница са бубрежним синдромом, коју преносе глодари. Стопа оболевања од ове болести у 2014. години два пута је већа у односу на 2013. годину, чему су допринеле поплаве током 2014. године, које су довеле до повећања густине популације мишоликих глодара. И туларемију (тзв. зечија грозница) преносе мишолики глодари, мада су у Европи крпељи главни преносиоци ове заразне болести.

Програмом коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине општине Нова Црња за 2021. годину је издвојила средства за: третирање ларви, одраслих и кућних форми комараца, сузбијање крпељаннајавним површинама у свим насељеним местима, и пролећну и јесењу дератизацију домаћинстава и објеката јавних истанова на територији општине.

6.6 Безбедност хране

Завод за јавно здравље Зрењанин прати здравствену безбедност хране, врши контролу квалитета хране и контролу брисева са руку радника у кухињи и са радних површина и

РАДНА ВЕРЗИЈА

предмета за припрему хране у школама и предшколским установама, на територији Средњебанатског округа.

У 2019. години, у оквиру анализе безбедности хране која је вршена на основу захтева односно потписаних уговора са субјектима који се баве производњом и прометом намирница прегледано је 2100 узорака хране, 1386 бактериолошких и 714 физичко-хемијских анализа.

Микробиолошка неисправност утврђена је у 0,14% узорка, а физичко хемијска неисправност у 0,56% анализираних узорака. Најчешћи узрок микробиолошке неисправности је резултат изнад граничних вредности за квасце и плесни, а физичко-хемијске неисправности неиспуњавање захтева Правилника о квалитету у погледу састава (захтеви у погледу количине садржаја масноћа и количине садржаја масе за пуњење).

6.7. Бука у животној средини

Бука у животној средини (комунална бука) је нежељени или штетни звук створен људском активношћу. Доминантни извор је саобраћај. За разлику од индустријске буке, која у првом реду оштећује слух, комунална бука утиче првенствено на квалитет живота, реметећи природни ритам рада и одмора. Утицај јачине звука и природе буке одређен је неким комплексним чиниоцима. Један од њих је да људско ухо није једнако осетљиво на све фреквенције звука. Најосетљивије је на оне између 2 и 5 килохерца, а мање осетљиво на ниже и више фреквенције од тих.

Ниво узнемиравања звуком зависи, не само од квалитета звука, већ и од нашег става ка томе. Значи, звук не мора бити гласан да би узнемиравао некога. Шкрипа пода или славина која капље може „извести из такта“ исто колико, рецимо и гласна грмљавина. Неке групе становника, као хронични болесници и/или старији, сменски радници посебно су осетљиви на поремећаје нивоа буке. Зато се данас посебна пажња посвећује тзв. “анноуанце” фактору (ф. узнемиравања буком) и процени становништва које је веома узнемирено буком. Са јавно-здравственог аспекта најзначајнији, поред “анноуанце” фактора, јесу поремећаји спавања узроковани буком. Субјективна осетљивост на буку има велики значај и звук не мора да буде (само) гласан да би сметао популацији. Бука од 30-60 дБ се углавном добро подноси и смета осетљивим особама. Интезитет од 65-90 дБ штети организму у целини, али изазива и сметње слуха. Већи интезитети буке изазивају оштећење слуха и менталног здравља. Екстремно висок интезитет буке, нпр. импулсни звук може да изазове тренутно оштећење слуха. Последице дејства буке: Углавном, што је већа јачина буке, то је потребно краће време да изазове негативне последице. Физичко дејство огледа се као: ометање сна, проблеми са слухом, наглувост, потешкоће са чујностима одређених фреквенци (тзв.маскирање).

РАДНА ВЕРЗИЈА

Психички утицај: стрес као ризико чинилац за срчани инфаркт, лоше расположење, љутња, осећај немоћи, демотивисаност, смањење животног и радног елана, повећана потреба за лековима, већа учесталост прављења грешака, смањена могућност учења.

Социјалне последице су проблеми у комуникацији због повећаног нивоа буке, немогућност употребе тераса, балкона, смањен боравак на отвореном, својеврстан вид „гетоизације“. Економски аспекти нису безначајни - већи трошкови лечења, инвалидитет узрокован слушним проблемима (најчешћа професионална болест), обезвређење одређених земљишних парцела и сл.

У општини Нова Црња до сада није мерен ниво буке. Мерења су се вршила у граду Зрењанину за временски период од 24 часа на 6 мерних места месечно. За мерење еквивалентног нивоа буке користи се фонометар, произвођача Бруел&Кјаер, тип 2250, уз „оутдоор“ микрофон тип 4952. Помоћу овог инструмента могуће је урадити сва мерења и анализе у вези са проценом буке у животној средини. Резултати мерења из 2019. године указују на повећан ниво буке у животној средини током дневних и вечерњих интервала мерења у зонама које су прилично изложене утицају саобраћајне буке, зони I која обухвата подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта и зони II (школске зоне). У погледу интензитета ноћне буке, средње годишње вредности су веће од дозвољених у скоро свим зонама, изузев зоне која обухвата чисто стамбена подручја и премашују дозвољене интензитете буке, односно не одговарају прописима.

Од 2022. године ће се вршити мониторинг буке и у општини Нова Црња, на једном мерном месту у Новој Црњи (ул. ЈНА 113, двориште основне школе), два пута годишње за временски период од 24 часа, за дан-вече-ноћ. Тада ће бити дефинисани полазни индикатори као основа за предлагање мера за спречавање штетног дејства буке у животној средини.

6.8. Ниво радијације

За контролу нивоа радијације у општини Нова Црња се не спроводе активности нити су издвојена средства за ове намене у буџету општине. „Према укупним резултатима мерења радиоактивности животне средине на територији Републике Србије у 2020. години, може се закључити да се активност како природних радионуклида тако и дугоживећих радионуклида вештачког порекла (углавном од Чернобиљских падавина), у различитим врстама узорака (ваздух, падавине), кретала у ниским нивоима. Према приказаним резултатима мерења радиоактивности можемо закључити да су активности дугоживећих радионуклида вештачког порекла ^{137}Cs и ^{90}Sr у прехранбеном циклусу на територији Републике Србије у 2020. години у ниским нивоима, који условљавају да ефективна доза зрачења за становништво од тих радионуклида унетих ингестијом буде значајно испод препоручене годишње границе. Резултати мерења активности радионуклида на територији Републике Србије у 2020. години су у складу са резултатима мерења из претходних године на истим локацијама (Извештаји о нивоу излагања становништва јонизујућим зрачењима из животне

РАДНА ВЕРЗИЈА

средине у Републици Србији, <http://www.srbatom.gov.rs/srbatommm/monitoring-radioaktivnosti/>). Граница излагања за становништво, за јонизујуће зрачење које потиче од извора у контролисаној пракси, односи се на збир одговарајућих доза од спољашњег излагања у одређеном временском периоду и очекиване ефективне дозе унутрашњег излагања, за исти период и износи 1 mSv годишње. На основу вредности ефективне дозе од произведених радионуклида коју је у 2020. години просечан становник Републике Србије примио ингестијом и инхалацијом и која је мања од 0,01 mSv, може се закључити да је радијациони ризик за становништво који потиче од произведених радионуклида занемарљив.¹⁶

Закључак:

Закључује се да многе показатеље стања животне средине није могуће ни дефинисати, односно утврити стварно стање јер не постоје механизми који их могу дефинисати, тј. не врше се мерења и контроле истих на нивоу локалне самоуправе. Потребно је што пре реализовати планиране активности на овом пољу.

7. Урбани дизајн града

Општина Нова Црња као посебна управа постоји од 1960.године. Према подацима из 2004. године општина заузима површину од 273 км² (од чега на пољопривредну површину отпада 24.901 ха, а на шумску 211 ха). Седиште општине је насеље Нова Црња. Нова Црња као насељено место нема статус града и представља сеоску заједницу, те нема много елемената урбане организације.

Кључних 5 предности које општина актуелно има су: - Одличан географски положај (граница ЕУ (Ро), близина аеродрома Темишвар; - Постојање Brownfield и Greenfield зона; - Повољни услови за агробизнис (пољоприведу) и инвестиције у обновљиве изворе енергије; - Развијена путна инфраструктура; - Доступна квалификована радна снага;

Иако је Нова Црња средиште општине, највеће насеље у општини је Српска Црња. Сва насељена места имају већинско српско становништво осим Нове Црње и Тобе, која имају мађарско. У општини Нова Црња, поред српског језика и писма у службеној употреби је и мађарски језик са својом писмом. Општина Нова Црња поседује своју скупштину која јесте главно тело за одлучивање. Општина Нова Црња је оснивач Јавно Комуналног Предузећа “ 8. Август”, спортског, уметничког и туристичког центра које носе име Ђуре Јакшића, као и Центра за социјални рад и СИЗ-а за запошљавање. Општина Нова Црња је највећа финансијска подешка спортских и цивилних удружења која обављају своје делатности у селима Општине. Општина финансира и своје месне заједнице и контролише рад инспектора за заштиту животне средине. У згради Општине се налази матичарска служба, и служба за дечији и породични додатак.

¹⁶ http://www.srbatom.gov.rs/srbatommm/wp-content/uploads/2021/07/Izvestaj-Monitoring-2020_finalno.pdf

РАДНА ВЕРЗИЈА

Закључак:

Општина Нова Црња је рурална средина, али са уређеним сеоским местима, која у највећој мери испуњавају потребе сваког појединца, али је потребно додатно побољшати капацитете и садржај. Јавни објекти су прилагођени особама са инвалидитетом, мајкама са децом старијима, довољно је спортских терена, структура насеља је таква да задовољава основне потреба свих група становнишва. Осветљеност јавном расветом на нивоу целе општине је на задовољавајућем нивоу. Постоји Јавни базен у Српској Црњи, као и Спортска хала.

8. Организација заједнице

8.1 Локална самоуправа

Структуру локалне самоуправе дефинише **Статут општине Нова Црња** („Службени лист општине Нова Црња“, број 09/2008 и 16/2012,16/2015 - Пречишћен текст) и Одлука о изменама и допунама Статута Општине Нова Црња („Службени лист општине Нова Црња“, број 02/2019).

Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и овим статутом. Скупштину општине чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и Статутом општине. Скупштина општине има 25 одборника. Одборници се бирају на четири године.

Скупштина општине има Председника скупштине. Председник Скупштине се бира из реда одборника, на предлог најмање трећине одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине. Скупштина општине има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад. Секретар Скупштине се поставља на четири године, на предлог председника Скупштине, и може бити поново постављен. Скупштина општине оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности.

ИЗВРШНИ ОРГАНИ ОПШТИНЕ

Председник општине

Председника општине бира Скупштина општине, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Председник општине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Председник Скупштине општине предлаже кандидата за Председника општине. Кандидат за Председника општине предлаже кандидата за заменика Председника општине из реда одборника кога бира Скупштина општине на исти начин као Председника општине. Председнику Општине и заменику председника Општине избором на ове функције престаје мандат одборника у Скупштини општине. Председник Општине и заменик председника Општине су на сталном раду у Општини.

Општинско веће чине председник Општине, заменик председника Општине, као и 5 чланова Општинског већа. Председник Општине је председник Општинског већа. Заменик председника Општине је члан Општинског већа по функцији. Чланове Општинског већа бира Скупштина општине, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника. Кандидате за чланове Општинског већа предлаже кандидат за председника Општине. Председник Општине представља Општинско веће, сазива и води његове седнице. Председник Општине је одговоран за законитост рада Општинског већа.

Општинска управа

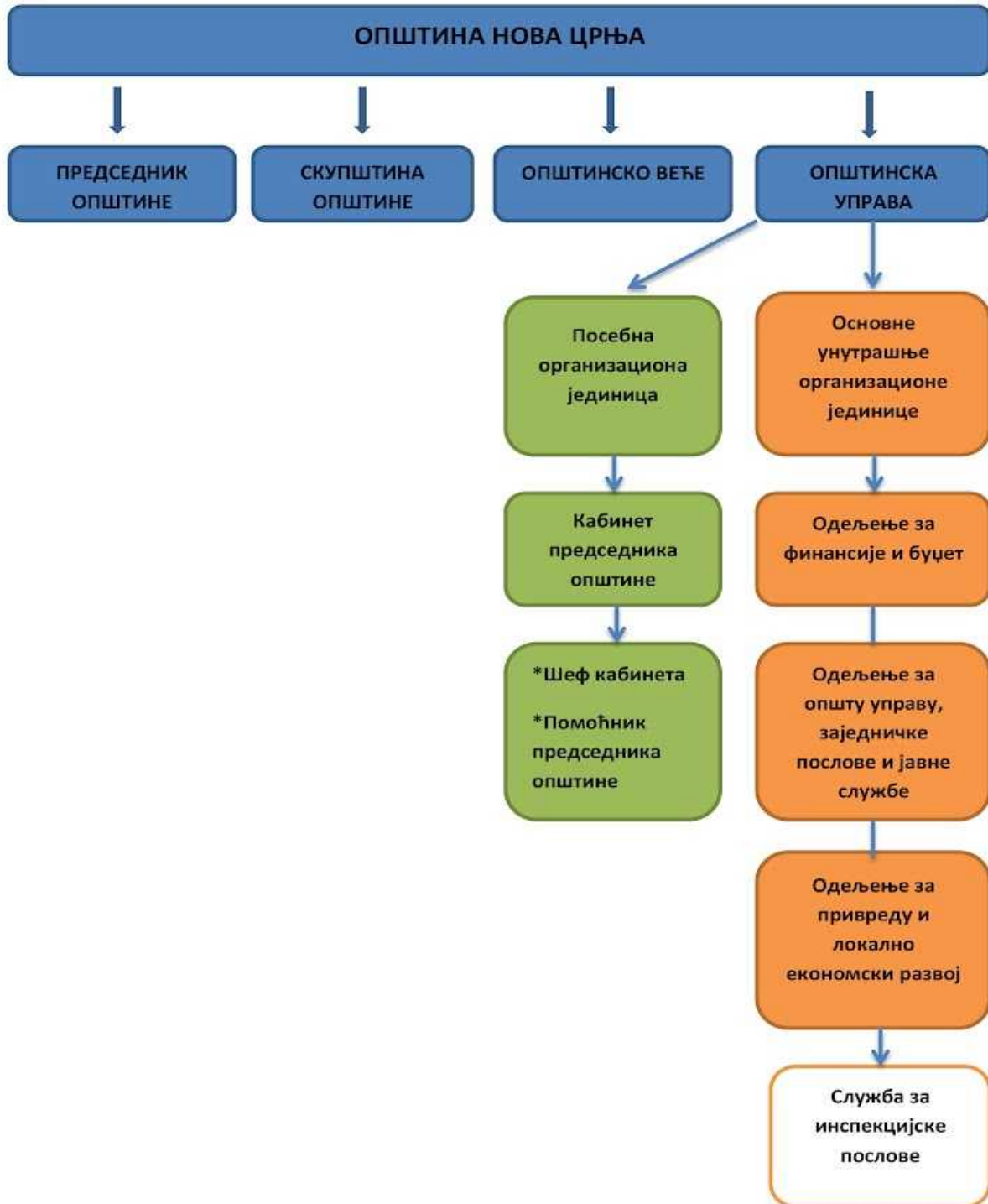
За вршење управних послова у оквиру права и дужности Општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине, Председника општине и Општинског већа, образује се Општинска управа.

Општинска управа образује се као јединствени орган. Општинском управом руководи начелник.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Графикон 17.

Графички приказ организационе структуре општинске управе општине Нова Црња

РАДНА ВЕРЗИЈА

Председник Скупштине организује рад Скупштине општине, сазива и председава њеним седницама, остварује сарадњу са Председником општине и Општинским већем, стара се о остваривању јавности рада, потписује акта која Скупштина општине доноси и обавља друге послове утврђене Статутом и пословником Скупштине општине.

Секретар Скупштине се стара о обављању стручних послова у везиса сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад. Руководи радом Службе за скупштинске послове, организује и обезбеђује законит и ефикасан рад организационе јединице, стара се о правилном распореду послова и о испуњавању радних дужности запослених.

Председник Општине:

- 1) представља и заступа Општину;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина општине;
- 3) наредбодавац је за извршење буџета;
- 4) оснива буџетски фонд и утврђује програм коришћења средстава буџетског фонда, у складу са законом;
- 5) даје сагласност на опште акте којима се уређују број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета Општине и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета Општине;
- 6) усмерава и усклађује рад Општинске управе;
- 7) представља Општинско веће, сазива и води његове седнице;
- 8) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом, овим статутом или одлуком Скупштине општине;
- 9) доноси решење о давању у закуп грађевинског земљишта у јавној својини Општине у складу са законом, другим прописима и програмом коришћења грађевинског земљишта;
- 10) одлучује о давању у закуп, односно на коришћење непокретности у јавној својини Општине, у складу са законом и прописом Општине;
- 11) одлучује о прибављању и располагању покретним стварима у јавној својини Општине;
- 12) даје претходну сагласност носиоцима права коришћења на стварима у јавној својини Општине (месним заједницама, установама и другим организацијама) за давање у закуп тих ствари;
- 13) врши распоред службених зграда и пословних просторија у јавној својини Општине;
- 14) закључује уговоре у име Општине, на основу овлашћења из закона, статута и одлука Скупштине општине;
- 15) у име Општине закључује колективне уговоре за органе и за предузећа, установе и друге јавне службе чији је оснивач Општина;
- 16) одлучује о организовању и спровођењу јавних радова;
- 17) закључује уговор о донацији од физичког или правног лица;

РАДНА ВЕРЗИЈА

18) командант је Општинског штаба за ванредне ситуације по положају, доноси одлуку о проглашењу и о укидању ванредне ситуације на предлог Општинског штаба за ванредне ситуације;

19) доноси одлуку о проглашењу дана жалости у Општини;

20) информише јавност о свом раду;

21) подноси жалбу Уставном суду Републике Србије ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Општине онемогућава вршење надлежности Општине;

22) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;

23) поставља и разрешава помоћнике председника општине;

24) доноси акта из надлежности Скупштине општине у случају ратног стања или елементарних непогода, с тим што је дужан да их поднесе на потврду Скупштини чим она буде у могућности да се сасатане;

25) врши и друге послове утврђене овим статутом и другим актима Општине.

Председник Општине је одговоран за благовремено достављање података, списа и исправа, када то захтева надлежни орган Републике односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима извршних органа Општине.“

Председник Општине је председник Општинског већа.

Председник Општине представља Општинско веће, сазива и води његове седнице.

Заменик председника општине замењује председника општине у случају његове одсутности испречености да обавља своју дужност. Заменик председника Општине је члан Општинског већа по функцији.

Чланови Општинског већа могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности Општине.

Начелник општинске управе представља управу; организује, координира и усмерава рад Општинске управе; предлаже Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи који усваја Општинско веће; доноси правилник којим се регулишу звања, занимања, платне групе и коефицијенти запослених у Општинској управи, у складу са Законом, доноси опште акте о радним односима, дисциплинској одговорности запослених, о оцењивању запослених, као и друга нормативна акта у складу са законом; распоређује руководиоце унутрашњих организационих јединица; решава о правима и обавезама из радно-правних односа запослених и распоређених лица у Општинској управи у складу са законом; подноси Општинском већу извештај о раду Општинске управе; решава о сукобу надлежности између унутрашњих организационих јединица Општинске управе, стара се о обављању стручних и других послова које утврди Скупштина општине и Општинско веће, врши и друге послове који су му законом, Статутом и другим актима општине стављени у надлежност.

Заменик начелника општинске управе замењује Начелника општинске управе у случају његове одсутности или спречености. Заменик начелника општинске управе предузима мере и радње односно обавља дужности Начелника општинске управе уколико Начелник општинске управе није изабран односно до постављења начелника општинске управе.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Одлуком о општинској управи („1/2020) у општинској управи Нова Црња утврђене су следеће надлежности организационих јединица:

Кабинет председника општине врши послове који се односе на: саветодавне и протоколарне послове, послове односа са јавношћу и административно-техничке послове који су од значаја за рад Председника Општине, као и привлачење инвестиција.

Одељење за општу управу, заједничке послове и јавне службе врши послове који се односе на: унапређење организације рада и модернизацију општинске управе, примену прописа о општем управном поступку, прекршајном поступку и канцеларијском пословању, организацију рада услужног центра и писарнице, оверу потписа, рукописа и преписа, вођење дела јединстеног бирачког списка за подручје општине Нова Црња, обављање стручних и административних послова за потребе Републичке изборне комисије и изборне комисије општине Нова Црња у поступку одржавања избора, обављање стручних и административних послова за спровођење поступака општинског и републичког референдума, вођење матичних књига, књиге држављана, послове личних стања грађана, извршавање управних аката правних лица када нису законом овлашћени да их сами извршавају, надзор над радом месних канцеларија, вођење персоналне евиденције и вршење стручних послова у вези са радним односима, послови информатике и аутоматске обраде података као и одржавање информационог система, коришћење, обезбеђење и текуће инвестиционо одржавање пословних зграда, послови безбедности и заштите на раду у складу са законом, послови на умножавању материјала, послови достављања писмена, организовање исхране за запослене и одржавање чистоће пословних зграда. - задовољавање одређених потреба грађана у области основног и средњег образовања, примарне здравствене заштите, социјалне заштите, друштвене бриге о деци, културе, физичке културе, ученичког и студентског стандарда, информисања и остваривања надзора над законитошћу рада установа и предузећа у набројаним областима, просветну инспекцију, борачко-инвалидску заштиту, евидентирање и збрињавање избеглица на територији општине као и послове ванредних ситуација, послове који се односе на приступ информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности, - помагање и развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама као и са лицима која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално-хуманитарним организацијама на својој територији у оквиру својих надлежности; евиденцију о коришћењу службених возила, пређеним километрима, просечној потрошњи и утрошеном гориву, евиденцију о извршеној контроли техничке исправности службених возила, извршеним поправкама, сервисима и замени резервних делова; праћење нормативно-правних прописа и стручне литературу из области родне равноправности и спровођења политике једнаких могућности; стручне и организационе послове у вези припремања седница органа општине и њихових радних тела, израду нацрта аката који се доносе на седницама, обраду аката усвојених

РАДНА ВЕРЗИЈА

на овим седницама, и проверу усаглашености нормативних аката (одлука, решења и закључака) које доноси председник општине, скупштина и општинско веће са законом и другим прописима, сређивање, евидентирање и чување изворних аката и докумената о раду на овим седницама, пружање стручне помоћи одборницима и одборничким групама у изради предлога које подносе органима општине, прибављање одговора и обавештења које одборници траже, представке и предлоге грађана, издаје „Службени лист општине Нова Црња“, даје тумачења и мишљења председнику општине. Одељење обавља и друге послове из своје надлежности.

Одељење за финансије и буџет врши послове који се односе на: израду упуства за све кориснике у складу са меморандумом министра за финансије, спровођење поступка јавне расправе о буџету, израду нацрта Одлуке о буџету, одобравање тромесечно апропријације за буџетске кориснике и обавештавање истих о одобреним апропријацијама, израду извештаја о извршењу буџета за потребе председника општине и Скупштину, послови јавних набавки, планирање, спровођење и праћење извршења јавне набавке, припрема документације за израду решења о употреби текуће буџетске резерве, вршење финансијско-материјалних и књиговодствених послова буџета, фондова и рачуна посебних намена, праћење остваривања јавних прихода и реализацију расхода, праћење кредитног задужења буџета општине, вођење главне књиге трезора, вршење плаћање из трезора, израду Упутства корисницима чија се плаћања врше са консолидованог рачуна трезора, управљање готовином, израду завршног рачуна КРТ-а, израду и предлагање финансијског плана Општинске управе, предлагање распореда средстава по финансијском плану, предлагање и преумеравања апропријација, вођење књиге инвентара, вршење финансијско-материјалних и књиговодствених послова за органе општине, вршење благајничких послова, израда и предлагање завршног рачуна и финансијског плана Општинске управе, прати и врши контролу плана, остваривање плана, цена, зарада и јавног задужења у јавним службама у складу са законом, контролу буџета у поступку изреде-усклађеност са законом и подзаконским актима (упуствима, меморандумом и сл.), утврђивање, разрез, контролу и наплату локалних изворних прихода, послове локалне пореске администрације у складу са материјалним прописима којима су уведени и уређени локани јавни приходи и одредбама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, води порески поступак утврђивање, наплату и контролу за све приходе који представљају споредна пореска давања и стара се оправима и обавезама пореских обвезника. Одељење обавља и друге послове из своје надлежности.

Одељење за привреду и локални економски развој врши послове који се односе на: праћење послова везаних за привредне делатности на територији Општине Нова Црња, задовољавање одређених потреба грађана у области занатства, туризма, угоститељства и другим привредним областима од интереса за општину као и друге послове у области привреде који су у надлежности општине, послове око израде основа заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и старање о њиховом спровођењу, одређује ерозивна подручја, старање о коришћењу пашњака и одлучује о привођењу пашњака другој намени, послове око израде и спровођење пројеката локалног економског развоја и старање о унапређењу општег оквира за

РАДНА ВЕРЗИЈА

привређивање у јединици локалне самоуправе припрему просторних и урбанистичких планова, прибављање мишљења од надлежног министарства о усаглашености генералних урбанистичких планова са прописима о планирању, давање мишљења на нацрте просторних и урбанистичких планова из надлежности Републике и општине, спровођење урбанистичких планова, давање обавештења о намени грађевинске парцеле, издавање акта о условима за уређење локација, давање потврда о усклађености техничке документације са планским актима, уређење јавних површина путем одговарајућих планских докумената, -уређење, развој и обављање комуналних делатности, старање о обезбеђивању материјалних и других услова за трајно обављање комуналних делатности, праћење остваривања основних комуналних функција (снабдевање водом и одвођење отпадних вода, чишћење јавних површина, одржавање јавних зелених површина, јавне расвете, саобраћаја, и др у складу са законом), праћење доношења програма и планова комуналних предузећа на територији општине и њихове реализације, вршење надзора над обављањем комуналних делатности, инспекцијског надзора над извршавањем прописа из надлежности општине, праћења цена стамбено-комуналних услуга, стамбену изградњу и вршење послова државне управе у стамбеној области, а које су поверене Општинској управи, издавање информације о локацији, локацијски услови, грађевинска дозвола, решење о одобрењу извођења радова, обезбеђивање техничког прегледа и издавање употребне дозволе, решење о уклањању објеката, потврђивање пројеката парцелације и препарцелације, потврђивање пројеката исправке границе суседне парцеле, потврде о усаглашености темеља, инспекцијског надзора грађевинске инспекције, организовање и предузимање мера за спречавање бесправне градње, озакоњење објеката и обављање других послова у овој области, а у складу са законом, Статутом општине и другим прописима, -предузимање мера заштите у планирању и изградњи објеката, заштиту ваздуха, земљишта, шума, вода, биљног и животињског света, природних добара, од буке, јонизирајућег зрачења, од отпадних и опасних материја, држање и заштиту животиња, инспекцијског надзора над извршавањем прописа из надлежности и обављање и друге послове државне управе у области заштите и унапређење животне средине који су поверени Општинској управи, -обавља уговорене послове за АПР, подноси захтеве за покретање прекршајних поступака насталих у раду инспектора из своје надлежности, сачињавање статистичких извештаја за потребе статистике и других државних органа; праћење и контролу инжењерско геолошких-геотехничких истраживања из надлежности јединице локалне самоуправе; вођење евиденције о непокретностима у јавној својини на којима општина има право власништва или коришћења као и друге послове јединице локалне самоуправе у области имовинско-правних послова који су поверени Општинској управи, вршење заштите имовинских права општине, спровођење управног поступка и доношење решења у имовинско-правној области, припремање предлога аката из имовинско-правне области, старање о спровођењу закона и подзаконских аката који регулишу јавну начин располагања јавном својином, спроводи поступак иселења бесправно уселих лица у станове и заједничке просторије у стамбеним зградама. Одељење обавља и друге послове из своје.

РАДНА ВЕРЗИЈА

8.2. Систем здравствене заштите

8.2.1. Дом здравља

Брига о здрављу становништва општине Нова Црња води се на примарном нивоу у оквиру Дома здравља са седиштем у Српској Црњи у чијој надлежности је пет здравствених амбуланти које су распоређене у Радојеву, Војвода Степи, Тоби, Новој Црњи и Александрову. Посебна здравствена заштита пружа се деци и особама женског пола те у седишту Дома здравља функционишу Диспанзер за заштиту жена и Дечији диспанзер. У циљу побољшања здравствене заштите грађана одлуком Скупштине општине Нова Црња у Дому здравља организују се и редовни, бесплатни специјалистички прегледи.

У установама примарне здравствене заштите Средњебанатског округа у 2019. години било је запослено 796 радника – 635 здравствених (80%) и 161 немедицински радник (20%), а здравствени кадар су чинили: 173 лекара, 38 лекара стоматолога, 7 дипломираних фармацеута, 7 здравствених сарадника и 410 здравствених радника са вишом или средњом стручном спремом.

Дом здравља Српска Црња примарном здравственом заштитом покрива Општину Нова Црња, коју чини 6 насељених места: Александрово, Војвода Степа, Нова Црња, Радојево, Српска Црња и Тоба. Седиште Дома здравља се налази у Српској Црњи, која је од Зрењанина удаљена 56км, а од Кикинде 9км. Дом здравља осим седишта има амбуланте у свим насељеним местима општине. Установа је организована у 7 служби, нема рендген дијагностику, ни специјалистичку службу: Служба опште медицине са хитном медицинском помоћи, санитарским превозом и кућним лечењем; Служба за здравствену заштиту жена; Служба за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине, са патронажом; Служба стоматолошке здравствене заштите; Лабораторијска дијагностика; Апотека са медицинским снабдевањем; Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове.

Кућна нега је у оквиру службе опште медицине и обављају је две медицинске сестре. Патронажна служба је моновалентна, због недостатка 2 више медицинске сестре/техничара. На дан 31.12.2019. године у Дому здравља Српска Црња радило је 53 радника на неодређено време - 11 доктора медицине, 2 доктора стоматологије, 26 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом, 5 административних радника, 4 техничка радника, 2 возача хитне помоћи и 2 возача санитарског превоза. Општина Нова Црња и даље нема у апотеци дипломираног фармацеута.

8.2.2. Општа болница "Ђорђе Јоановић" Зрењанин

Општа болница "Ђорђе Јоановић" Зрењанин - спроводи специјалистичко-консултативну и стационарну здравствену делатност за становништво

РАДНА ВЕРЗИЈА

Средњебанатског округа, за лица свих узраста, оболелих од разних врста болести и повреда.

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа ова установа располаже са 600 постеља – 567 стандардне неге, 30 постеља II и 3 постеље III нивоа неге. Интерна грана располаже са 237 постеља, хируршка са 157, психијатрија са 42, педијатрија са 42, палијативна нега са 8 и гинеколошко-акушерско одељење са 85 постеља. Поред поменутих, болница располаже са 13 постеља геронтолошке неге и 16 постеља за физикалну медицину, које се не користе. Уговорени кадар на дан 31.12.2019. године чинило је 1019 радника, и то: 180 лекара, 6 фармацеута, 602 медицинске сестре-техничари, 10 здравствених сарадника и 221 немедицински радник.

У Општој болници је у 2019. години лечено 15623 лица, који су остварили 92697 болесничких дана. Просечна дужина лечења била је 5,9 дана, а заузетост постеља 42%.

8.2.3. Специјална болница за плућне болести "Др Васа Савић" Зрењанин

Специјална болница за плућне болести "Др Васа Савић" Зрењанин пружа здравствену заштиту одраслим пацијентима оболелим од плућних болести или болести везаних за респираторни систем. У овој болници су обједињени примарна и секундарна превенција, болничко лечење и рехабилитација пацијената оболелих од дисајних обољења. Специјална болница за плућне болести "Др Васа Савић" Зрењанин пружа услуге из домена плућних болести:

- диспанзерско-специјалистичке становницама Средњебанатског округа, јер ниједан дом здравља више нема ову службу (у овом тренутку једино Дом здравља Житиште ангажује пнеумофтизиолога по уговору),
- стационарне за становништво Средњебанатског округа.

Установа свој рад обавља у Диспанзеру за плућне болести и болничком одељењу у Зрењанину. Стационар у Јаши Томић тренутно се не користи. У циљу ефикаснијег и рационалнијег рада, у болници су образоване четири организационе јединице:

- Болничко одељење – Зрењанин, са 100 и Јаша Томић, са 60 постеља (Према Уредби о Плану мреже здравствених установа),
- Одељење за специјалистичко-консултативне прегледе,
- Одељење за лабораторијско-радиолошку и другу дијагностику и фармацеутску делатност
- Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа ова установа располаже са 160 постеља – 40 за акутне болести и 120 за продужено лечење. Уговорени кадар на дан 31.12.2019. године чинило је 96 радника, и то: 12 лекара, 2 фармацеута, 48 медицинских сестара-техничара, 1 здравствени сарадник и 33 немедицинска радника. У 2019. години у овој установи је лечено 1861 лице и остварено је 17342 дана лечења.

РАДНА ВЕРЗИЈА

8.2.4. Завод за јавно здравље

Завод за јавно здравље Зрењанин обавља специјализовану превентивну здравствену делатност, која обухвата нарочито:

- промоцију здравља, анализу, планирање и организацију здравствене службе и информатику и биостатистику у здравству;
- контролу и превенцију болести;
- микробиологију, паразитологију и вирусологију;
- хигијену са заштитом животне средине;
- дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију;
- лабораторијска и друга испитивања животне и радне средине.

Завод за јавно здравље Зрењанин делује на територији Средњебанатског округа.

Мисија Завода је да својим радом доприноси унапређењу и очувању здравља становништва и контроли фактора животне средине који утичу на здравље људи. Завод обавља послове који су од општег друштвеног значаја. Принципи рада се заснивају на прикупљању података од значаја и њиховој анализи, извештавању, предлагању и предузимању мера за потребе и у сарадњи са локалном управом, Покрајином и Републиком.

У Заводу је 31.12.2019. године, на неодређено време, био запослен 71 радник: 14 лекара, 2 фармацеута, 32 медицинске сестре-техничара, 3 здравствена сарадника и 21 немедицински радник.

8.2.1 Здравствено осигурање становништва

Обавеза и основни задатак Републичког фонда као организације за обавезно социјално осигурање, јесте да омогући осигураним лицима остваривање права на здравствену заштиту која су дефинисана Законом о здравственом осигурању и подзаконским актима донетим за спровођење тог закона. Осигураним лицима се омогућава да право на здравствену заштиту остваре у здравственим установама, са којима Републички фонд закључује уговоре о пружању и финансирању здравствене заштите.

Права из здравственог осигурања остварују се на основу оверене исправе о здравственом осигурању. Обавезно здравствено осигурање обухвата:

1. осигурање за случај болести и повреде ван рада;
2. осигурање за случај повреде на раду или професионалне болести.

Осигураници РФЗО право на здравствену заштиту остварују на основу оверене здравствене картице. Здравствена картица добија се приликом пријаве на здравствено осигурање у надлежној филијали, односно испостави РФЗО. Хитну здравствену заштиту установе дужне су да пруже свим грађанима, без обзира на то да ли имају картицу, као и да ли је она оверена.

РАДНА ВЕРЗИЈА

На територији општине Нова Црња 8.653 осигураника има здравствену картицу осигурања. Број осигураних лица преко пољопривреде је 300 грађана, док се 1.304 осигураника воде као незапослена и социјално угрожена лица.

Структура осигураних лица може се видети из извештаја Републичког фонда за здравствено осигурање у наредној табели:

Табела 16: Број активних осигураника по основима осигурања на дан 24.09.2021.

Основ	Назив	Број осигураника
101	Запослени у привредном друштву, другом правном лицу, код предузетника, цивилна лица на служби у војсци	1465
102	Запослени код физичког лица	14
109	Упућени на рад у иностранство	3
110	Изабрана, именована или постављена лица	7
113	Привремени и повремени послови	87
114	Привремени и повремени послови преко омладинске или студентске задруге	1
115	Новчана накнада по прописима о запошљавању	17
120	Укључивање у обавезно здравствено осигурање	3
132	ЛИЦА У РАДНОМ ОДНОСУ КОД АГЕНЦИЈА ЗА ПРИВРЕМЕНО ЗАПОШЉАВАЊЕ УПУЋЕНА КОД ПОСЛОДАВЦА КОРИСНИКА	5
201	Самостална адвокатска делатност	2
2010	Држављани, односно осигураници земаља са којима је закључен међународни уговор о социјалном осигурању	1
2011	Пензионер, осигураник државе са којом је закључен међународни споразум о социјалном осигурању, чије је пребивалиште у Републици Србији	13
2013	Члан породице радника, осигураника држава са којом је закључен међународни споразум о социјалном осигурању, чије је пребивалиште у републици србији	1
202	Самостална занатске делатност	35
204	Самостална угоститељска делатност	11
205	Самостална трговинска делатност	32
206	Оснивач, члан привредног друштва који у њему ради	6
207	Оснивач, члан привредног друштва који је засновао радни однос у привредном друштву	16

РАДНА ВЕРЗИЈА

209	Самостална делатност превоза	19
212	Самостална стоматолошка делатност	1
218	Самостална финансијска делатност	2
219	Свештеник	3
221	Послови по уговору са одређеним роком трајања	4
222	Послови по уговору без уговореног рока трајања	17
224	Новчана накнада по престанку обављања самосталне делатности	1
225	Директор по уговору о правима и обавезама директора	1
233	Лица која обављају пољопривредну делатност у својству предузетника, ако нису обавезно осигурана по основу запослења	1
302	Носилац пољопривредног домаћинства старији од 18 година старости	39
303	Члан пољопривредног домаћинства	8
304	Члан мешовитог домаћинства	1
306	Носилац пољопривредног газдинства старији од 18 година старости	98
308	Накнада на основу уговора о давању у закуп пољопривредног земљишта	35
309	Здравствено осигурање пољопривредника старијих од 18 година живота који обављају пољопривредну делатност као једино или основно занимање	120
401	Корисник пензије по домаћим прописима	1982
402	Држављани РС који примају пензију или инвалиднину од иностраног носиоца осигурања	2
404	Корисник пензије по домаћим прописима са пребивалиштем ван територије РС	3
411	Деца до навршених 18 година живота, школска деца и студенти	87
412	Жене у току трудноће и материнства до 12 месеци након порођаја	3
413	Лица старија од 65 година живота	365
414	Особе са инвалидитетом и ментално недовољно развијена лица	23
415	Незапослена и социјално угрожена лица	1304
416	Материјално необезбеђена лица по прописима о социјалној заштити и борачко-инвалидској заштити	22
417	Корисници новчаних помоћи по прописима о социјалној заштити	281
419	Лица оболела од болести из члана 11. тачка 5. Закона о заштити	9
421	Лица ромске националности без сталног пребивалишта односно боравишта у РС	3

РАДНА ВЕРЗИЈА

431	Избегла и прогнана лица ако испуњавају услове у погледу месечних прихода	16
432	Расељени са АП КиМ	5
501	Здравствено осигурање у току поступка остваривања права на пензију	24
-7	члан	2455
УКУПНО:		8653

Извор: Републички фонд за здравствено осигурање, Филијала за Средњебанатски округ са седиштем у Зрењанину, Испостава Нова Црња

8.3. Образовни систем

Преглед образовних институција за различите нивое образовања, са седиштем у општини Нова Црња, дате су у наставку.

На територији општине Нова Црња нема самосталних институција **предшколског типа** већ овај систем функционише у оквирима основних школа. У складу са тим у сваком насељеном месту Општине постоје групе формиране за образовање деце на нижем и вишем предшколском нивоу, изузев Тобе у којој је, као огранку основне школе из Нове Црње, организована мешовита група.

Графикон 18.

ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ

Број установа	0	(2019)
Број објеката	6	(2019)
Деца узраста 0–3 године у предшколском васпитању и образовању	2	(2019)
Обухват деце узраста 0–3 године предшколским васпитањем и образовањем (%)	0,7	(2019)
Деца узраста од 3 године до поласка у ППП* у предшколском васпитању и образовању	141	(2019)
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем и образовањем (%)	65,0	(2019)
Деца која похађају припремни предшколски програм	80	(2019)

* ППП – припремни предшколски програм
Извор: Статистика образовања, РЗС

Предшколско образовање – капацитет, 2019.

	Укупно	Градска насеља	Остала насеља
Број примљене деце	223	0	223
Уписана деца преко капацитета	0	0	0
Деца која нису примљена због попуњености капацитета	0	0	0

Извор: Статистика образовања, РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

Обухват деце припремним предшколским програмом, 2017–2019. (%)

Извор: Статистика образовања, РЗС

Деца у предшколском образовању према дужини дневног боравака, 2017–2019. (%)

	2017	2018	2019
До 6 сати дневно	63,3	64,8	64,1
До 6 сати дневно 3 пута недељно	0,0	0,0	0,0
Од 9 до 12 сати	0,0	0,0	0,0
Дуже од 24 сата	0,0	0,0	0,0
У ППП 4 сата	36,7	35,2	35,9
У ППП целодневни боравак	0,0	0,0	0,0
Укупно	100	100	100

Извор: Статистика образовања, РЗС

Извор: РЗС, ДевИнфо профил општине, април 2021

У Општини постоји пет основних школа:

1. ОШ „Бранко Радичевић“, Александрово
2. ОШ „Петефи Шандор“, Нова Црња
3. ОШ „4. Октобар“, Војвода Степа
4. ОШ „Ђура Јакшић“, Српска Црња
5. ОШ „Станко Крстин“, Радојево

Основна школа са седиштем у Новој Црњи има свој огранак у Тоби где ученици похађају прва четири разреда. Специфичност ове установе је и што у њој припадници мађарске националне мањине имају могућност да се школују на свом језику.

Укупан број деце у систему основног образовања на територији општине Нова Црња је 607.

Табела 17: Ученици у основним школама

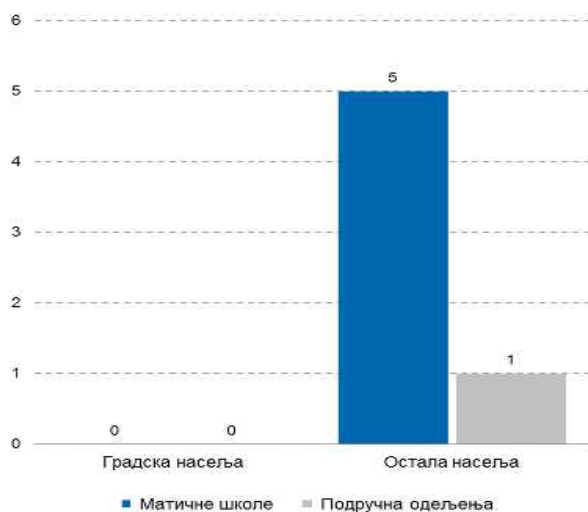
Основне школе — матичне школе	5	(2020)
Основне школе — подручна одељења	1	(2020)
Ученици уписани у основне школе — матичне школе		
у ниже разреде (I — IV)	300	(2020)
у више разреде (V — VIII)	289	(2020)
Ученици уписани у основне школе — подручна одељења		
у ниже разреде (I — IV)	18	(2020)
у више разреде (V — VIII)	0	(2020)
Нето стопа обухвата основним образовањем (%)	97,9	(2019)

РАДНА ВЕРЗИЈА

Ученици који су завршили 8. разред основне школе	83	(2019)
Стопа завршавања основне школе (%)	85,6	(2019)
Стопа одустајања од школовања у основном образовању (%)	0,0	(2019)
Број деце обухваћене основним образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	0	(2020)
Број одраслих обухваћених основним образовањем	0	(2020)

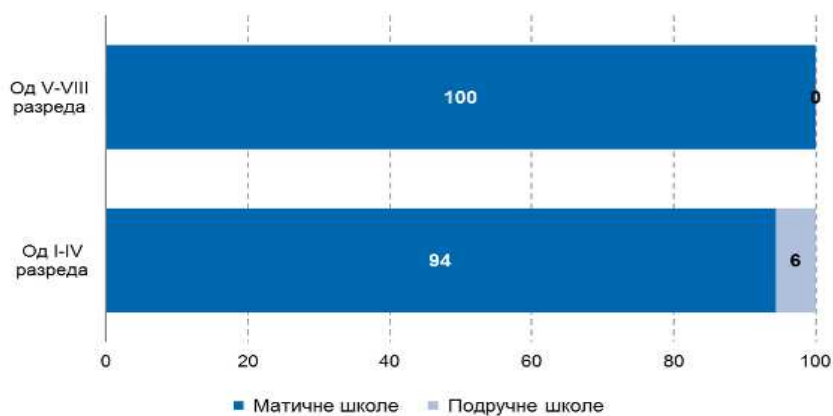
Извор: Статистика образовања, РЗС

Графикон 19. Основне школе према типу насеља, 2020.

Извор: Статистика образовања, РЗС

Графикон 20. Ученици уписани у основне школе, 2020. (%)

Извор: Статистика образовања, РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

Укупан број деце уписане у средње школе у 2020. години био је 222. Средња школа „Ђура Јакшић“ из Српске Црње једина је средњошколска институција у овом подручју. Она је основана још 1965. год. под називом „Гимназија природно-математичког смера“ из Српске Црње. Данас се у њој врши образовно-васпитна делатност која обухвата више подручја рада и образовних профила.

Највећи број деце са територији општине Нова Црња уписан је у четворогодишњу средњу стручну школу- њих 103, потом у гимназији-њих 70 и у трогодишњој стручној школи њих 50.

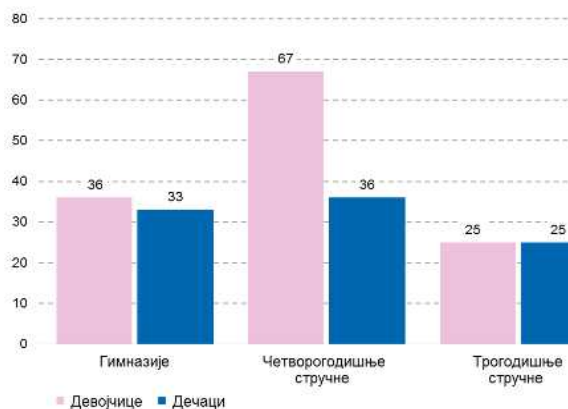
Табела 18: Средње школе

Средње школе	1	(2020)
Ученици уписани у средње школе	222	(2020)
Обухват деце средњим образовањем (%)	-	-
Ученици који завршавају средњу школу	69	(2020)
Стопа завршавања средње школе (%)	-	-
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%)	1,2	(2019)
Број деце обухваћене средњим образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	0	(2020)

Извор: Статистика образовања, РЗС

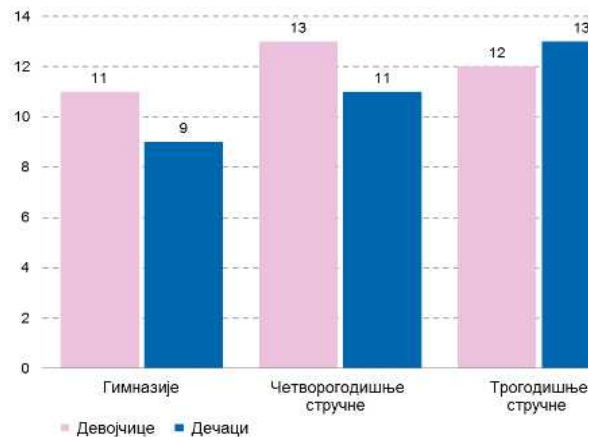
Графикон 21.

Ученици уписани у средње школе, 2020

Графикон 22.

Ученици који завршавају средњу школу, 2019.

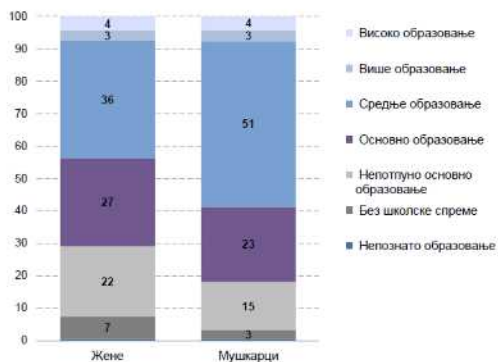
Извор: Статистика образовања, РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

8.3.1 Образовни статус становништва

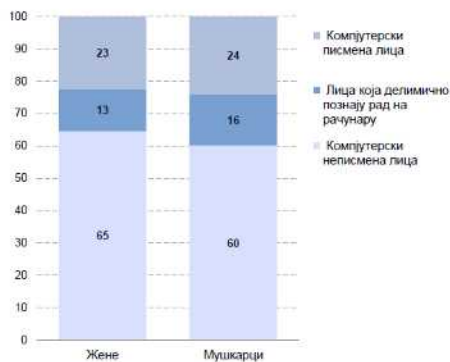
Графикон 23.

Становништво старости 15 и више година према школској спреми и полу, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

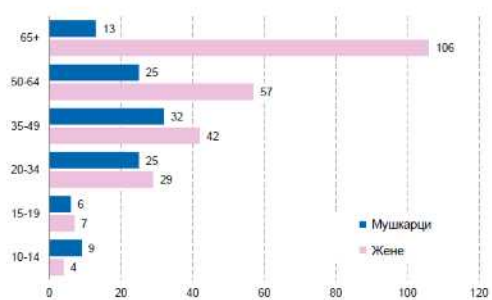
Становништво старости 15 и више година према компјутерској писмености и полу, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

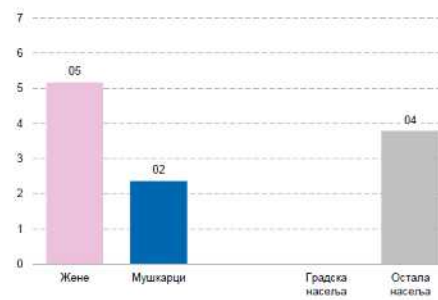
Графикон 23.

Неписмена лица старости 10 и више година према старосним групама и полу, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Учешће неписмених у укупном становништву старости 10 и више година према полу и типу насеља, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

РАДНА ВЕРЗИЈА

8.4. Социјална заштита на локалном нивоу

8.4.1. Установе социјалне заштите

За послове социјалне заштите становништва овог подручја надлежан је **Центар за социјални рад општине Нова Црња**. Центар за социјални рад „Нова Црња“ дана основан је 01.07.2006. године, који до тада био међуопштински центар Житиште-Нова Црња. Активности из делатности Центра, организују се у оквиру једне унутрашње организационе јединице и послове из делокруга Центра обављају сви запослени стручни радници. Центар за социјални рад „Нова Црња“, спада у рад мањих Центара; до 10 радника. Структура запослених, који се финансирају од стране ресорног Министарства: четири стручна радника (соц. радник, педагог, психолог и правник, од којих је један, (психолог) супервизор, један административно финансијски радник, један технички радник и руководилац, што је у складу са Уредбом о максималном броју запослених радника .

Унутрашње уређење Центра, омогућава управљање обимом посла, успостављање система одговорности и примерено управљање људским потенцијалима. Сви ресурси Центра усмерени су на пружање помоћи социјално угроженим појединцима и породицама предузимањем мера у циљу спречавања и отклањања последица таквог стања. Главна делатност Центра је остваривање права грађана у области социјалне и породично-правне заштите, односно обезбеђивање њихове социјалне сигурности. С обзиром на то да Општина спада у групу неразвијених велики је број корисника Центра.

Како би се подигао капацитет за пружање социјалне заштите крајем 2014. год. у Општини је формирана и Канцеларија за смањење сиромаштва у којој се становништву из ове категорије пружа могућност да на путем радне активације обезбеде себи материјална средства и олакшају егзистенцију. Током прва четири месеца рада, према подацима Канцеларије, било је око 450 корисника ове врсте помоћи.

8.4.2. Услуге социјалне заштите на локалном нивоу

На локалном нивоу општина Нова Црња финансира пружање услуге „Помоћ у кући“ која је на јавном конкурс у претходних година као и ове године поверена лиценцираном пружаоцу услуга из приватног сектора агенцији „Нивеус Тим“ из Горњег Милановца. Центар за социјални рад „Нова Црња“ у Новој Црњи прима захтеве за пружање ове услуге и својим решењем признаје право корисницама, те их даље упућује на наведеног лиценцираног пружаоца ове услуге.

8.4.3. Корисници социјалне заштите

Највећи број корисника је права на новчану социјалну помоћ која се финансира из буџета РС, као и права на једнократну новчану која се финансира из буџета јединице

РАДНА ВЕРЗИЈА

локалне самоуправе. Број корисника ових права је на сличном нивоу последњих неколико година, са тенденцијом благог пада у последњих две године, исти случај је и са корисницима права на додатак и увећани додатак за помоћ и негу другог лица.

Табела 19: Корисници ЦСР

Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад	1984	(2019)
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији (%)	21,7	(2019)
Број стручних радника у Центру за социјални рад	3	(2019)
Однос броја корисника социјалне заштите и стручних радника Центра за социјални рад	661	(2019)
Однос броја становника и стручних радника Центра за социјални рад	3050	(2019)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Графикон 24. Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад, 2019.

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Табела 20: Деца корисници услуга смештаја у систему социјалне заштите стање на дан 31.12.

Хранитељске породице	39	(2020)
Број деце која користе услуге смештаја (0—17 година)	13	(2020)
Стопа деце која користе услуге смештаја (на 1 000 деце)	8,2	(2019)
Стопа деце у резиденцијалним установама (на 1 000 деце)	0,6	(2019)
Стопа деце у хранитељским породицама (на 1 000 деце)	7,5	(2019)
Број деце са инвалидитетом која користе услуге смештаја	1	(2020)

РАДНА ВЕРЗИЈА

Број корисника државних домова који имају 65 и више година	14	(2020)
Удео корисника државних домова старости 65 и више година у укупном броју лица старости 65 и више година (%)	0,7	(2019)

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

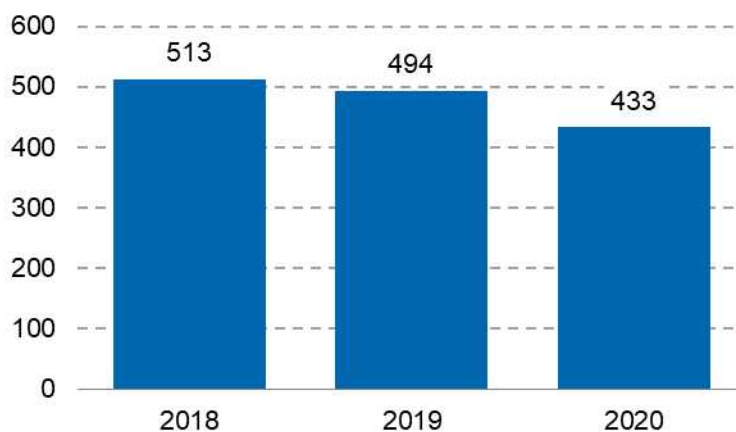
Табела 21: Корисници новчаних социјалних давања- стање на дан 31.12.

Број корисника новчане социјалне помоћи	1212	(2020)
Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији (%)	13,2	(2019)
Број корисника дечијег додатка (0–17 година)	433	(2020)
Удео корисника дечијег додатка у укупној популацији деце (%)	31,0	(2019)
Број корисника увећаног дечијег додатка (0–17 година)	135	(2020)
Удео корисника увећаног дечијег додатка у укупној популацији деце (%)	9,2	(2019)
Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица	27	(2020)
Број корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица	67	(2020)
Удео корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица у укупној популацији (%)	0,7	(2019)

* Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Графикон 25.

Број корисника дечијег додатка, 2018–2020. стање на дан 31.12.

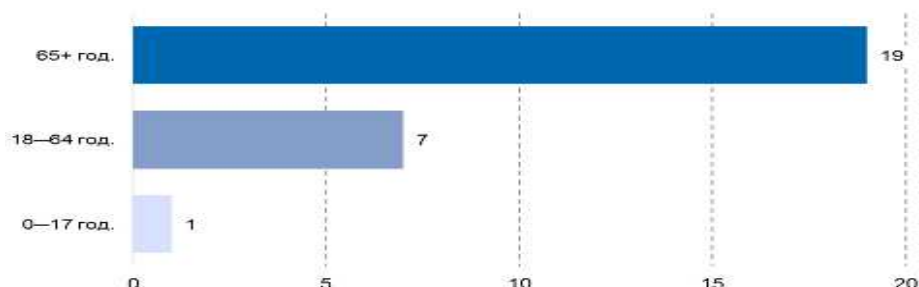
Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

РАДНА ВЕРЗИЈА

Графикон 26.

Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица према старосним групама, 2020. стање на дан 31.12.

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Табела 22:

Број пријављених случајева породичног насиља према деци	5	(2019)
Број пријављених случајева породичног насиља према женама	25	(2019)
Број деце у сукобу са законом (6–17 година)	24	(2019)
Стопа деце у сукобу са законом (6–17 година) (на 1000 деце)	23	(2019)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Закључак:

Највећи број становништва има средње образовање, а велики је број компијутерско неписменог становништва. Велика већина грађана општине Нова Црња је здравствено осигурано. Велики број осигураника је осигуран као корисник пензије, затим као запослено лице као и незапослено и социјално угржено становништво. Из приказаних података може се закључити да је велики број корисника права на новчану социјалну помоћ и једнокретну новчану помоћ у општини Нова Црња сразмерно укупном броју становника општине, и сви они у највећој мери ослањају се на ова права као једини извод прихода. Такође, претежно су корисници ових права и услуга ромске породице, односно ромска популација, која живи у насељеним местима Радојево и Српска Црња, а у мањем броју Нова Црња и Александрово. Насељено место Војвода Степа је насеље са најмањим бројем корисника права и услуга центра. Такође, из године у годину све је већа потреба за услугом помоћ у кући јер је велики број старачких домаћинстава, односно старих људи којима је неопходна помоћ других лица-геронтодомаћица ради савладавања и обезбеђивања основних животних потреба. Малолетнички бракови међу ромском популацијом, су све присутнији проблем са којим се сусреће овај центар.

РАДНА ВЕРЗИЈА

9. Рањиве групе

9.1 Деца: рани развој као императив

У општини Нова Црња према званичним подацима у периоду 2011.-2019. година благо је повећан удео деце предшколског узраста (од 0-6 година) у проценту становништва ове општине и то са 5,7 на 6,9 процената. Такође, истовремено смањен је удео становништва деце Основношколског узраста (узраста 7-14 година) са 8,6 на 7,2 процената. Такође смањен је и укупни број ове деце на територији општине са 886 на 659 деце.

На територији општине Нова Црња организован је рад Интерресорне комисије, насељена места имају организован рад дечијих вртића при основним школама. Не постоји посебна предшколска установа. Основна школа постоји у сваком насељеном месту.

Насељено место Александрово је деценијама уназад познато по томе што у њему постоји велики број хранитељских породица у којима су смештена деца без родитељског старања.

Такође постоји и удружење хранитеља у овом насељеном месту под називом „Мало до среће-Мића Влаховић“.

Лекар педијатар ради при дому здравља Српска Црња, односно постоји педијатријска служба.

9.2 Млади као рањива група

На територији општине Нова Црња у периоду 2011.-2019. године према званичним подацима смањен је број укупног броја младог становништва (од 15-29 година), са 1899 на 1695 грађана.

Центар за социјални рад „Нова Црња“ се последњих година суочава са већим бројем пријава малолетничких бракова код ромске популације, такође и малолетничких трудноћа. Ове случајеви су израчени у насељеном месту Радојево и Српска Црња, где највећи број ромске популације и живи. Такође, учестале су пријаве малолетничке деликвенције и повећан је број малолетних починиоца кривичних дела на евиденцији Центра за социјални рад.

9.3 Старији као рањива група

На територији општине Нова Црња годинама уназад је повећање просечне старости грађана, односно у периоду од 2011.-2019. године према званичним подацима константно је увећање удела Старијег становништва (65 и више година) у укупном уделу становништва. Оваква демографска слика намеће потребу појачане бриге усмерене ка старијима као рањивој групи. Здравствена заштита старих се остварује преко здравствених установа, а Центар за социјални рад „Нова Црња“ се такође стара а

РАДНА ВЕРЗИЈА

о потребама старих. Њиховим проблемима баве се и различита удружења укључујући и Удружења пензионера.

Центар за социјални рад у вршењу јавних овлашћења у складу са законом, одлучује о мерама старатељске заштите одраслих и старих. Рад Центра за социјални рад „Нова Црња“ односи се на заштиту и процену актуелног стања и потреба лица у поступцима смештаја у установу социјалне заштите, постављања старатеља, достављања социјалних анамнеза за потреба других институција, привођења на лечење лица без породичне заштите, насиља у породици и пружања помоћи и материјалне и психолошке подршке лицима у случају потребе.

У великој мери старије становништво на територији општине „Нова Црња“, посебно самачка домаћинства, ослањају на услугу „Помоћ у кући“ чији организовање и развој у будућем периоду морају бити у фокусу локалне самоуправе, захваљујући којој ове особе могу да воде нормалан живот, и захваљујући којој ове особе могу да реализују своје основне животне потребе и активности.

Закључак:

Деци на територији општине Нова Црња су подједнако доступне образовно/васпитне установе као што су вртић и основна школа обезбеђена је одговарајућа услуга педијатријске службе у оквиру Дома здравља, односно здравствена заштита ове групе становништва је одговарајућа. Негативан природни прираштај је највећи проблем, па је деце све мање. Истовремено старог становништа је све више па је самим тим потреба за помоћи овој групи становништа све већа. Обезбеђене су одговарајуће услуге у локалној заједници, кроз центар за социјални рад и дом здравља којим се исти обраћају ради помоћи. Младо становништво је потребно додатно едуковати, посебно ромске припадности како би се смањио број малолетничких бракова и трудноћа, истовремено мотивисати их да се школују и више укључе у локалну заједницу.

10. Безбедност у заједници

Насиље (родно, породично, вршњачко) феномен је са чијом се ескалацијом суочавамо. Држава је донела Општи протокол о поступању и сарадњи установа, органа и организација у ситуацијама насиља над женама у породици и у партнерским односима. Такође, постоје и Посебни протокол Министарства унутрашњих послова о поступању полицијских службеника у случајевима насиља у породици и над женама у партнерским односима; Посебни протокол Министарства здравља у случајевима насиља у породици и над женама у партнерским односима и други, према званичним подацима од момента доношења Закона о спречавању насиља у породици на територији општина Нова Црња повећан је број пријављених случајева насиља у породици, пре свега насиља према

РАДНА ВЕРЗИЈА

женама, а у готово свим пријављеним случајима изричане су хитне мере од стране полицијских службеника.

У последњих 5 година није било убистава жена везаних за пријављене случајеве родно заснованог, породично партнерског насиље, као ни убистава деце на територији општине Нова Црња. У периоду последњих 5 година од 2016-2020 године укупно је пријављено 222 случајево насиља у породици која су пријављена у партерским односима-породично насиље: 2016 године- 14 случајева, 2017 године-55 случајева, 2018 године-56 случајева, 2019. године-32 случаја, 2020 године-65 случаја

Извештај сачињен од стране припадника саобраћајне полиције ПС Нова Црња, у вези захтева и потребе плана јавног здравља за општину Нова Црња а у вези стања безбедности учесника саобраћаја за период у предходних 5 година.

У току 2016. године догодило се укупно 12 саобраћајних незгода, 6 саобраћајних незгода са повређеним лицима и 6 саобраћајних незгода само са материјалном штетом, у овим саобраћајним незгодама 3 лица су задобила тешке телесне повреде а 8 лица су задобила лаке телесне повреде, погинулих лица у саобраћајним незгодама није било.

У току 2017. године догодило се укупно 14 саобраћајних незгода, 1 са погинулим лицима, 8 саобраћајних незгода са повређеним лицима и 5 саобраћајних незгода само са материјалном штетом, у овим саобраћајним незгодама 3 лица су задобила тешке телесне повреде а 11 лица су задобила лаке телесне повреде, и 1 лице је погинуло у саобраћајној незгоди.

У току 2018. године догодило се укупно 20 саобраћајних незгода, 2 са погинулим-лицима, 15 саобраћајних незгода са повређеним лицима и 3 саобраћајних незгода само са материјалном штетом, у овим саобраћајним незгодама 1 лица су задобила тешке телесне повреде а 17 лица су задобила лаке телесне повреде, и 2 лица су погинула у саобраћајним незгодама.

У току 2019. године догодило се укупно 13 саобраћајних незгода, 9 саобраћајних незгода са повређеним лицима и 4 саобраћајних незгода само са материјалном штетом, у овим саобраћајним незгодама 1 лица су задобила тешке телесне повреде а 8 лица су задобила лаке телесне повреде, погинулих лица у саобраћајним незгодама није било.

У току 2020. године догодило се укупно 8 саобраћајних незгода, 6 саобраћајних незгода са повређеним лицима и 2 саобраћајних незгода само са материјалном штетом, у овим саобраћајним незгодама лица су задобила тешке телесне повреде а 8 лица су задобила лаке телесне повреде, погинулих лица у саобраћајним незгодама није било.

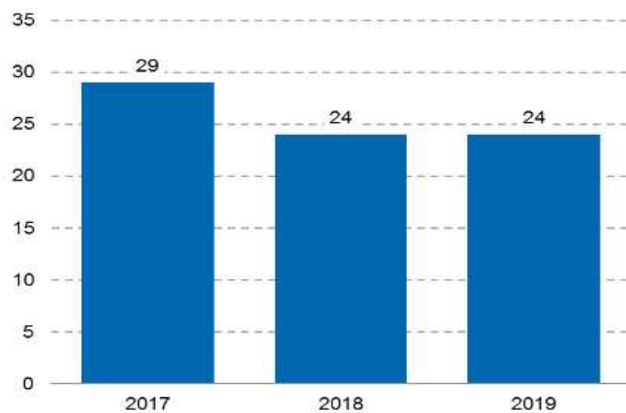
У току 2021. године до 29.09.2021. догодило се укупно 4 саобраћајних незгода, 3 саобраћајних незгода са повређеним лицимаи 1 саобраћајних незгода само са материјалном штетом, у овим саобраћајним незгодама 1 лица су задобила тешке телесне повреде а 2 лица су задобила лаке телесне повреде, погинулих лица у саобраћајним незгодама није било.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току 2016. године укупно је откривено 107 возача који су управљали возилима под утицајем алкохола, у току 2017. године 135 возача, у току 2018. године 126 возача, у току 2019. године 127 возача, и у току 2020. године 97, у току 2021. године, до 29.09.2021. укупно је откривено 81 возача који су управљали возилима под утицајем алкохола.

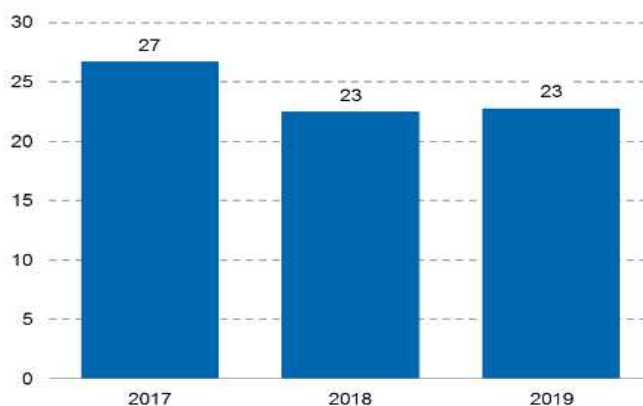
10.1. Малолетничка делинквенција

Графикон 27.
Број деце (6—17 година) у сукобу са законом, 2017—2019.

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Графикон 28.
Стопа деце (6—17 година) у сукобу са законом, 2017—2019. (на 1000 деце)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

РАДНА ВЕРЗИЈА

Закључак:

У наведеном временском периоду уочава се стагнација броја саобраћаних незгода, умереним скоком у току 2018. године и падом у току 2020. Године. Број откривених возача који су управљали возилом под утицајем алкохола је смањен у току прошле као и ове године до сада.

Доношење закона о спречавању насиља у породици донео је до тога да је број пријављених случајева насиља у породици повећан, пре свега јер је јасно дефинисао појам насиља у породици, процедуре и одговорности појединих институција којима се грађани/жртве обраћају. Такође посебним протоколима за одређене службе одређени су поступци и дата јасна упутства за поступање приликом пријава односно ради препознавања случајва насиља.

И свега наведеног закључује се да су нове законске регулативе довеле до позитивног ефекта у смислу препознавања, процесуирања пријава насиља и оснаживања жртава насиља у породици, кроз изрицање хитних мера приликом пријаве и процене ризика од стране полицијских службеника.

11. Рекреација и спорт

11.1. Спортски клубови , удружења и објекти

Општина Нова Црња издваја значајна средства за развој спорта на територији општине Нова Црња а све у циљу правилног развоја младих и деце и промоције толеранције и ферплеја. Такође, значајно је што је основан Спортски савез општине Нова Црња, који својим постојањем обједињује све спортске клубове и спортска удружења на територији општине. Треба напоменути да постоји значајан број регистрованих спортских клубова који се углавном финансирају из буџета локалне самоуправе. Највећи број је фудбалских клубова, следе рукомет, кошарка, шах, тенис и стони тенис. Реч је о следећим спортским организацијама:

- ФК „Будућност“, Српска Црња (око 80 чланова)
- ОРК „Младост“, Српска Црња (око 50 чланова)
- ШК „Будућност“, Српска Црња (око 30 чланова)
- КК „Академац“, Српска Црња (око 60 чланова)
- ТК „Српска Црња“, Српска Црња (око 25 чланова)
- ФК „Црвена Звезда“, Војвода Степа (око 40 чланова)
- РК „Војвода Степа“, Војвода Степа (око 20 чланова)

РАДНА ВЕРЗИЈА

- ФК „Борац“, Александрово (око 80 чланова)
- ЖРК „Инструктори“, Александрово (око 20 чланова)
- ШК „Борац“, Александрово (око 30 чланова)
- ФК „Рохам“, Нова Црња (око 55 чланова)
- СТК „Рохам“, Нова Црња (око 30 чланова)
- ОК „Војвода Степа“, Војвода Степа (око 25 чланова)
- ШК „Рохам“, Нова Црња (око 10)
- Удружење спортских риболоваца “Бели амур”, Александрово
- Удружење спортских риболоваца “Шаргаш”, Нова Црња
- Удружење спортских риболоваца “Војвода Степа”
- Удружење спортских риболоваца “Шаран”, Српска Црња
- Удружење спортских риболоваца “Радојево”
- Плесни клуб “Идеал”, Српска Црња
- Преферанс клуб „Војвода Степа“ Војвода Степа
- Бодибилдинг и фитнес клуб „Војвода Степа“ Војвода Степа
- Организација за спорт и рекреацију „Степски Вукови“ Војвода Степа
- Спортско удружење „Степски соколови 2020“ Војвода Степа
- Атлетски клуб „Мала пруга“ Александрово

Поред бројних спортских терена распоређених по свим насељеним местима у Српској Црњи постоје нова Балон хала и базен за рекреацију.

11.2. Школски и рекреативни спорт

Школски спорт се одвија по основним и средњој школи у оквиру спортских секција(шах, кошарка, фудбал...) у претходне две године у ограниченом обиму због поштовања епидемиолошких мера. У оквиру једносменског рада у основним школама се већ трећи годину реализује пројектна активност „Здраво дете од главе до пете“ који има за циљ развој спортске свестраности.

Приликом одржавања прослава дана школе, организују се спортска такмичења основаца са територије општине.

Спортска хала у Српској Црњи, удружења ловаца и риболоваца омогућавају упражњавање рекреативних активности током целе године, а отворен базен у летњем периоду.

Закључак:

Као закључак може се констатовати да постоји значајан број спортских удружења која окупљају у највећем броју млађу популацију (без финансијских обавеза) на који начин им је омогућено задовољавање потребе за бављење спортом. Неколико клубова окупља само женску популацију-ОРК „Младост“ и ОК “Војвода Степа“ , КК “Академац“ је мешовитог састава, сви фудбалски клубови као и удружења риболоваца

РАДНА ВЕРЗИЈА

имају више категорија деце од најмањег узраста па на даље што свакако представља квалитет.

12. Култура

Народна библиотека „Ђура Јакшић“ са седиштем у Српској Црњи и Културно-туристички центар „Ђура Јакшић“ из Српске Црње су установе у чијим оквирима се одвија највећи број културних догађаја на територији општине Нова Црња.

Народна библиотека „Ђура Јакшић“ основана је 1964. год. и бави се библиотечком делатношћу и организовањем културних и едукативних програма и манифестација. Поред централне библиотеке у Српској Црњи, она има огранке у Александрову, Војвода Степи, Новој Црњи и Радојеву. У фонду Библиотеке налази се преко 33.000 јединица на српском и мађарском језику, а како је набавна политика усклађена са потребама корисника, доступнесу и монографске и серијске публикација из различитих стручних области, али и популарна литература за децу и одрасле. Укупан број корисника Библиотеке је 798. Стручни послови, као што су обрада, издавање књига, учлањење корисника, су аутоматизовани. Библиотека броји укупно 8 запослених.

Табела 23: Организациона структура Народне библиотеке „Ђура Јакшић“

Назив седишта/огранка	Број корисника
Библиотека „Ђура Јакшић“, Српска Црња	352
Библиотека „Бранислав Нушић“, Александрово	174
Библиотека „Алекса Шантић“, Војвода Степа	98
Библиотека „Бранко Радичевић“, Радојево	81
Библиотека „Јожеф Атила“, Нова Црња	93
Укупно:	798

Извор: Народна библиотека „Ђура Јакшић“, Српска Црња

Најзначајнија манифестације коју организује Библиотека јесте књижевна и културна манифестација „Липарске вечери – Дани Ђуре Јакшића“.

Културно-туристички центар „Ђура Јакшић“ из Српске Црње је установа које је недавно почела са радом са циљем да припреми услове за развој културног туризма Општине. Задужена је за делатности музеја, односно Спомен куће Ђуре Јакшића, галерије, збирки...

На територији Општине непостоје самосталне институције типа архива, позоришта, музеја и локалног медија.

Једино позориште, иако **аматерско**, јесте **дечије позориште „3+“** из Српске Црње.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Велики је број културних манифестација које се редовно организују широм општине Нова Црња.

„Липарске вечери – Дани Ђуре Јакшића“ -књижевна и културна манифестација са најдужом традицијом. Установљена је још 1962. год. и до данас се редовно одржава. Основно обележје манифестације је додела књижевне награде „Ђура Јакшић“ за најбољу књигу поезије објављену у претходној години на српском језику. Поред књижевног, програм обилује и другим културним садржајима, те се тако организују стручни скупови о Ђури Јакшићу, књижевне вечери, подсећања на значајне завичајне ауторе, позоришне представе, ликовна колоније, изложбе слика и уметничких фотографија, концерти хорске музике, тамбурашких оркестара, културно-уметничких друштава. Одржава се у Српској Црњи. Крајем 2014. год. потписан је споразум о културној сарадњи на организацији ове манифестације који подразумева да ће се за време традиционалног одржавања

„Липарских вечери“ у Српској Црњи и у осталим градовима из Србије и Румуније у којима је живео и службовао велики песник приређивати слични садржаји, а све под називом „Венац липарских градова“

„Боемски дани“ – манифестација манифестација забавно-туристичког карактера у славу Ђуре Јакшића. Одржава се у Српској Црњи.

Дани Војвода Степе – манифестација научно-историјског карактера коју у Војвода Степи организује „Удружење ратних добровољаца 1912-1918, њихових потомака и поштовалаца“. Међународног је карактера, а учесници долазе из Црне Горе, БиХ, Мађарске, Румуније итд.

Меморијал Владимира Миланкова - одржава се у оквиру „Дана духовности“ у знак сећања на живот и дело овог књижевника из Српске Црње.

Поред претходно описаних манифестација, у сваком месту организују се **слава села**, а у већини и **слава цркве**, са разним културним и забавним садржајима.

У Новој Црњи се одржавају **манифестације гастро-етно карактера** које се могу категорисати као међународне јер учесници долазе из Мађарске, Румуније, Немачке итд.

Сусрети у оквиру бројних удружења грађана, од којих су нека и такмичарског карактера – удружења жена, риболовачка друштва, добровољна ватрогасна друштва, ловачка удружења итд.

Културно-уметничка друштва

Културно наслеђе сваког насељеног места општине Нова Црња негују културно-умртничка друштва. Она својим бројним активностима заузимају значајно место на културној сцени овог подручја.

- КУД „Ђура Јакшић“, Српска Црња
- КУД „Добривоје Путник“, Радојево

РАДНА ВЕРЗИЈА

- КУД „Војвода Степа“, Војвода Степа
- КУД „Ади Ендре“, Нова Црња
- КУД „Александрово“, Александрово
- КУД „Петефи Шандор“, Тоба

Јавни објекти и градитељска баштина

Спомен кућа Ђуре Јакшића – родна кућа великог песника је депанданс Зрењанинског музеја. Стављена је под заштиту 1956. год. Одлуку о оснивању Спомен-музеја Ђуре Јакшића донела је Скупштина Општине 1957. год. Кућа се састоји из три целине. Њен стари део чине три просторије, а у једној од њих је оригинална стална поставка која представља живот и рад Ђуре Јакшића са урамљеним репродукцијама. У кухиња и спаваћој соби су етно-изложбене поставке предмета и ручних радова. Другу целину чини новији део куће који има галеријску улогу. Двориште представља трећи део у ком се одржавају културни догађаји.

Дом културе у Српској Црњи – установа великог капацитета у којој се одржава највећи број позоришних представа, концерата, филмских пројекција и осталих културних дешавања.

Каштел у Српској Црњи – дворач изграђен 1943. год. за потребе официра немачке окупационе војске на Балкану, односно за генерала Нојхаузена. Евидентиран је као културно добро. Од 1981. год. претворен је у мотел, а 2011. год. комплетно је реновиран и такав почео са радом под називом „Каштел Banaterra“. С обзиром на то да се ради о објекту који је под заштитом државе, том приликом није претрпео суштинске измене.

Биста Ђуре Јакшића – постављена 1952. год. на тргу испред кафане „Звезда“, преко пута његове родне куће, а данас се налази у парку. Бисту је израдио Александар Зарин.

Споменик Ђури Јакшићу – приликом прославе 150 година од рођења овог песника подигнут је на простору испред Дома културе и библиотеке. Израдио га је Александар Зарин и те 1982. „Липарске вечери“ трајале су 15 дана.

Кућа Констатиновића – у њој се налазила чувена **кафана „Звезда“** где се од друге половине XIX века па до 60-их година XX века одвијао културни живот Српске Црње.

Кућа Момчила Миланкова – значајна је јер је у њој живео и радио књижевник Момчило Миланков који је био и уредник летописа Матице Српске, али и због тога што представља типичан пример панонске куће.

Јанушевац – споменик палим борцима и жртвама фашизма у Александрову.

Добровољачка капија – капија посвећена оснивачима села Александрово. Иницијатор изградње је „Удружење ратних добровољаца Краљ Александар I Карађорђевић“ из Александрова.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Закључак:

Општина Нова Црња се одликује значајним бројем културних садржаја који представљају историјску баштину и нешто на чему треба да се заснива развој туризма. Како се на територији општине Нова Црња не налазе озбиљни загађивачи, овај вид развоја туризма уз развој органске производње хране, заштите животне средине као основа за срећнију и здравију будућност, представљају основу за здраве животне изборе.

13. Медији

Општина Нова Црња нема адекватно развијен медијски систем. Постоје једна локална кабловска станица у оквиру месне заједнице Нова Црња. Главни извор информисања је званична Интернет презентација Општине.

Закључак:

Евидентно је да у општини Нова Црња није развијен медијски систем, те је неопходно озбиљно размотрити развој истог, а све са циљем боље промоције општине и економског и туристичког просперитета.

14. Верске заједнице

У општини Нова Црња највећи је број православних верника, а за њима одмах следе припадници католичке вероисповести. У складу са тим, у сваком насељеном месту постоји православна или католичка црква, а у Српској Црњи изграђене су обе.

Православне цркве

Српска Црња – храм Светог Великомученика Прокопија - Храм спада у један од најстаријих сакралних грађевина у Банату. Храм је изграђен 1775. год. и познат је по томе што се у њему налази иконостас који је сликао најзначајнији сликар Српског романтизма Ђура Јакшић. Иако припадају његовим раним радовима, у којима је осетна тенденција да се постигне сличност са иконама Константина Данила, црњанске иконе значајне су међу релативно малобројним Јакшићевим делима из области црквеног сликарства. Ђура Јакшић је током 1852. и 1853. год. започео замену икона, али није замислио извео до краја. Крајем XIX. века, 1892. год., обнову односно делимично пресликавање иконостаса, извршио је Ј. Ригер из Темишвара. Поред икона, у храму се чувају 4 старе штампане књиге: *Антологион*, *Дуго Поље (1643)*, *Ђејанија црквнаја, Москва (1719)*, *Театрон или позор историцескиј, Санктпетербург (1720)*, *Казаниј, Римник (1781)*. Црква је под заштитом државе.

Радојево – храм Светог Николаја. Првобитни храм изграђен је 1747. год. Представља споменик културе, а због својих архитектонских остварења сматра се и вредним уметничким остварењем. Одмах по досељењу Срба из Јамтаре изграђена је од набоја стара црква Св.Николе и срушена 1838 год., на месту на ком се данас налази црква такође посвећена преносу моштију Светог Николе. Данашња црква

РАДНА ВЕРЗИЈА

саграђена је 1841. год. И освећена је од стране темишварског проте Јована Васића. Црква је класицистичка грађевина издужене једнобродне са полукружном олтарском апсидом и звоником у висини крста 34,31 *m*. Унутрашњост храма обилује веома ретким конструктивним решењима, вредним иконостасом, троновима, певницама и фрескама. Дрворезбарија коју чине: иконостас, певница и тронове у цркви су завршени 1858. год. и за сада су рад непознатог мајстора, а иконе и фреске су рад познатог сликара Николе Алексића. Године 2001. под надзором Покрајинског завода за заштиту споменика културе из Новог Сада изведени су конзерваторско - рестаураторски радови на санацији торња и чеоне фасаде. Године 2008. уз донацију Покрајинског Секретаријата за управу, прописе и националне мањине, као и уз финансијску подршку С.О. Нова Црња и МЗ Радојево извршена је генерална адаптација кровне конструкције. Својим архитектонским вредностима, црква као споменик културе представља значајно и вредно уметничко остварење, пријатно за молитву и ходочашће **Александрово – храм Светог Великомученика Георгија**, грађен у периоду од 1930. до 1932. год. **Војвода Степа – храм Светог Василија Острошког** за који је камен темељац ударен 1937. год. а око 1988. год. урађена је комплетна адаптација.

Католичке цркве

Нова Црња – црква Свете Аготе

Насеље Нова Црња има једну католичку цркву. Камен темељац ове цркве је ставјен 3. октобра 1842 год. на инсистирање Јожефа Чекоњића а већ 1844. год. била освештена и први пут се чуло у селу црквено звоно и звук оргуље. Године 2007. је започето реновирање цркве на инсистирање фонда „Szent Ágóta”. У склопу реновирања промењен је кров и под а прошле године су реновирану унутрашњи и спољашњи зидови. Главни спонзори реновирања су били Покрајински Инвестициони Фонд, Зрењанинска Бискупија, фонд „Kirche in Not” из Немачке, и поједини донатори.

Тоба – црква Свете Тројице, изграђена је 1876. год.

Католичка црква у Српској Црњи, грађена у периоду од 1775. до 1778. год., а освештана 1808. год. Недавно је постојала иницијатива зрењанинског бискупа за рушењем ове цркве, али је за сада тај процес заустављен

Закључак:

Закључује се да на територији општине Нова Црња насељено место има барем по један верски објекат и то су православни и католички објекти.

РАДНА ВЕРЗИЈА

15. Удружења грађана

На територији општине Нова Црња из године у годину бележи се константан раст броја организација из непрофитног сектора. Својим ативностима посебно се истичу оне из области екологије, права националних мањина, питања младих, жена итд.

Табела 24: Структура непрофитног сектора

Број удружења	2011.	2012	2013	2014
Активних	46	65	77	86
Новооснованих	5	8	11	8
Брисаних/ угашених	1	0	1	0

Извор: АПР

Напомена: Последње ажурно стање је за период 01.01.-30.09.2014. год.

У наставку су наведене само неке од организација или групе организација овог типа:

- Екопокрет „Бели багрем“ – Српска Црња
- Центар за развој младих општине Нова Црња – Српска Црња
- Центар за интеграцију Рома у Србији – Српска Црња
- Мали развојни клуб – Српска Црња
- Удружење хранитељица и грађана „Мало до среће“ - Александрово
- Удружења жена - лоцирана у више насељених места Општине
- Удружења ловаца - лоцирана у више насељених места Општине
- Добровољно ватрогасна друштва - лоцирана у више насељених места Општине
- Удружења ратних војних добровољаца – Александрово, Војвода Степа

Закључак:

Потреба је додатно оснажити и подржати рад ових организација, како би се повећао број и разноврсност истих, а самим тим и присутност грађана у њима.

16. Финансирање здравља на локалном нивоу

Расходи општине Нова Црња за здравствену заштиту¹⁷ према програму за Здравствену заштиту, у 2020. години износили су 12.800.000,00 или 1,60% буџета, према Грађанском водичу кроз одлуку о буџету за 2020. годину Општине Нова Црња.

¹⁷ https://novacrnja.rs/media/img/news/post_pics/2021/01/03/budzet2020.pdf

РАДНА ВЕРЗИЈА

Табела 25: Расходи буџетских средстава, 2019.

Расходи буџетских средстава, 2019.	
Расходи корисника буџетских средстава (у хиљадама РСД)	754105
Расходи корисника буџетских средстава по становнику (РСД)	82425
Расходи корисника буџетских средстава за здравствену заштиту (у хиљадама РСД)	133627
Расходи корисника буџетских средстава за здравствену заштиту по становнику (РСД)	14606

Извор: Национални рачуни, РЗС, ДевИнфо Профил општине Нова Црња

Учешће расхода према делатностима у укупним расходима корисника буџетских средстава, 2019. приказано је на Графикону 29.

Графикон 29.

Извор: Национални рачуни, РЗС

17. SWOT анализа

SWOT анализа (акроним од енглеских речи: *Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats* - снаге, слабости, прилике, претње) је техника стратешког менаџмента путем које се уочавају стратешки избори довођењем у везу снага и слабости са шансама и претњама у екстерном окружењу. Помоћу SWOT анализе утврђује се следеће:

РАДНА ВЕРЗИЈА

- где је ЈЛС најјача;
- где је ЈЛС најслабија;
- који потенцијал постоји тј. где постоји слободан простор за раст и развитак и
- које опасности прете и у којој тачки је ЈЛС најслабија.

SWOT анализа је резултат рада радне групе за израду Плана јавног здравља општине Нова Црња за период 2021-2026. године и заснована је како на анализи доступних статистичких података (који су дати у овом документу), тако и на проценама којима су располагали представници заинтересованих страна.

Радна група за израду Плана јавног здравља општине Нова Црња за период 2021-2026. године је у току процеса планирања детаљно анализирала стање у општини у свим релевантним областима. На основу прикупљених података и сачињене ситуационе анализе, идентификованих снага и слабости општине као и прилика и претњи које су актуелне у контексту, дефинисани су и приоритети односно кључни проблеми на које овај План треба да одговори. У наставку следе резултати SWOT анализе:

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<p>1. Стратешка документа (Стратегија јавног здравља, Стратегија за контролу и превенцију хроничних незаразних болести, Стратегија о спречавању злоупотребе дрога, Стратегија развоја заштите менталног здравља, Стратегија контроле дувана, Стратегија безбедности и здравља на раду, Стратегија о ХИВ инфекцији и сиди, Стратегија одрживог развоја општине Пландиште, Стратегија социјале заштите општине Пландиште, Локални план управљања отпадом);</p> <p>2. Јавне политике у области здравља (Закон о локалној самоуправи, Закон о здравственој заштити, Закон о здравственом осигурању, Закон о правима пацијената, Закон јавном здрављу, Закон о заштити становништва од заразних</p>	<p>1. Становништво (просечна старост, миграције, наталитет, просечан број чланова домаћинства, некомерцијална домаћинства);</p> <p>2. Рањиве популационе групе (мигранти, избеглице, Роми/Ромкиње, инвалиди, незапослени);</p> <p>3. Образовна структура становника (претежно средња стручна спрема);</p> <p>4. Компјутерска писменост;</p> <p>5. Структура запослених (већинска ангажованост неквалификоване радне снаге);</p> <p>6. Просечна зарада;</p> <p>7. Социјалне и економске детерминанте здравља (недостатак финансија);</p> <p>8. Недовољан број превентивних активности (Дом здравља, организације цивилног друштва, верске заједнице, установе образовања, установе културе);</p>

РАДНА ВЕРЗИЈА

<p>болести, Закон о заштити и остваривању права ментално оболелих лица);</p> <p>3. Европски претприступни фондови;</p> <p>4. Прекогранична сарадња;</p> <p>5. Процена и праћење здравља у заједници (Извештаји Завода за јавно здравље);</p> <p>6. Промотивне активности (Црвени крст, школе, дом здравља, ЦСР, ЛС);</p> <p>7. Вакцинација</p> <p>8. Контрола и превенција заразних болести;</p> <p>9. Доступност здравствене заштите 24 сата дневно;</p> <p>10. Добра опремљеност санитарским возилима;</p> <p>11. Организациони капацитети (служба за педијатрију, служба за гинекологију, стоматолошка служба);</p> <p>12. Постојања и доступност институција здравља (Дом здравља, болнице, Фонд здравствене заштите, Завод за јавно здравље, Заштитник пацијената, Савет за јавно здравље, надлежна одељења у Општинској управи);</p> <p>13. Стручни кадар (повратак лекара са специјализације-општа медицина, гинекологија);</p> <p>14. Информациони системи (електронска набавка лекова за хроничне болеснике, заказивање специјалистичких прегледа и сл.);</p> <p>15. Ефектна и економична здравствена заштита;</p> <p>16. Сигурнија радна места (безбедност и здравље на раду);</p> <p>17. Водоводи у свим насељима;</p>	<p>9. Смањена реализација превентивних прегледа;</p> <p>10. Тежа доступност одређених специјалистичких служби (интерниста, неуропсихијатар, офталмолог);</p> <p>11. Фактори ризика (исхрана, хигијена, вода, физичка некативност, неконтролисано уклањање отпада);</p> <p>12. Велики број септичких јама;</p> <p>13. Дивље депоније;</p> <p>14. Мониторинг ваздуха и земљишта;</p> <p>15. Хербициди (неконтролисано коришћење и одлагање амбалаже);</p> <p>16. Низак проценат ангажованости радно способног становништва;</p> <p>17. Разуђеност општине;</p>
---	--

РАДНА ВЕРЗИЈА

- 18. Гасификација свих насеља;
- 19. Електрична енергија у свим насељима;
- 20. Саобраћај (сва насеља су повезана локалним путевима и кроз општину пролази државни пу; саобраћајна сигнализација);

ШАНСЕ

- 1. Улазак у ЕУ;
- 2. Сарадња са покрајинским и републичким органима и организација;
- 3. Сарадња са општинама из суседства;
- 4. Унапређење Прекограничне сарадње;
- 5. Сарадња са Републичким фондом за здравство;
- 6. Сарадња са Заводом за јавно здравље;
- 7. Стратешка документа на националном нивоу;
- 8. Међусекторска сарадња;
- 9. Претприступни фондови ЕУ;
- 10. Финансије;

ПРЕТЊЕ

- 1. Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, суша);
- 2. Повољни услови за нове претње;
- 3. Глобализација;
- 4. Повећање броја оболелих од масовних незаразних болести.
- 5. Инфективне болести (нови узрочници, старе болести као што је ТБЦ, резистенција на антибиотике);
- 6. Болести зависности повезане са пушењем, алкохолом и дрогом;
- 7. Гојазност као глобални проблем;
- 8. Лимитирана финансијска средства;
- 9. Лоша демографска и социјална структура становништва-константно присутан негативан тренд природног прираштаја;
- 10. Неповољна економска ситуација;(висок ниво незапосености као последица неповољних привредних кретања);
- 11. Распад јавно-здравственог система у случају ванредне ситуације;
- 12. Тероризам, посебно биотероризам

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

ОПШТИ ЦИЉ:		УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА СТАНОВНИКА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА И СМАЊЕЊЕ НЕЈЕДНАКОСТИ У ЗДРАВЉУ					
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефеката)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Очекиване године живота на рођењу (по полу) становника града/општине	Мушкарци	Године живота	2020	70,72	2026	>80	ЗЈЗ
	Жене		2020	76,01	2026	>80	

ПОСЕБАН ЦИЉ 1:		УНАПРЕЂЕЊЕ ФИЗИЧКОГ, МЕНТАЛНОГ И СОЦИЈАЛНОГ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број усвојених програма јавног здравља у области физичког, менталног и социјалног здравља		Број	2021	0	2026	1	ЈЛС
Број реализованих програма јавног здравља у области физичког, менталног и социјалног здравља		Број	2021	0	2026	1	ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 1.1:	Унапређење услова за друштвену бригу за јавно здравље – унапређење партнерства и друштвене укључености за здравље у ЈЛС		Тип мере ¹ :	Подстицајна			
Носилац мере:	ЈЛС – Савет за здравље		Партнер и:	Учесници у области јавног здравља: органи РС, АП и ЈЛС, здравствене службе (дом здравља, И/ЗЈЗ, приватна пракса), РФЗО, васпитно-образовне установе, средства јавног информисања, јавна предузећа, привредници, цивилни сектор (хуманитарна, спортска, верска и друга удружења)			
Период спровођења:	континуирано	Потребне измене прописа:		Не			
Процењена вредност за меру (РСД):	300.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	75.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:	300.000,00 ЈЛС		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026	
Успостављен функционалан савет за здравље *	Број	2021	1	2	2	2	Извештај ЈЛС

*Развити скалу оцењивања: 0-не постоји савет, 1-постоји нефункционалан и 2-функционалан савет

¹ У складу са *Законом о планском систему* („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
1.1.1	Едукација чланова Савета из области јавног здравља	ЈЛС	И/ЗЈЗ, СКГО, образовне установе (академске школе и факултети)	2022-2026.	300.000,00	2023-2026 75.000,00	ЈЛС 300.000,00
1.1.2	Протоколи о сарадњи са партнерима	ЈЛС	И/ЗЈЗ, здравствене службе, васпитно-образовне установе, ЈКП, предузетници, СУП, тужилаштво, инспекцијске службе, Заштитник права пацијената, РФЗО, ЦСР, цивилни сектор (хуманитарна, спортска, верска и друга удружења)	2022-2026.	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 1.2:		Праћење здравственог стања становништва у свим животним добима, посебно осетљивих друштвених група и утврђивање приоритета за промоцију здравља и превенцију болести		Тип мере:	Подстицајна			
Носилац мере:		ЈЛС		Партнери:	И/ЗЈЗ, здравствене службе, цивилни сектор			
Период спровођења:		2022-2026		Потребне измене прописа:	² НЕ			
Процењена вредност за меру (РСД):		600.000,00		Процењена вредност по годинама (РСД):	2023:75.000,00 2024:75.000,00 2025:75.000,00 2026:375.000,00		Процењена вредност по изворима финансир.: ЈЛС/СКГО 600.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2022.	2024.	2026.	
Реализован програм јавног здравља „Анализа здравственог стања становништва о општине Нова Црња“		Број	2021	1	0	3	5	Извештаји ЈЛС Завод за јавно здравље
Усвојени и реализовани програми ЈЗ на тему промоције здравља и превенције болести		Број	2021	0	0	1	1	Извештаји ЈЛС
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)	
1.2.1	Израда годишње анализе здравственог стања града/општине	ЈЛС	ЈЛС, И/ЗЈЗ	2023-2026	200.000,00	50.000,00	200.000,00 ЈЛС	
1.2.2	Радионица за израду Сликe здравља града/општине	ЈЛС- Савет за здравље	СКГО, И/ЗЈЗ, Савет за јавно здравље, ОЦД	2023-2026	100.000,00	25.000,00	100.000,00 ЈЛС/СКГО	

² Уноси се одговор ДА или НЕ у зависности од тога да ли је за спровођење конкретне мере јавне политике потребна измена прописа/аката . Уколико је одговор ДА, у ово поље се уноси се и назив прописа/акта.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

1.2.3	Израда Сlike здравља града/општине	ЈЛС-Савет за здравље	И/ЗЈЗ	2023-2026	300.000	2026: 300.000	300.000,00 ЈЛС/СКГО
1.2.4.	Укључивање јавности у процес планирања и одлучивања о здрављу	ЈЛС	И/ЗЈЗ, здравствене службе, васпитно-образовне установе, ЈКП, предузетници, МУП, тужилаштво, инспекцијске службе, Заштитник права пацијената, РФЗО, ЦСР, цивилни сектор (хуманитарна, спортска, верска и друга удружења), медији	2023-2026	/	/	
1.2.5	Израда годишњег извештаја савета за здравље	ЈЛС- Савет за здравље	И/ЗЈЗ, носиоци активности програма ЈЗ	2023-2026	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 1.3.		Мапирање фактора ризика по здравље опште популације и осетљивих популационих група на нивоу ЈЛС		Тип мере:		Подстицајна				
Носилац мере:		ЈЛС		Партнери:		И/ЗЈЗ, цивилни сектор				
Период спровођења:		2022-26		Потребне измене прописа:		³ Не				
Процењена вредност за меру (РСД):		250.000,00		Процењена вредност по годинама (РСД):		50.000,00		Процењена вредност по изворима финансир.:		250.000,00 ЈЛС
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)			Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	
						2022.	2024.	2026.		
Мапирани фактори ризика по здравља			Број	2021	1	1	3	5	ЗЈЗ ЈЛС	
Идентификовани приоритети			Број	2021	1	1	3	5	ЗЈЗ ЈЛС	
Број усвојених програма дефинисаних у односу на приоритете			Број	2021	0	1	3	⁵	ЗЈЗ ЈЛС	
Број реализованих планова дефинисаних у односу на приоритете			Број	2021	0	1	3	5	ЗЈЗ ЈЛС	
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери		Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)		
1.3.1	Процена фактора ризика по здравље опште популације и осетљивих популационих група и њихових потреба ј (ризички из животне средине и радне околине, неправилна	ЈЛС	И/ЗЈЗ, агенција за животну средину, предузећа, васпитно-образовне установе, МУП, агенција за безбедност у		2022-26.	200.000,00	40.000	200.000,00ЈЛС		

³ Уноси се одговор ДА или НЕ у зависности од тога да ли је за спровођење конкретне мере јавне политике потребна измена прописа/аката . Уколико је одговор ДА, у ово поље се уноси се и назив прописа/акта.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

	исхрана, физичка неактивност, ризично сексуално понашање, небезбедно понашање у саобраћају, употреба алкохола, дувана и психоактивних супстанци, коцкање, игре на срећу, стрес, насиље и злостављање, социјална искљученост) на репрезентативном узорку за општину		саобраћају, ЦСР, цивилни сектор (хуманитарна, спортска, верска и друга удружења)				
1.3.2	Идентификовање осетљивих популационих група и њихових удружења на локалном нивоу	ЈЛС	Установе социјалне заштите/ Цивилни сектор	2022-26.	/		/
1.3.3	Израда годишњег извештаја и евалуација	ЈЛС – Савет за здравље	И/ЗЈЗ, агенција за животну средину, предузећа, васпитно-образовне установе, МУП, агенција за безбедност у саобраћају, ЦСР, цивилни сектор (хуманитарна, спортска, верска и друга удружења)УНИЦЕФ, цивилни сектор	2022-26.	50.000,00	10.000,00	50.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 1.4:	Унапређење интегрисаних међусекторских услуга		Тип мере:	Обезбеђивање добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ЗУ, ШУ, ЦСР, установе СЗ, приватан сектор, ОЦД			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		Да			
Процењена вредност за меру (РСД):	50.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	10.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		50.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
1. Број пријављених случаја породичног насиља према деци / женама*	Број	2020	31	40	42	55	ЦСР, РЗСЗ, РЗС
2. Развијене интегрисане међусекторске услуге у областима у јавног сектора у контексту унапређења јавног здравља	Број	2021	0	1	1	1	ЦСР, ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности (свака активност може бити посебан програм/пројекат са низом активности)	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
1.4.1	Унапређење подршке и развој услуга намењених раном развоју деце и родитељству (од трудноће до 6 година)	ЈЛС	И/ЗЈЗ, здравствена служба, РФЗО, цивилни сектор	2022-2026.	/	/	/
1.4.2	Спровођење протокола о међусекторској сарадњи у подршци програмима намењеним осетљивим популационим групама (ОПГ)	ЈЛС	Здравствена служба, васпитно-образовне институције, РФЗО, ЦСР, цивилни сектор	2022-2026.	/	/	/
1.4.3	Развој интегрисаних социоздравствених мултифункционалних инклузивних услуга интегрисаних услуга за ОПГ (деца, старији, ОСИ, особе са сметњама у развоју и менталним сметњама итд)	ЈЛС	Здравствена служба, васпитно-образовне институције, РФЗО, ЦСР, цивилни сектор	2022-2027.			
1.4.4	Спровођење протокола о поступању у одговору на насиље, злостављање и занеаривање (породично, у школама, родно засновано, над старим лицима итд)	ЈЛС	Здравствена служба, васпитно-образовне институције, РФЗО, ЦСР, цивилни сектор	2022-2027.	50.000,00	10.000,00	50.000,00 ЈЛС
1.4.5	Испитивање задовољства корисника нових интегрисаних услуга	ЈЛС		2022-2027.	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: УНАПРЕЂЕНА ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ							
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Очекивано трајање живота живорођених		Трајање живота	2020	72	2026	>80	ЗЈЗ
Просечна старост по полу	Мушкарци	Старост	2011	41,4	2026	<40	РЗС
	Жене			44,6		<40	
Индекс старења		Индекс	2020	144	2026	<200	ЗЈЗ
Број усвојених програма јавног здравља у области промоције здравља и превенције болести у општини Нова Црња		Број	2021	0	2026	5	ЈЛС
Број реализованих програма јавног здравља у области промоције здравља и превенције болести у општини Нова Црња		Број	2021	0	2026	5	ЈЛС

МЕРА 2.1:	Унапређење доступности и квалитета превентивних услуга у области сексуалног и репродуктивног здравља		Тип мере ⁴ :	Обезбеђење добара и пружање услуга		
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ЗУ, цивилни сектор		
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		Не		
Процењена вредност за меру (РСД):	1.600.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	320.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		ЈЛС: 1.600.000,00 Други извори:

⁴ У складу са *Законом о планском систему* („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022	2024.	2026	
Стопа малолетничких порођаја на 1000 породиља	Стопа	2021	12	29	<15	<10	ДЕВ инфо
Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом	Стопа	2021	173,5%	100%	100%	100%	ДЕВ инфо
Обухват трудница патронажним посетама	Број	2021	0,4	У складу са правилником о садржају и обиму услуга на терет РФЗО за текућу годину	У складу са правилником о садржају и обиму услуга на терет РФЗО за текућу годину	У складу са правилником о садржају и обиму услуга на терет РФЗО за текућу годину	РЗС
% корисница од 15 до 49 година којима је урађен превентивни преглед и дат савет у вези са планирањем породице, односно са методама ефективне контрацепције *	%	2020	/	100%	100%	100%	ЗЈЗ
% трудница код којих је урађен превентивни преглед за рано откривање гестацијског дијабетеса*	%	2020	/	60%	70%	80%	ЗЈЗ

*Извор података: повратне информације о показатељима квалитета из РФЗО добијених преко ИЗЈЗ или ЗЈЗ. РЕФ предлог новог правилника о показатељима квалитета.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
2.1.1	Праћење и анализирање фактора ризика за сексуално и репродуктивно здравље (СРЗ) (посебно осетљивих друштвених група/ПОДГ)	ЈЛС, Савет за здравље	Институти и заводи за јавно здравље, домови здравља, центри за социјални рад,	2022-26.	150.000,00	30.000,00	150.000,00 ЈЛС
2.1.2	Развој услуга саветовања о сексуалном и репродуктивном здрављу кроз интерсекторску сарадњу прилагођено потребама циљних група	ЈЛС, Савет за здравље	ЗЈЗ/ИЗЈЗ здравствене установе, ОЦД удружења грађана, школске установе,	2022-26.	250.000,00	50.000,00	250.000,00 ЈЛС
2.1.3	Реализовање семинара/обука/курсева континуиране медицинске едукације (КМЕ) за запослене лекаре у примарној здравственој заштити (ПЗЗ) за рад на превенцији и промоцији СРЗ међу припадницима ПОДГ	ЈЛС, Савет за здравље	Коморе здравствених радника, здравствене установе	2022-26.	500.000,00	100.000,00	500.000,00 ЈЛС
2.1.4	Реализовање програма континуиране едукација код школског савета за промоцију сексуалног и репродуктивног здравља у школама	ЈЛС, Савет за здравље	Школска управа, Основне и средње школе, Савети родитеља, школски парламенти и удружења младих	2022-26.	250.000,00	50.000,00	250.000,00 ЈЛС
2.1.5	Едукације у области сексуалног и репродуктивног здравља кроз интерсекторску сарадњу са различитим осетљивим групама (ПОДГ)	ЈЛС, Савет за здравље	Здравствене и школске установе, удружења грађана, ЦСР	2022-26.	250.000,00	50.000,00	250.000,00 ЈЛС
2.1.6	Спроводити активности на видљивости и заступљености тема	ЈЛС	Медији, здравствене установе, удружења	2022-26.	50.000,00	10.000,00	50.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

	из области сексуалног и репродуктивног здравља кроз све канале медијске комуникације		грађана				
2.1.7	Спровести и подржати активности на превенцији и смањењу стигме и дискриминације у окружењу према кључним популацијама у ризику	ЈЛС	Медији, здравствене установе, удружења грађана	2022-26.	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС
2.1.8	Мерење задовољства корисника услуга здравствене заштите у удружења грађана у области очувања и унапређења сексуалног и репродуктивног здравља	ЈЛС	Здравствене установе, удружења грађана	2022-26.	50.000,00	10.000,00	50.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 2.2:	Унапређење доступности и квалитета услуга у области заштите менталног здравља		Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ЗУ, ШУ, ОЦД, ЦСР, медији			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		Не			
Процењена вредност за меру (РСД):	1.200.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	240.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:			ЈЛС: 1.200.000,00 Други извори:
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026	
Стопа смртности услед самоубиствана 100.000 становника	Стопа	2019	9,0	8,0	7,0	6,0	РЗС
Број пријављених случајева породичног насиља према деци	број	2020	6	10	12	15	ЦСР, РЗСЗ, РЗС
Број пријављених случајева породичног насиља према женама	број	2020	25	30	30	40	ЦСР, РЗСЗ, РЗС
Стопа деце у сукобу са законом на 1000 деце (од 6 до 17)	стопа	2019	17	<10	<10	<10	РЗС
% регистрованих корисника примарне здр. заштите старијих од 18 година којима је процењен ризик за депресију*	%	2021	/	У складу са правилником РЕФ о показатељима квалитета.	У складу са правилником РЕФ о показатељима квалитета.	У складу са правилником РЕФ о показатељима квалитета.	ЗЈЗ/ИЗЈЗ

*Извор података: повратне информације о показатељима квалитета из РФЗО добијених преко ИЗЈЗ или ЗЈЗ. РЕФ предлог новог правилника о показатељима квалитета.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
2.2.1	Спровести и подржати активности на превенцији и смањењу стигме и дискриминације у окружењу према кључним популацијама (особе са потешкоћама у психосоцијалном функционисању, ЛГБТ популација, мигранти, сексуалне раднице и радници и остале маргинализоване групе)	ЈЛС	удружења грађана, здравствене установе, установе социјалне заштите, локални омбудсман	2022-26	500.000,00	100.000,00	500.000,00 ЈЛС
2.2.2	Обезбедити спровођење програма превенције вршњачког насиља, родно заснованог насиља и свих других врста насиља	ЈЛС	Предшколске и школске установе, удружења грађана ,установе социјалне заштите, здравствене установе, удружења грађана, локални омбудсман	2022-26	200.000,00	40.000,00	200.000,00 ЈЛС
2.2.3	Обезбедити спровођење програма подршке старима са потешкоћама у психосоцијалном функционисању и развијање међугенерациске повезаности	ЈЛС	Установе социјалне заштите, здравствене установе, предшколске и школске установе, удружења грађана	2022-26	500.000,00	100.000,00	500.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 2.3:	Унапредити доступност и квалитет услуга у превенцији хроничних незаразних болести (ХНБ)		Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ЗУ, приватан сектор, ОЦД, ШУ, ЦСР			
Период спровођења:	2022-2026	Потребне измене прописа:		Не			
Процењена вредност за меру (РСД):	650.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):		130.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		ЈЛС:650.000,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024	2026.	
Број кампања у области промоције здравих животних стилова и превенције ХНБ	Број	2021	0	1	1	1	ЈЛС
% регистрованих корисника старијих од 45 година код којих је у претходних 12 месеци процењен ризик за тип 2 дијабетеса*	%	2021	0	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	ДЗ, ЗЈЗ/ИЗЈЗ
% регистрованих корисника мушког пола са навршених 35 година и женског пола са навршених 45 година до навршених 69 година обухваћених скринингом за процену ризика од КВБ*	%	2021	0	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	ДЗ, ЗЈЗ/ИЗЈЗ
% регистрованих корисника са навршених 50 година до навршених 74 година обухваћених скринингом на карцином дебелог црева*	%	2021	0	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	ДЗ, ЗЈЗ/ИЗЈЗ

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

% регистрованих корисница од 25 до 64 година старости обухваћених скринингом ради раног откривања рака грлића материце*	%	2021	0	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	ДЗ, ЗЈЗ/ИЗЈЗ
% корисница од 50 до 69 година старости обухваћених скринингом ради раног откривања рака дојке у претходних 12 месеци*	%	2021	0	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	ДЗ, ЗЈЗ/ИЗЈЗ
% регистрованих корисника у дому здравља старијих од 35 година код којих је регистрован пушачки статус*	%	2021	0	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	Правилник о садржају и обиму услуга за текућу годину	ДЗ, ЗЈЗ/ИЗЈЗ

*Извор података: повратне информације о показатељима квалитета из РФЗО добијених преко ИЗЈЗ или ЗЈЗ. РЕФ предлог новог правилника о показатељима квалитета.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
2.3.1	Повећати контролу спровођења Закона о дувану и Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму и видљивости спровођења мера	ЈЛС	, медији, надлежне инспекције	2022-26.	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС
2.3.2	Спровести активности едукације и услуге саветовања на теме превенције пушења и одвикавања од пушења за различите циљне групе	ЈЛС	Здравствене установе, удружења грађана, медији	2022-26.	200.000,00	40.000,00	200.000,00 ЈЛС
2.3.3	Подржати групе подршке за одвикавање од штетне и високоризичне употребе алкохола (Анонимни алкохоличари, удружења лечених алкохоличара...)	ЈЛС	Здравствене установе, удружења грађана	2022-26.	50.000,00	10.000,00	50.000,00
2.3.4	Спровести превентивне прегледе за рано откривање ХНБ	ЈЛС	Здравствене установе, ЗЈЗИЗЈЗ	2022-26	300.000	60.00,00	300.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 2.4:	Унапредити доступност и квалитет услуга у превенцији болести зависности		Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ЗУ, ШУ, ЦСР; ОЦД, медији			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		Да (уредбе ЈЛС о раду киоска за продају дувана и алкохолних пића)			
Процењена вредност за меру (РСД):	450.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	90.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:	ЈЛС:450.000,00		
				Циљне вредности			
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	2022.	2024.	2026	Извор провере
Ученици прве године основне школе који не користе психоактивне супстанце	%	2021	Нема података	/	Биће утврђено као базна вредност		Анкетно истраживање; ИЗЈЗ Батут
Ученици прве године средње школе који не користе психоактивне супстанце	%	2021	Нема података	/	Биће утврђено као базна вредност		Анкетно истраживање; ИЗЈЗ Батут
Ученици који на крају завршене основне школе не пуше дуван	%	2021	Нема података	/	Биће утврђено као базна вредност		Анкетно истраживање; ИЗЈЗ Батут
Ученици који на крају средње школе не користе дуван	%	2021	Нема података	/	Биће утврђено као базна вредност		Анкетно истраживање, ИЗЈЗ Батут
Особе на супституционој терапији без релапса	%	2021	Нема података	/	Биће утврђено као базна вредност		Подаци здравствених установа (ДЗ)

*Извор података: повратне информације о показатељима квалитета из РФЗО добијених преко ИЗЈЗ или ЗЗЈЗ. РЕФ предлог новог правилника о показатељима квалитета.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
2.4.1	Обезбедити подршку програмима едукације циљних група у области (деца и омладина, родитеља и професионалци) превенције болести зависности	ЈЛС	Канцеларија за дроге РС, Здравствене установе, Организације цивилног друштва, Црвени крст, установе образовања, медиј, Канцеларије за младе	2022-2026	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС
2.4.2	Обезбедити и подржати спровођење програма смањења штета у области употребе ПАС	ЈЛС	Канцеларија за дроге, Здравствене установе, Организације цивилног друштва, Црвени крст, установе образовања, установе културе, спортски клубови, медији	2022-2026	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС
2.4.3	Развити програме за младе који користе психоактивне супстанце	ЈЛС	Канцеларија за дроге РС, Здравствене установе, Организације цивилног друштва, Црвени крст, Центар за социјални рад	2022-2026	250.000,00	50.000,00	250.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 2.5:	Унапредити промоцију здравља и здравствено васпитање у области заразних болести		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ЗУ, ОЦД, приватан сектор, ШУ			
Период спровођења:	2022-27	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):	550.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	110.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		ЈЛС: 550.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Инциденција Туберкулозе на 100.000 становника	% (промили)	2020	0	0	0	0	ЗЈЗ
% регистрованих корисника у ДЗ старијих од 65 година код којих је извршена вакцинација против сезонског грипа	%	2010	32%	40%	50%	60%	ЗЈЗ
% регистрованих корисника у ДЗ старијих од 18 година код којих је извршена вакцинација против COVID - 19	%	2020	/	/	/	/	ЗЈЗ
% деце која су вакцинисана вакцинама из обавезног програма (према важећем правилнику)	%	2020	98%	100%	100%	100%	ЗЈЗ
% деце вакцинисана ММР вакцином према узрасту	%	2020	100%	100%	100%	100%	ЗЈЗ
Број лекара обухваћених едукацијама из области превенције заразних болести (за годину дана)	%	2021	/	50%	80%	100%	ДЗ / ЗЈЗ и ИЗЈЗ
Број становника обухваћених едукацијама у области превенције заразних болести	Број	2021	/	500	1000	1500	ЗЈЗ и ИЗЈЗ

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
2.5.1	Обезбедити подршку програмима едукације циљних група за спровођење општих и посебних мера спречавања ширења заразних болести	ЈЛС	Здравствене и школске установе, удружења грађана	2022-2027.	200.00,00	40.000,00	200.000,00 ЈЛС
2.5.2	Обезбедити подршку програмима едукације циљних група о значају имунизације	ЈЛС	Здравствене установе, удружења грађана	2022-2027.	200.000,00	40.000,00	200.000,00 ЈЛС
2.5.3	Повећање пропорције родитеља који имају позитиван став према вакцинацији против ХПВ девојчица узраста 9-14 година (као препорученог облика имунизације)	ЈЛС	Школске и здравствене установе, удружења грађана	2022-2027.	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС
2.5.4	Повећање пропорције родитеља који познају мере спречавања каријеса у раном детињству	ЈЛС	Школске и здравствене установе	2022-2027.	50.000,00	10.000,00	50.000,00 ЈЛС

МЕРА 2.6:	Унапређење санитарно-хигијенског и епидемиолошког надзора у циљу сузбијања незаразних и заразних болести		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Инспекција, И/ЗЈЗ, делатност производње и промета намирница и предмета опште употребе, јавни водоводи, делатност социјалне заштите, угоститељска делатност, делатност спорта и рекреације, васпитно-образовна делатност, услужне делатности хигијене, неге и улепшавања, јавни саобраћај			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		Не			
Процењена вредност за меру (РСД):		Процењена вредност по годинама (РСД):		Процењена вредност по изворима финансир.:			

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2022.	2024.	2026.	
Број реализованих санитарно-хигијенских контрола		Број узорака	2019	2100	3000	3000	3000	Извештаји инспекција
% негативних налаза у односу на укупан број извршених контрола		%	2019	0,14	<0,14%	<0,14%	<0,14%	Извештаји инспекција
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)	
2.6.1	Повећање обухвата санитарно-хигијенског и епидемиолошког надзора	ЈЛС	Инспекција, И/ЗЈЗ, правна лица која подлежу СХЕ надзору у складу са законом и правилницима	2022-26				
2.6.2	Редовно извештавање о надзору	ЈЛС – Савет за здравље	Инспекције	2022-26	/	/	/	
2.6.3	Надзор над спроведеним корективним мерама	ЈЛС – Савет за здравље	ЈЛС – Савет за здравље, инспекције	2022-26	/	/	/	
2.6.4	Развој и спровођење програма/пројеката за унапређење санитарно-хигијенског и епидемиолошког надзора	ЈЛС	Инспекција, И/ЗЈЗ,	2022-26	/	/	/	
2.6.6	Извештај о спроведеним активностима	ЈЛС	Инспекције. И/ЗЈЗ, правна лица	2022-26	/	/	/	

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

ПОСЕБАН ЦИЉ 3: УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА УПРАВЉАЊЕМ ФАКТОРИМА РИЗИКА ИЗ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ						
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број усвојених програма ЈЗ из области друштвена брига за здравље и животна средина	Број	2021	0	2026	1	ЈЛС
Број реализованих програма ЈЗ из области друштвена брига за здравље и животна средина	Број	2021	0	2026	1	ЈЛС

МЕРА 3.1:	Формирање посебне организационе јединице/запослених надлежних за послове јавног здравља у оквиру ЈЛС		Тип мере ⁵ :	Институционално-управљачко-организациона			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Локални Савет за здравље, СКГО			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		ДА			
Процењена вредност за меру (РСД):	1.150.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	1.150.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		ЈЛС: 1.150.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Обезбеђени правно-финансијски услови за почетак функционисања организационе јединице за јавно здравље/запослених на пословима ЈЗ у ЈЛС	Број запослених	2021	0	0	1	1	Службени лист ЈЛС
Нова организациона јединица ЈЛС функционално активирана/запослени на пословима ЈЗ		2021	0	0	1	1	Службени лист ЈЛС, извештај ЈЛС

⁵ У складу са *Законом о планском систему* („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.1.1	Измене и допуне Правилника о систематизацији	ЈЛС	СКГО	2024	/	/	/
3.1.2	Обезбеђивање кадровских и техничких капацитета	ЈЛС	/	2024	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00
3.1.3	Редовни тренинзи и едукација (<i>Развој и унапређење компетенција запослених у ЈЛС за област јавног здравља</i>)	ЈЛС	СКГО, МЗ, НАЈУ, ИЗЈЗ/ЗЈ,	2024	100.000,00	100.000,00	100.000,00
3.1.4	Програмирање, планирање, праћење и извештавање о питањима од значаја за јавно здравље	ЈЛС	МЗ, СКГО, ИЗЈЗ/ЗЈЗ	2024	50.000,00	50.000,00	50.000,00

МЕРА 3.2:	Обезбеђивање заштите изворишта водоснабдевања у циљу обезбеђивања здравствено исправне воде за пиће		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ЈКП, санитарна инспекција, МПШВ- Дирекција за воде			
Период спровођења:	2022-2026	Потребне измене прописа:		Не			
Процењена вредност за меру (РСД):	4.500.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	720.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		ЈЛС: 4.500.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Постојање јавних водоводних система са обезбеђеним зонама санитарне заштите	Број	2021	0			1	ЈЛС, ЈКП

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.2.1	Израда елабората о зонама санитарне заштите изворишта за јавно водоснабдевање	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ЈКП, лиценцирани пружалац услуге	2022-26	3.000.000,00	600.000,00	3.000.000,00 ЈЛС
3.2.2	Имплементација мера дефинисаних елаборатом о зонама	ЈЛС	МПШВ, МЗЖС	2022-26	1.000.000,00	20.000,00	1.000.000,00 ЈЛС
3.2.3	Контрола спровођења елабората	Санитарна инспекција	ЈЛС, ЈП	2022-26	/	/	/
3.2.4	Праћење квалитета/исправности воде са изворишта водоснабдевања	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ЈКП	2022-26	500.000,00	100.000,00	500.000,00 ЈЛС
3.2.5	Извештавање о резултатима спровођења активности	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ; ЈКП	2022-26	/	/	/

МЕРА 3.3:	Праћење здравствене исправности воде за пиће		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	ЈКП, ЈЛС		Партнери:	МЗ-Санитарна инспекција, Институт/Завод за јавно здравље			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		Не			
Процењена вредност за меру (РСД):	3.400.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	680.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		3.400.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024	2026.	
Број(%) јавних водовода у којима се прати здравствена исправност воде за пиће	Број (%)	2021	100%	100%	100%	100%	ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.3.1	Узорковање и лабораторијска анализа (врста и број контрола према месту узорковања) са стручним мишљењем и проценом утицаја на здравље	ЈП, ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	3.000.000,00	600.000,00	3.000.000,00 ЈЛС
3.3.2	Прикупљање и статистичка обрада података према врсти анализе, броју узорака и месту узорковања	ЈП, ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	200.000,00	40.000,00	200.000,00 ЈЛС
3.3.3	Формирање базе података о сваком водном објекту (изворишта, дужина мреже, број корисника, итд.)	ЈП, ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ	2022-26	200.000,00	40.000,00	100.000,00 ЈЛС
3.3.4	Израда годишњег извештаја и евалуација програма са предлогом мера за унапређење	ЈП, ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ	2022-26	/	/	ЈЛС
3.3.5	Информисање јавности о здравственој исправности воде за пиће и препорукама за коришћење	ЈП, ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 3.4:	Праћење квалитета површинске воде за купање, рекреацију и спортове на води		Тип мере:	5			
Носилац мере:	ЈЛС, ЈП		Партнери:	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):	1.100.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	220.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		1.100.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Број (%) јавних купалишта где се прати квалитет површинске воде намењене купању, рекреацији и спортовима на води	Број (%)	2021	1 (100%)	1 (100%)	1 (100%)	1 (100%)	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.4.1	Узорковање и лабораторијска анализа (врста и број контрола према месту узорковања) са стручним мишљењем и проценом утицаја на здравље	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	1.000.000,00	200.000,00	1.000.000,00 ЈЛС
3.4.2	Прикупљање и статистичка обрада података према врсти анализе, броју узорака и месту узорковања	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/
3.4.3	Формирање базе података о сваком јавном купалишту	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција		/	/	/
3.4.4	Израда годишњег извештаја и евалуација програма са предлогом мера за унапређење	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/
3.4.5	Упитник о задовољству корисника и оцена задовољства корисника квалитетом пружених услуга	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

3.4.6	Информисање јавности о квалитету површинске воде и препорукама за безбедно купање путем мас медија	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/
3.4.7	Едукација на тему значаја одржавања прописаног квалитета површинске воде за купање, рекреацију и спортове на води воде	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС

МЕРА 3.5:	Успостављање оптималног праћења квалитета ваздуха животне средине у циљу унапређења здравља становништва		Тип мере:		Обезбеђење добара и пружање услуга		
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:		ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ, МЖС		
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):	2.500.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):		Процењена вредност по изворима финансир.:		2.500.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Обезбеђењени услови за успостављање праћења квалитета ваздуха у ЈЛС	Број	2021	1			1	ЈЛС

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.5.1	Израда Плана праћења квалитета ваздуха са имплементацијом и евалуацијом	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ, МЖС	2025-26	1.000.000,00	500.000,00	1.000.000,00 ЈЛС
3.5.2	Континуирани мониторинг квалитета ваздуха животне средине (врста и број контрола према месту узорковања) са стручним мишљењем и проценом утицаја на здравље	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	1.500.000,00	300.000,00	1.500.000,00 ЈЛС
3.5.3	Израда индекса квалитета ваздуха животне средине у циљу јасног	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	/	/	ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

	обавештавања становништва у односу на присуство загађујућих материја у ваздуху						
3.5.4	Прикупљање и статистичка обрада података према врсти анализе, броју узорака и месту узорковања	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	/	/	ЈЛС
3.5.5	Формирање базе података	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	/	/	ЈЛС
3.5.6	Израда годишњег извештаја и евалуација програма са предлогом мера за унапређење	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	/	/	ЈЛС
3.5.7	Информисање јавности о квалитету ваздуха и препоруке за понашање становништва	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	/	/	ЈЛС
3.5.8	Задовољство корисника	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	/	/	ЈЛС
3.5.9	Едукација на тему значаја обезбеђивања техничких капацитета за праћење квалитета ваздуха животне средине употребом интернет портала, он лине едукација и промотивних материјала	ЈЛС	ЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	/	/	ЈЛС

МЕРА 3.6:	Здраво урбано планирање и урбана мобилност		Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):		Процењена вредност по годинама (РСД):		Процењена вредност по изворима финансир.:			
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026	
Дужина бицикличких стаза /трака	км	2021	0	0	0	0	ЈЛС
Величина површина насеља центра ЈЛС под зеленилом	%	2021	/	/	/	30%	ЈЛС
Број објеката који користе алтернативне изворе енергије	Број	2021	0	0	0	1	ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.6.1	Анализа постојећег стања у вези са наведеном мером	ЈЛС	Институције надлежне за област просторног планирања	2022-2026	/	/	/
3.6.2	Израда Плана повећања дужина бициклистичких стаза, зелених површина, броја објеката који користе алтернативну енергију, прилагођавања саобраћаја смањењу аерозагађења и других мера еколошког урбаног планирања.	ЈЛС	Институције надлежне за област просторног планирања, Дирекције за изградњу ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ,	2022-2026	/	/	/
3.6.3	Повећање зелених површина у урбаним целинама у циљу унапређења здравља	ЈЛС	Институције надлежне за област просторног планирања, Дирекције за изградњу, ЈКП	2022-2026	/	/	/
3.6.5	Промоција и подстицање субституције енергената у циљу смањења штетних емисија целинама у циљу унапређења здравља	ЈЛС	Институције надлежне за област енергетике, ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, СКГО, ОЦД	2022-2026	/	/	/
3.6.6	Стимулисање градње нових и реконструкције постојећих објеката у складу са прописима о енергетској ефикасности (енергетски пасош)	ЈЛС	Институције надлежне за област енергетике, ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, СКГО	2022-2026			
3.6.8	Задовољство корисника	ЈЛС	Институције надлежне за област енергетике, ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, СКГО	2022-2026	/	/	/
3.6.9	Едукација на тему значаја обезбеђивања услова за здраво урбано планирање и урбану мобилност употребом мас медија, интернет портала, он лине едукација и промотивних материјала	ЈЛС	Институције надлежне за област енергетике, ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, СКГО, НВО, медији, ОЦД	2022-2026	/	/	/
3.6.10	Подршка обележавању Европске недеље мобилности у граду/општини – јачање свести грађана о значају активних видова кретања и бенефитима по здравље	ЈЛС	Организационе јединице управе надлежне за саобраћај и заштиту животне средине, Савет за безбедност саобраћаја, медији, ОЦД	2022-2026	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 3.7	Праћење нивоа буке у животној средини у циље заштите здравља људи		Тип мере:		Обезбеђење добара и пружање услуга		
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:		ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ, МЖС		
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):	275.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	55.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:	275.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024	2026.	
Успостављен систем праћења нивоа буке на територији ЈЛС	Успостављен систем	2021	/	/	/	Успостављен систем	ЈЛС

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.7.1	Израда Плана за праћење нивоа буке у животној средини са имплементацијом и евалуацијом	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ, МЖС; ОЦД,	2022-26	/	/	/
3.7.2	Мерење нивоа буке на Планом дефинисаним мерним местима	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ, МЖС	2022-26	175.000,00	35.000,00	175.000,00 ЈЛС
3.7.3	Едукација на тему значаја праћења нивоа буке са проценом утицаја на здравље људи употребом мас медија, интернет портала, он лине едукација и промотивних материјала	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ, МЖС, ОЦД, академске установе	2022-26	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 3.8:	Затварање и рекултивација дивљих депонија на територији ЈЛС у циљу заштите здравља становништва			Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС			Партнери:	Приватан сектор, ЈКП, ОЦД			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:						
Процењена вредност за меру (РСД):	14.100.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	4.460.000,00		Процењена вредност по изворима финансир.:		14.100.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	
				2022.	2024.	2026.		
Број затворених депонија (санитарних и несанитарних/дивљих)	Број	2021	0	1	1	1	ЈЛС	
Број култивисаних дивљих депонија у ЈЛС	Број	2021	1	1	1	1	ЈЛС	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.8.1	Мапирање дивљих депонија	ЈЛС	ЈКП, МЖС, Агенција за ЗЖС СКГО, ОЦД	2022-2026	/	/	/
3.8.2	Израда пројекта санације и рекултивације дивљих депонија	ЈЛС	ЈКП; ОЦД	2022-2026	1.800.000,00	360.000,00	1.800.000,00 ЈЛС
3.8.3	Имплементација пројекта санације и рекултивације дивљих депонија	ЈЛС	ЈКП, ОЦД	2022-2024	12.300.000,00	4.100.000,00	12.300.000,00 ЈЛС
3.8.4	Контрола и континуирани инспекцијски надзор	Инспекције	МЖС, МЗ, ЈКП, ЈЛС, ОЦД		/	/	/
3.8.5	Извештавање јавности	ЈЛС	ОЦД; медији		/	/	/
3.8.6	Задовољство корисника	ЈЛС	ОЦД, ЗЈЗ/ИЗЈЗ		/	/	/
3.8.7	Едукација на тему значаја управљања отпадом употребом мас медија, интернет портала, он лине едукација и промотивних материјала	ЈЛС	МЖС, МЗ, СКГО, ОЦД		/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 3.9.	Праћење фактора ризика по здравље деце и омладине у васпитно образовним установама	Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга				
Носилац мере:	ЈЛС	Партнери:	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ				
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):		Процењена вредност по годинама (РСД):		Процењена вредност по изворима финансир.:			
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Број објеката у предшколским установама у којима се прате фактори ризика по здравље деце	Број (%)	2021	1			6	ЈЛС
Број (%) школских установа у којима се прате фактори ризика по здравље деце	Број (%)	2021	0			5	ЈЛС

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.9.1	Израда Плана контроле параметара квалитета и здравствене исправности различитих елемената и медијума животне средине	ЈЛС; установе	ЗЈЗ/ИЗЈЗ	2022-26	200.000,00	40.000,00	200.000,00 ЈЛС
3.9.2	Контрола здравствене исправности воде за пиће	ЈЛС,	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	2022-26	3.000.000,00	600.000,00	3.000.000,00 ЈЛС
3.9.3	Контрола квалитета ваздуха унутрашњег простора	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ЈЛС, установе	2022-26			
3.9.4	Контрола квалитета и нутритивне вредности организоване исхране деце и омладине у васпитно образовним установама	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	2022-26			
3.9.5	Контрола здравствене безбедности организоване исхране деце и омладине у васпитно образовним установама	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ЈЛС, установе	2022-26			

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

3.9.6	Контрола садржаја соли у оброцима/храни организоване исхране деце и омладине у васпитно образовним установама	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.7	Контрола санитарно-хигијенских услова методом бриса	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.8	Контрола санитарно-хигијенских услова (водоснабдевање, санитација, хигијена, чушћење и управљање отпадом) коришћењем упитника за надзор	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,				
3.9.9	Контрола термалног комфора (температура, релативна влажност, струјање ваздуха и концентрација угљен-диоксида)	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.10	Мерење нивоа буке у спољашњој и унутрашњој средини	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.11	Прикупљање података о врсти употребљеног грађевинског материјала за изградњу објеката и намештаја са аспекта утицаја на здравље (азбест, радон...)	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.12	Процена енергетске ефикасности у васпитно образовним установама	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.13	Формирање базе података	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.14	Израда мера и препорука за школску управу, наставно и ненаставно особље, децу и родитеље	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26			
3.9.15	Едукација и информисање надлежних у васпитно образовним установама, деце, омладине и родитеља	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26	/		/
3.9.16	Израда годишњег извештаја и евалуација програма са предлогом мера за унапређење свих контролисаних услова у васпитно образовним установама и заштите здравља свих корисника простора	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26	/		/
3.9.17	Задовољство корисника	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26	/		/
3.9.18	Едукација на тему праћења фактора ризика по здравље деце и омладине у васпитно образовним установама употребом мас медија, интернет портала, он лине едукација и промотивних материјала	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, установе	ЈЛС,	2022-26	/		/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 3.10:	Праћење здравствене исправности воде за пиће из јавних бунара	Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга				
Носилац мере:	ЈКП, ЈЛС	Партнери:	МЗ-Санитарна инспекција, Институт/Завод за јавно здравље				
Период спровођења:	2021-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):		Процењена вредност по годинама (РСД):		Процењена вредност по изворима финансир.:			
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022	2024.	2026.	
Процент бунара код којих се прати здравствена исправност воде за пиће у односу на укупан број	Број	2021	0	40%	70%	100%	ЈЛС ЗЈЗ/ИЗЈЗ, ЈКП

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.10.1	Израда Плана мониторинга здравствене исправности воде за пиће из јавних бунара	ЈЛС	ЗЈЗ/ИЗЈЗ, ЈП	2022-26			
3.10.2	Узорковање и лабораторијска анализа (врста и број анализа према месту узорковања) са стручним мишљењем и проценом утицаја на здравље	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција, ЈП	2022-26			
3.10.3	Прикупљање и статистичка обрада података према врсти анализе, броју узорака и месту узорковања	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција, ЈП	2022-26	/		/
3.10.4	Формирање базе података о сваком водном објекту (изворишта, број корисника, итд.)	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ЈП	2022-26	/		/
3.10.5	Израда годишњег извештаја и евалуација програма са предлогом мера за унапређење	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ЈП	2022-26	/		/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

3.10.6	Упитник о задовољству корисника и оцена задовољства корисника квалитетом пружених услуга	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ОЦД; ЈП	2022-26			
3.10.7	Информисање јавности о здравственој исправности воде за пиће и препорукама за коришћење	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/		/
3.10.8	Едукација на тему значајности обезбеђивања здравствено исправне воде за пиће употребом мас медија, интернет портала и промотивних материјала	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ОЦД; ЈП, СКГО	2022-26	/		/

МЕРА 3.11:	Утврђивање ризика по здравље људи проузрокованог опасностима из животне средине		Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ			
Период спровођења:		Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):		Процењена вредност по годинама (РСД):		Процењена вредност по изворима финансир.:			
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026	
Број утврђених опасности по здравље људи у животној средини у ЈЛС	Број	2021	0			3	ЗЈЗ/ИЗЈЗ
Број утврђених ризика по здравље људи проузрокованих опасностима из животне средине у ЈЛС	Број	2021	0			3	ЗЈЗ /ИЗЈЗ

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.11.1	Израда Плана за утврђивање опасности у животној средини и процену ризика по здравље људи у ЈЛС	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ,	2022-26			
3.11.2	Прикупљање и анализа података (база података) о опасностима из животне средине у континуираном периоду од најмање пет година	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ,	2022-26			
3.11.5	Формирање базе података ризика и рангирање ризика	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ,	2022-26	/	/	/
3.11.6	Израда годишњег извештаја и евалуација програма са предлогом мера за унапређење услова животне средине и заштите здравља људи	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ,	2022-26	/	/	/
3.11.7	Информисање јавности са предлогом мера о понашању становништва	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ,	2022-26	/	/	/

МЕРА 3.12:	Праћење здравствене исправности базенске воде		Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга			
Носилац мере:	ЈЛС, ЈП		Партнери:	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):	750.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	150.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		750.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026	
Број (%) базена где се редовно прати здравствена исправност воде	Број (%)	2021	1			1	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
3.12.1	Узорковање и лабораторијска анализа (врста и број контрола према месту улабораторијска зорковања) са стручним мишљењем и проценом утицаја на здравље	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, ЈКП МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	750.000,00	150.000,00	750.000,00 ЈЛС
3.12.2	Прикупљање и статистичка обрада података према врсти анализе, броју узорака и месту узорковања	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/
3.12.3	Формирање базе података о сваком водном објекту	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/
3.12.4	Израда годишњег извештаја и евалуација програма са предлогом мера за унапређење	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/
3.12.5	Упитник о задовољству корисника и оцена задовољства корисника квалитетом пружених услуга	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција, СКГО	2022-26	/	/	/
3.12.6	Информисање јавности о здравственој исправности базенске воде и препорукама за безбедно купање путем мас медија	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/
3.12.7	Едукација на тему значаја обезбеђивања здравствено исправне воде базена употребом мас медија, интернет портала и промотивних материјала	ЈЛС	ИЗЈЗ/ЗЗЈЗ, МЗ-Санитарна инспекција	2022-26	/	/	/

ПОСЕБАН ЦИЉ 4:		СТВАРАЊЕ ПОДСТИЦАЈНОГ ОКРУЖЕЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ				
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број повреда на раду и професионалних обољења на годишњем нивоу у ЈЛС	број	2021	0	2026	Биће утврђена по установљеној базној вредности	Записници о повреда на раду и професионалним обољењима

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 4.1:		Унапређење институционалног оквира за БЗР на локалном нивоу		Тип мере ⁶ :	Регулаторна			
Носилац мере:		ЈЛС Савет за здравље		Партнери:	Службе БЗР и Службе медицине рада на нивоу ЈЛС			
Период спровођења:		2022-26	Потребне измене прописа:		⁷ ДА			
Процењена вредност за меру (РСД):		Процењена вредност по годинама (РСД):		Процењена вредност по изворима финансирања:				
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2022	2024.	2026.	
Формирана и функционална РГ		Број	2021	0	1	1	1	ЈЛС
Потписан споразум о сарадњи		Број	2021	0	1	1	1	ЈЛС
Сачињен АП за БЗР на нивоу ЈЛС		Број	2021	0	1	1	1	ЈЛС
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)	
4.1.1	Креирање и усвајање одлуке о формирању РГ, пословника о раду и плана рада РГ	Скупштина ЈЛС и РГ за БЗР	Службе БЗР и Службе МР, ИМП Србије, Заводи за ЗЗР	2022-26	/	/	/	
4.1.2	Формирање радне групе за БЗР у оквиру Савета за здравље	Савет за здравље	Савет за здравље, Службе БЗР и Службе МР, ИМП Србије, Заводи за ЗЗР	2022-26	/	/	/	

⁶ У складу са *Законом о планском систему* („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

4.1.3	Успостављање међуинституционалне сарадње кроз потписивање споразума о сарадњи	РГ за БЗР на нивоу ЈЛС	Службе БЗР и Службе МР, ИМР Србије, Заводи за ЗЗР НСЗ, Пословни савети, Социјално економски савети	2022-26	/	/	/
4.1.4	Креирање АП за БЗР на нивоу ЈЛС	РГ за БЗР на нивоу ЈЛС	Службе БЗР и Службе МР, ИМР Србије, Заводи за ЗЗР НСЗ, Пословни савети, Социјално економски савети	2023	350.000,00	70.000,00	350.000,00 ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 4.2:	Мапирање фактора ризика, ризичних група и унапређење безбедности и здравља на раду код непокривених сектора економије		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	РГ за БЗР		Партнери:	Службе БЗР и Службе МР, приватан сектор ИМП Србије, Заводи за ЗЗР, Управа за БЗР			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:					
Процењена вредност за меру (РСД):	500.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	100.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:			
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата) (	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022	2024.	2026.	
Израђена листа фактора ризика	Број	2021	0	1	1	1	Листа фактора ризика
Израђена листа фактора ризика у вези са дечијим радом	Број		0	1	1	1	Листа фактора ризика у вези са дечијим рада
Формиране базе података фактора ризика и БЗР	Број	2021	0	1	1	1	База података фактора ризика и БЗР
Формирана база података о повредама на раду, апсентизму, професионалним обољењима и болестима у вези са радом	Број	2021	0	1	1	1	База података о повредама на раду, апсентизму, професионалним обољењима и болестима у вези са радом
Креирана структура извештаја и периодика извештавања	Број	2021	0	1	1	1	Извештај

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
4.2.1	Мапирање фактора ризика БЗР у малим и средњим предузећима, samozапослених, пољопривредника и друго, без обзира на радни статус	РГ за БЗР	Службе МР, Службе БЗР, ИМП Србије, Заводи за ЗЗР	2022-26	100.000,00	20.000,00	100.000,00 ЈЛС
4.2.2	Мапирање фактора ризика у вези дечијег рада	ЈЛС, ЦСР; Управа за безбедност	ОЦД; Службе МР	2022-26	100.000,00	20.000,00	100.000,00
4.2.3	Формирање базе података о факторима ризика и БЗР	ЈЛС	ИМП Србије, Заводи за ЗЗР Службе МР, Службе БЗР, Управа за БЗР	2022-26	100.000,00	20.000,00	100.000,00
4.2.4	Формирање базе података о повредама на раду, апсентизму, професионалним обољењима и болестима у вези са радом	ЈЛС	ИМП Србије, Заводи за ЗЗР Службе МР, Службе БЗР, Управа за БЗР	2022-26	100.000,00	20.000,00	100.000,00
4.2.5	Креирање система праћења и извештавања	ЈЛС	Управа за БЗР	2022-26	100.000,00	20.000,00	100.000,00

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

ПОСЕБАН ЦИЉ 5: Унапређење отпорности заједнице у кризним и ванредним ситуацијама у области јавног здравља						
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број усвојених програма јавног здравља у области друштвене бриге за здравље у кризним и ванредним ситуацијама	Број	2021	1	2026	1	ЈЛС
Број реализованих програма јавног здравља у области друштвене бриге за здравље у кризним и ванредним ситуацијама	Број	2021	1	2026	1	ЈЛС

МЕРА 5.1:	Израда процене јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација		Тип мере ⁸ :	Регулаторна		
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције (РХМЗ, Републички сеизмолошки завод, Геолошки институт Србије итд), СЗО, СКГО		
Период спровођења:	2022-2026	Потребне измене прописа:		⁹ НЕ		
Процењена вредност за меру (РСД):	500.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	500.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:	500.000,00 ЈЛС	

⁸ У складу са *Законом о планском систему* („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

⁹ Уноси се одговор ДА или НЕ у зависности од тога да ли је за спровођење конкретне мере јавне политике потребна измена прописа/аката . Уколико је одговор ДА, у ово поље се уноси се и назив прописа/акта.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2022.	2024.	2026.	
Израђена Процена јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација на нивоу ЈЛС.			2021	0	1			Нацрт Процене јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација на нивоу ЈЛС.
Усвојена Процена јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација на нивоу ЈЛС.			2021	0		1		Службени лист ЈЛС.
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)	
5.1.1	Креирање и усвајање одлуке о формирању РГ за израду процене јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација, са дефинисаним задатком	Извршни органи и Скупштина ЈЛС	Штаб за ванредне ситуације, Савет за здравље	2022-26	/	/	/	
5.1.2	Конституисање радне групе, дефинисање и усвајање пословника о раду и плана рада РГ	РГ, ЈЛС и Савет за здравље.	Штаб за ванредне ситуације, Савет за здравље, институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције,	2022-26	/	/	/	

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

5.1.3	Организовање обуке за чланове РГ о методологији СЗО за израду процене јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација, која обухвата мапирање ризика и идентификацију вулнерабилних група.	ЈЛС и Савет за здравље	Институти/заводи за јавно здравље, СКГО, СЗО, Сектор за ванредне ситуације	2022-26	/	/	/
6.1.4	Реализација израде процене јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација, мапирање ризика и идентификација вулнерабилних група.	РГ и ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције (РХМЗ, Републички сеизмолошки завод, Геолошки институт Србије итд), СЗО.	2022-26	500.000,00	500.000,00	500.000,00 ЈЛС
5.1.5	Усвајање и објављивање Процене јавноздравствених ризика од појединих врста кризних и ванредних ситуација.	ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, СКГО, организације цивилног друштва, грађани, итд.	2022-26	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 5.2:	Израда плана смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација.		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, ЈП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције, СЗО, СКГО			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		НЕ			
Процењена вредност за меру (РСД):	600.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	600.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		600.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Израђен План смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација.	број	2021	0		1		Нацрт Плана смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација.
Усвојен План смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација.	број	2021	0		1		Службени лист ЈЛС.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
5.2.1	Креирање и усвајање одлуке о формирању РГ са дефинисаним задацима: израда плана смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација, израда плана спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама, израда плана обука за одговор на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама, израда плана симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама, израда модела анализе одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама (у реалној ситуацији или на симулационој вежби).	ЈЛС.	Штаб за ванредне ситуације, Савет за здравље, институти/заводи за јавно здравље, СЗО, Сектор за ванредне ситуације.	2022-26	/	/	/
5.2.2	Конституисање радне групе, дефинисање и усвајање пословника о раду и плана рада РГ	ЈЛС	Штаб за ванредне ситуације, Савет за здравље, институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције	2022-26	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

5.2.3	Организовање обуке за чланове РГ о методологији СЗО за израду плана смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација.	ЈЛС и Савет за здравље	Институти/заводи за јавно здравље, СКГО, СЗО, Сектор за ванредне ситуације	2022-26	/	/	/
5.2.4	Реализација израде плана смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација.	РГ и ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, СКГО, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције (РХМЗ, Републички сеизмолошки завод, Геолошки институт Србије итд), СЗО.	2022-26	600.000,00	600.000,00	600.000,00 ЈЛС
5.2.5	Усвајање Плана смањења/ублажавања доминантних јавноздравствених ризика у случају појединих кризних и ванредних ситуација.	ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, СКГО, организације цивилног друштва, грађани, итд.	2022-26	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 5.3:	Израда плана спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, ЈП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције, СЗО., СКГО			
Период спровођења:		Потребне измене прописа:		НЕ			
Процењена вредност за меру (РСД):	530,000.00	Процењена вредност по годинама (РСД):	530,000.00	Процењена вредност по изворима финансир.:		ЈЛС 530,000.00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022	2024.	2026	
Израђен План спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	број	2021	0			1	Нацрт Плана спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама
Усвојен План спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	број	2021	0			1	Службени лист ЈЛС.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
5.3.1	Организовање обуке за чланове РГ о методологији СЗО за Израду плана спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	ЈЛС и Савет за здравље	Институти/заводи за јавно здравље, СКГО, СЗО, Сектор за ванредне ситуације	2022-26	180,000.00	180,000.00	ЈЛС 180,000.00
5.3.2	Реализација израде плана спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	РГ и ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, СКГО, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције, СЗО.	2022-26	350,000.00	350,000.00	ЈЛС 350,000.00
5.3.3	Усвајање Плана спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама.	ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, СКГО, организације цивилног друштва, грађани, итд.	2022-26	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 5.4:	Израда плана обука за одговор на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, ЈП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције, СЗО, СКГО			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		НЕ			
Процењена вредност за меру (РСД):	530.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	530.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:		530.000,00 ЈЛС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022	2024.	2026	
Израђен План обука за одговор на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	Број	2021	0			1	Нацрт Плана обука за одговор на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама
Усвојен План спремности и одговора ЈЛС на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	Број	2021	0			1	Службени лист ЈЛС.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
5.4.1	Организовање обуке за чланове РГ о методологији СЗО за израду плана обука за одговор на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	ЈЛС и Савет за здравље	Институти/заводи за јавно здравље, СКГО, СЗО, Сектор за ванредне ситуације	2022-26	180,000.00	180,000.00	ЈЛС 180,000.00
5.4.2	Реализација израде плана обука за одговор на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	РГ и ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, СКГО, ЈКП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције, СЗО.	2022-26	350,000.00	350,000.00	ЈЛС 350,000.00
5.4.3	Усвајање Плана обука за одговор на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама.	ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, СКГО, организације цивилног друштва, грађани, итд.	2022-26	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 5.5:	Израда плана симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама		Тип мере:	Регулаторна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, ЈП-а, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције, СЗО, СКГО.			
Период спровођења:	2022-26	Потребне измене прописа:		НЕ			
Процењена вредност за меру (РСД):	530,000.00	Процењена вредност по годинама (РСД):	530,000.00	Процењена вредност по изворима финансир.:		ЈЛС 530,000.00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022	2024.	2026.	
Израђен План симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	Број	2021	0			1	Нацрт Плана симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама
Усвојен План симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	Број	2021	0			1	Службени лист ЈЛС.

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
5.5.1	Организовање обуке за чланове РГ о методологији СЗО за израду плана симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама.	ЈЛС и Савет за здравље	Институти/заводи за јавно здравље, СКГО, СЗО, Сектор за ванредне ситуације	2022-26	180,000.00	180,000.00	ЈЛС 180,000.00
5.5.2	Реализација израде плана симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама.	РГ и ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, ЈКП-а, СКГО, Црвени крст, здравствене установе, специјализоване институције, СЗО.	2022-26	350,000.00	350,000.00	ЈЛС 350,000.00
5.5.3	Усвајање Плана симулационих вежби одговора на јавноздравствене претње у ванредним ситуацијама	ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, СКГО, организације цивилног друштва, грађани, итд.	2022-26	/	/	/

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

МЕРА 6.6:	Редовно информисање становништва и промовисање мера и активности које се спроводе у области спремности за одговор на јавноздравствени аспект кризних и ванредних ситуација		Тип мере:	Информативно-едукативна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	Институти/заводи за јавно здравље, Сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, Црвени крст, академске институције, специјализоване агенције, СЗО.			
Период спровођења:	2022-2026	Потребне измене прописа:		НЕ			
Процењена вредност за меру (РСД):	600.000,00	Процењена вредност по годинама (РСД):	200.000,00	Процењена вредност по изворима финансир.:	600.000,00 ЈЛС		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2022.	2024.	2026.	
Израда Плана комуникације и информисања становништва, односно промовисања мера и активности које се спроводе у области спремности за одговор на јавноздравствени аспект кризних и ванредних ситуација	Број	2021	0		1		ЈЛС
Усвајање Плана комуникације, информисања становништва, односно промовисања мера и активности које се спроводе у области спремности за одговор на јавноздравствени аспект кризних и ванредних ситуација	Број	2021	0		1		ЈЛС

АКЦИОНИ ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА 2022 – 2026

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена вредност (РСД)	Процењена вредност по годинама (РСД)	Процењена вредност по изворима (РСД)
5.6.1	Креирање и усвајање одлуке о формирању РГ за израду Плана комуникације и информисања становништва, односно промовисања мера и активности које се спроводе у области спремности за одговор на јавноздравствени аспект кризних и ванредних ситуација	Извршни органи и Скупштина ЈЛС	Штаб за ванредне ситуације, Савет за здравље	2022-26	/	/	/
5.6.2	Конституисање радне групе и дефинисање садржаја, методологије и динамике реализације Плана комуникације и информисања становништва, односно промовисања мера и активности које се спроводе у области спремности за одговор на јавноздравствени аспект кризних и ванредних ситуација.	РГ, ЈЛС и Савет за здравље.	Штаб за ванредне ситуације, Савет за здравље, институти/заводи за јавно здравље, Црвени крст, академске институције, специјализоване агенције, СЗО.	2022-26	/	/	/
5.6.3	Израда Плана комуникације и информисања становништва, односно промовисања мера и активности које се спроводе у области спремности за одговор на јавноздравствени аспект кризних и ванредних ситуација	РГ и ЈЛС	Штаб за ванредне ситуације, Савет за здравље, институти/заводи за јавно здравље, СКГО, Црвени крст, академске институције, специјализоване агенције, СЗО.	2024-26	300,000.00	100,000.00	ЈЛС 300,000.00
5.6.4	Реализација Плана комуникације и информисања становништва, односно промовисања мера и активности које се спроводе у области спремности за одговор на јавноздравствени аспект кризних и ванредних ситуација	ЈЛС	Институти/заводи за јавно здравље, сектор за ванредне ситуације-цивилна заштита, СКГО, организације цивилног друштва, грађани, итд.	2024-26	300,000.00	100,000.00	ЈЛС 300,000.00

РАДНА ВЕРЗИЈА

ИЗВЕШТАВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ

План јавног здравља општине Нова Црња за период 2022-2026. године спроводи се реализацијом мера, односно пројеката и активности утврђених у поглављу **АКЦИОНИ ПЛАН**, а одговорност за спровођење имају субјекти који су у Акционом плану наведени као „носиоци“. То су органи и организационе јединице (одељења и сл.) јединице локалне самоуправе као и други актери који су Акционим планом дефинисани. Целокупан процес ће бити поверен телу које ће бити успостављено у ову сврху.

Савет за здравље општине Нова Црња биће задужен за имплементацију/спровођење и праћење имплементације Плана јавног здравља општине Нова Црња за период 2022-2026. године.

Праћење спровођења појединачних активности и пројеката врши се преко показатеља за мерење учинака (индикатора) који су дефинисани за општи циљ, посебне циљеве и мере. Поступак праћења обухвата низ задатака међу којима се, између осталог, налазе:

- 1) редовна комуникација и размена информација између свих актера укључених у реализацију *Плана* електронским путем, одржавањем периодичних састанака и подношењем извештаја,
- 2) прикупљање свих података и информација о томе како тече реализација конкретних мера и активности, укључујући и формирање евиденција које до сада нису вођене, а битне су за вредновање учинка—обезбеђеност и утрошак буџетских средстава за реализацију *Плана*, поштовање временског оквира спровођења активности, ниво укључености партнера и квалитет сарадње између партнера, број крајњих корисника, оствареност планираних индикатора итд.,
- 3) дефинисање превентивних мера у случају појаве ризика који могу угрозити спровођење *Плана*, односно, предлагање конкретних акција за решавање проблема када се они појаве и када угрозе спровођење конкретних активности и пројеката,
- 4) информисање јавности и свих заинтересованих страна о томе како тече спровођење *Плана*,
- 5) припрему и подношење годишњих извештаја о реализацији *Плана*.

У поступку праћења спровођења *Плана* најмање два пута годишње ће се организовати координациони састанци свих актера непосредно укључених у спровођење *Плана*, а састанке сазива и организује Савет за здравље општине Нова Црња, који ће **сачинити формат за извештавање на годишњем нивоу** који ће бити усклађен са дефинисаним индикаторима како би се обезбедили потребни подаци и План усклађивао на начин који је заснован на објективно проверљивим подацима свих институција и организација укључених у имплементацију.

РАДНА ВЕРЗИЈА

За разлику од мониторинга спровођења *Плана* који представља континуиран процес током целокупног периода на који се *План* усваја, евалуација односно вредновање учинка оствареног применом *Плана* биће периодично рађена.

Вредновање учинка подразумева оцену релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости *Плана* у циљу његовог преиспитивања и унапређења, било у процесу његове ревизије или током новог процеса стратешког планирања. Вредновање учинака јавних политика спроводи се уз узимање у обзир података и информација добијених од свих органа и организација које су одговорне за спровођење мера односно активности јавних политика, као и података и информација које су прибављене из других извора, а које се односе на учинке тих јавних политика.

Ex-post анализа ефеката јесте процес који омогућава сагледавање стварних позитивних и негативних, директних и индиректних ефеката које мере садржане у документу јавне политике, производе током примене, како би се утврдило да ли је неопходно предузети додатне и/или корективне мере у циљу смањења негативних ефеката на најмању могућу меру, отклањања узрока проблема насталих у току спровођења јавне политике, те постизања зацртаних циљева.

Годишњи извештај о реализацији Плана укључује и извештај о реализацији пратећег годишњег Програма, а припрема га Савет за здравље и исти подноси Општинском већу које даје сагласност на годишњи извештај најкасније до 31. марта текуће године за претходну.

Петогодишњи извештај о реализацији Плана припрема Савет за здравље и исти подноси општинском већу на сагласност. Након тога се петогодишњи извештај доставља и Скупштини општине Нова Црња најкасније у року од 120 дана по истеку пете календарске године од дана усвајања *Плана*.